॥ સેવા પૂજા ॥

॥ શ્રી નિજાનંદ સંપ્રદાય ॥

સેવા પૂજા

પતિવ્રતા સાધન

પ્રકાશક

શ્રી નિજાનંદ આશ્રમ

લક્ષ્મી સ્ટુડીઓની બાજુમાં, આજવા-નિમેટા ચોકડી,

ને.હા.નં. ૮, બાયપાસ, પો.સયાજીપુરા,

વડોદરા - ૩૯૦૦૧૯. મો.૯૫૫૮૮ ૦૦૧૨૪, ૯૮૯૮૦ ૦૦૧૬૮

અનુક્રમણિકા

ક્રમ નં.		પાના નં.
૧.	ભૂમિકા	૦૧
૨.	શ્રી સુંદરસાથ જીવન રહેણી	૦૪
૩.	શ્રી તારતમ	૦૮
૪.	શ્રી નિજાનંદ સંપ્રદાય પધ્ધતિ	૧૦
૫.	(સેવાપૂજા - પ્રભાત) પ્રથમ લાગૂં દોઊં ચરન કો	૧૧
૬.	વંદના - વંદૌ સતગુરુ ચરન કો	૧૨
૭.	પ્રભાતી	૧૨
	આવોજી વાલા	૧૩
	ઉઠો રે પ્યારે પિયા	૧૩
	જાગિયે શ્રી પ્રાણનાથ	૧૪
૮.	ઉઠાપન - રૈનિ કી ઉનીદી શ્યામા પિઉ પાસે આઈયાં	૧૪
૯.	ઝીલના - મારા વાલાજી ચલો	૧૫
૧૦.	સ્તુતિ - પૂરણ બ્રહ્મ બ્રહ્મસે ન્યારે	૧૬
૧૧.	ચંદન ચઢાવની - ચાલો સખી શ્રી સુંદરવરજી	૧૭
૧૨.	મંગલા આરતી - સુખ કો નિધાન	૧૮
૧૩.	પરિક્રમા	૧૯
	રવિવાર - જુગલ સ્વરુપ રુપ છબિ	૧૯
	સોમવાર - પૂરણબ્રહ્મ સચ્ચિદાનંદ રુપ	૧૯
	મંગળવાર - ધામ ધની શ્રી રાજ હમારે	૧૯
	બુધવાર - પરમ સુભગ આનંદ ગુણ ગાઈએ	૨૦
	ગુરુવાર - ધામ શ્યામ શ્યામા સંગ પ્યારી	૨૦
	શુક્રવાર - પ્રથમ ભોમ શોભા અતિ ભારી	૨૦
	શનિવાર - મૂલ સ્વરુપ કિશોર કિશોરી	૨૦
૧૪.	પ્રાતઃ કાલનું સ્વરુપ	૨૧
૧૫.	અરજી - નિસદિન ગ્રહિએ પ્રેમ સોં	૨૨
૧૬.	અરજી - પિયાજી તુમહો તૈસી કીજિઓ	૨૩

.... ૨૫
૧૭. ભોગ - તીજી ભોમ કી જો પડસાલ ૨૭
૧૮. અચવન - અચવન કીજે કૃપા નિધાન ૨૭
૧૯. પાનબીડી - આરોગ્યા રસ રુપ યુગલ ધની ૨૮
૨૦. દાહિની તરફ દૂજા જો મંદિર ૨૯
૨૧. શ્રી નિજાનંદ સંપ્રદાય પધ્ધતિ ૩૦
૨૨. શ્રી તારતમ ૩૧
૨૩. શ્રી મેહેર સાગર ૩૬
૨૪. સ્વરુપ - શ્રીજી સાહેબજી કો સ્વરુપ ૪૧
૨૫. બડી અરજી - સુંદરસાથ યાદ કીજિએ
૨૬. સિનગાર આરતી
સાંભર સૈયર મેરી બાત ૪૪
આરતી કરું રે શ્રી પ્રાણજીવન ૪૫
૨૭. બાલ ભોગ - આવોજી મન મોહન પ્યારે ૪૬
૨૮. રાજ ભોગ (બપોરનો) - સખિયાં કેતિક બન મેં જાવેં ૪૭
૨૯. પાનબીડી - પિયા બીડી લઈ જિન હાથ સોં ૪૯
૩૦. સૈયાં બૈઠી જુદે જુદે ટોલે ૫૦
૩૧. ચોથા પહરનું ઉઠાપન - સબ સૈયાં પોહોર પીછલ ૫૧
૩૨. સંધ્યા વંદના - વંદૌ સતગુરુ ચરણ કો ૫૨
૩૩. સંધ્યા ઝીલણા - શ્રી જમુનાજી કે ઘાટ મેં ૫૪
૩૪. ગૌરી
પ્રાણનાથ મન ભાયે ૫૫
મન તુમ ચલિયો નિજ દરબારા ૫૫
જાઉં કહાં મહારાજ ૫૬
સમઝિ બૂઝિ ગુરુ કીજે ૫૬
૩૫. સંધ્યા સ્મરણ - સંઝા સુમરન આરતી ૫૭
૩૬. મહિમા આરતી
આનંદ આરતી સંઝા કીજે ૫૯
આરતી એહી હૈ પુરાણ પુરુખ પર ૫૯

આરતી યહ સતગુરુ પર કીજે ૬૦

આરતી કીજે જય જય અંત ન જાકો ૬૧

આરતી અંગ ચતુર્દશ કેરી ૬૨

આરતી આખિરી ઈમામ કી ગાઈએ ૬૩

આરતી યુગલ ચિદાનંદ કેરી ૬૪

૩૭. સતગુરુ સ્તુતિ - જય જય સતગુરુ આરતી ૬૫

૩૮. સ્તુતિ - પૂર્ણ બ્રહ્મ બ્રહ્મ સે ન્યારે ૬૫

૩૯. આરતી - કંચન થાલ ચહૂં મુખ દિવલા ૬૬

૪૦. પરિક્રમા - રવિવાર થી શનિવાર ૬૭-૬૮

૪૧. નવખંડ આરતી - ભઈ નઈ રે નવોં ખંડોં આરતી ૬૯

૪૨. સ્વરુપ - સ્વરુપ સુંદર સનકૂલ સકોમલ ૭૧

૪૩. ભોગ

નંગન જડિત ચૌકી પર દોઊ ૭૩

કેસરબાઈ કે મોહોલ પધારે ૭૩

આવત આજ સખી મનમોહન ૭૪

આજ આનંદ અંગ ન માય ૭૪

બાઈ આંખ મેરી બેર બેર ફરકે ૭૪

જેંવન આયે શ્રી રાજ ૭૫

કૃપા નિધ સુંદરવર શ્યામ ૭૫

પ્યારી પ્રેમ લુભાની ૭૭

પિયા રંગ રંગીલે ૭૮

૪૪. નૃત્ય (કૃષ્ણ પક્ષ - વદ) નિરત હોત ચૌથી ભોમ મેં ૭૯

૪૫. નૃત્ય (શુક્લ પક્ષ - સુદ) વાલા તમે નિરત કરો મારા ૮૨

૪૬. સ્તુતિ - પૂર્ણ બ્રહ્મ બ્રહ્મ સે ન્યારે ૮૪

૪૭. આરતી - આરતી કરું મારા વાલાજીને ૮૪

૪૮. પરિક્રમા - રવિવાર થી શનિવાર ૮૪-૮૬

૪૯. મધ્ય રાત્રિનું સ્વરુપ

કૃષ્ણ પક્ષ (વદ) - શ્રી રાજ શ્રી ઠકુરાણીજી ૮૭

શુક્લ પક્ષ (સુદ) - શ્રી રાજ શ્રી ઠકુરાણીજી ૯૦

૫૦. સંધ્યાનો અવસર
કૃષ્ણ પક્ષ (વદ) - હુઓ સંઝા કો અવસર ૯૨
કૃષ્ણ પક્ષ (સુદ) - હુઓ સંઝા કો અવસર ૯૪

૫૧. પૌઢાવની
રંગ પરવાલી પિયાજી કો મંદિર ૯૬
પૌઢો શ્રી રાજ અવાર ભઈ હૈં ૯૬
મદન મોહન શ્યામ ૯૭
પધારો મેરે વાલાજી ૯૭
હેલી સેજડી રે બિછાઈ ૯૭
રાજ કે ગુણ ગાઉં મેં ૯૮
સોયે રહે શ્યામ સખિયન સંગ મોહોલન ૯૮

૫૨. સદા આનંદ મંગલ મેં રહિએ ૯૯
૫૩. બંદે આશિક હોના ફિર સોના ક્યા ૯૯
૫૪. પ્રસાદ / ભોજન ગ્રહણ પૂર્વેની પ્રાર્થના ૧૦૦
૫૫. અરજી ધામ ચલને કી - પીછલા બાકી દિન ૧૦૧
૫૬. શ્રી નિજાનંદ સંપ્રદાયના તહેવાર - ઉત્સવ ૧૦૩
૫૭. ચિતવની - તિથી સૂચિ - પરમધામ વિહાર ૧૦૫

ભૂમિકા

સેવાપૂજા

'સેવાપૂજા' એ સુંદરસાથના જીવનનો આધાર સ્થંભ છે. પરંતુ તેની વિધિ જ્યારે માત્ર જડ કર્મકાંડ કે ઉપાસનાનું સ્વરૂપ ધારણ કરી લે છે ત્યારે તેનું ધાર્યું ફળ મળતું નથી. આમ તો 'માનસી પૂજા' પણ વર્તમાનમાં ઘણી પ્રચલિત છે. પરંતુ તેમાં માયા તથા બ્રહ્મ, જીવ તથા આતમ સ્વરૂપ વિષયક હકીકતનું જ્ઞાન તથા પારબ્રહ્મની અખંડ આનંદમયી ધામલીલાના વિજ્ઞાન (મારફત)ના લક્ષ્યનો સ્પષ્ટ અભાવ હોવાથી તે પ્રકારની માનસી પૂજા પણ તેના અપેક્ષિત રૂપમાં ફલિત થતી નથી.

શ્રી નિજાનંદ(પ્રણામી) સંપ્રદાય અંતર્ગત બ્રહ્માત્મા સ્વરૂપ શ્રી સુંદરસાથજીની સેવાપૂજામાં જ્ઞાન સહિતના કર્મકાંડનો તથા વિજ્ઞાન સહિતની ઉપાસનાનો માર્ગ ચીંધવામાં આવ્યો છે. જે સુંદરસાથ આ ચરિત્રકાંડ સહિતની ચિતવનમય સેવાપૂજા કરે છે, તેમને માટે તો રોજ એની એ જ લાગતી સેવાપૂજા સદૈવ ઉત્તરોત્તર નવીન આનંદ આપનાર તથા વિકાસશીલ બની રહે છે. આ પ્રકારની સેવાપૂજા માત્ર જન્મ-મરણના ચક્રમાંથી મુક્ત કરનારી જ નહીં પણ શ્રી અક્ષરાતીત પારબ્રહ્મ ધણીના ધામના આનંદ (નિજાનંદ)ની અનુભૂતિ કરાવનાર છે. માટે સેવાપૂજા 'ચિતવનમય' બનીને કરવામાં આવે તે આવશ્યક છે. નિજસ્વરૂપ, નિજધણી, નિજઘર તથા નિજસુખોનું વાસ્તવિક જ્ઞાન શ્રી કુલજમ સ્વરૂપ બ્રહ્મવાણી તથા સેવાપૂજા વિધિને વારંવાર યાદ કરવાથી, તેનું ચિતવન કરવાથી સંભવિત છે. 'સેવાપૂજા' તો આ ધામલીલાની યાદને આપણા મનસપટલ પર સતત તાજી રાખવા માટેનું અણમોલ સાધન છે. આપણી આત્મા પરમધામથી દુઃખરૂપી માયાનો ખેલ જોવા માટે આવી છે, તો અહીં તે પોતાની વાસ્તવિકતાથી અજ્ઞાનરૂપી અંધકારને કારણે વિસ્મૃત થઇ ગઇ છે. આ અજ્ઞાનતા કે ભ્રમ જ માયાના બંધનનું કારણ છે.

એહી તુમારી ભૂલ હૈ, તુમેં બંધન યાહી બાત ।
એહી ફરામોસી તુમ કો, જો ભૂલ ગએ હક જાત ॥

ખિલવત ૧૫/૬૪

જે સુંદરસાથ જાગણીના પંથે પગલાં મૂકતો હોય તેને તો નિજસુખો તથા નિજસ્વરૂપની યાદ સહજ રૂપે જ સતત આવ્યા કરતી હોય છે. આ પ્રકારની મનઃસ્થિતિવાળા જ શ્રી રાજજી મહારાજના દિવ્ય 'ઈશ્ક'ની લજ્જત પ્રાપ્ત કરી શકે છે તથા શ્રી યુગલ સ્વરૂપની સન્મુખ હોવાનો સતત અનુભવ કરી શકે છે. સ્વપ્નમાં પણ તેને પરમધામના નિજાનંદની ઝાંખી થયા કરે છે.

કીજે યાદ મિલાપ ધની કો, ઔર સખીયોં કે સનેહ ।
રાત દિન રંગ પ્રેમ મેં, વિલાસ કિએ હૈં જેહ ॥

પરિક્રમા ૪/૪

એહી અપની જાગની, જો યાદ આવે નિજ સુખ ।
ઈશ્ક યાહી સોં આવહીં, યાહી સોં હોઈએ સનમુખ ॥

પરિક્રમા ૪/૭

શ્રી મુખવાણી તો ઉપરોક્ત સર્વ સુખોનો અખૂટ ભંડાર છે, સુંદરસાથજી એ તો તેના મનોમંથન દ્વારા, દૃઢ ઈમાન અને અનન્ય પ્રેમલક્ષણા ભક્તિ દ્વારા, માયાના અહમ ભાવના સંપૂર્ણ ત્યાગરૂપી ઉપવાસ દ્વારા, અંતરની પવિત્રતા દ્વારા ક્ષર, અક્ષરથી પાર અક્ષરાતીત પરમધામની યાત્રા કરીને નૂરી મૂલમિલાવામાં બિરાજમાન શ્રી યુગલ સ્વરૂપના દર્શન કરવાનાં છે. અહીં પ્રસ્તુત સંપૂર્ણ સેવાપૂજા શ્રી કુલજમ સ્વરૂપ સાહેબ આધારિત જ છે.

શ્રી પ્રાણનાથજી શ્રીજી સાહેબ સ્વયં જ્યારે શ્રી ૫ પદ્માવતીપુરી ધામ પન્નાજીમાં સાક્ષાત્ સ્વરૂપે હતા ત્યારે પણ આ સેવાપૂજાનો ક્રમ નિયમિત રૂપે ચાલતો હતો. સંધ્યા સેવાપૂજામાં પન્નાજીમાં થયેલ શ્રીજી સાહેબજીની

જાગણીલીલાના માહાત્મ્યનું ગાયન હોવાથી તેનું ચિંતવન પણ કરી શકાય. આ લીલાનું વિસ્તૃત વર્ણન શ્રી વીતક સાહેબમાં અષ્ટપ્રહરની વીતકમાં પણ છે.

શ્રી સુંદરસાથજી ધામ, શોભા, શ્રૃંગાર તેમજ લીલાઓને ચિત્તમાં લે ત્યારે એક બાબતની સાવધાની રાખે તે આવશ્યક છે, કે આ કોઈ પંચભૌતિક જગતની પ્રાકૃતિક કે અસત્ય, જડ તથા દુઃખમયી સંસારની વાત નથી, આ તો સત્, ચિત્ અને આનંદ સ્વરૂપ પૂર્ણબ્રહ્મના અનંત, અદ્વૈત, સદા ચેતન, નિત્ય, નૌતન તથા અતિ કોમળ દિવ્યધામની વાસ્તવિકતા છે. વિના પૂર્ણ તારતમજ્ઞાને વર્તમાન કેટલાક સંપ્રદાયોએ સુંદરસાથજી માટે મોટા ગૂંચવાડા ઊભા કર્યા છે. તેઓ અક્ષરાતીત પારબ્રહ્મને અક્ષરધામમાં દર્શાવે છે અને અક્ષરાતીતના શુદ્ધ સાકાર સ્વરૂપને માનવા છતાંયે પરમધામના પચ્ચીસ પક્ષોના અસ્તિત્વની અવગણના કરે છે. એટલું જ નહિ પણ સંકુચિતતાની ચરમસીમાએ યુગલ સ્વરૂપની ઉપાસનામાં માનવા છતાંયે યુગલને સ્ત્રી-પુરુષ આકારે નહિ પણ બે પુરુષાકારને જ યુગલ ઠેરવી દે છે અને સત્ સ્વરૂપ અક્ષરબ્રહ્મમાં પરબ્રહ્મના સર્વશ્રેષ્ઠ આનંદ સ્વરૂપનું નિરૂપણ કરે છે. જે અક્ષરબ્રહ્મ પરમધામની આનંદ ઈશ્કલીલાના અધિકારી જ નથી થઇ શકતા, તેમને સદૈવ અક્ષરાતીતની સેવામાં દર્શાવે છે, તથા ક્ષરપુરુષ આદિનારાયણ કે મહાપ્રલાધિન છે, તેમને અક્ષરાતીત તરીકે ઘટાવી દે છે. શ્રી સુંદરસાથજી તારતમજ્ઞાનના અભાવે પ્રચલિત આ પ્રકારની અનેક ભ્રમણાઓને માયા માત્રનું સ્વરૂપ સમજે અને ચારસો વર્ષમાં થયેલ અનેક બ્રહ્મમુનિઓની ઠોસ અનુભૂતિઓને તથા શ્રીજીના જીવનદર્શનને આધારભૂત માનશે તો અવશ્ય પોતાના કુલજમીય સાધના પંથ પર સફળતાનો અહેસાસ થશે જ.

સુંદરસાથ ચરણરજ
પૂજ્ય શ્રી રમણદાદા સંરક્ષકશ્રી
શ્રી નિજાનંદ આશ્રમ, વડોદરા

શ્રી સુંદરસાથ જીવન રહેણી

શ્રી નિજાનંદ સંપ્રદાયના અનુયાયી 'સુંદરસાથ' તરીકે ઓળખાય છે. ગૃહસ્થી હોય કે વાનપ્રસ્થાશ્રમી હોય કે સંન્યાસાશ્રમી - આ સર્વે શ્રી કુલજમ સ્વરૂપ બ્રહ્મવિદ્યાની દૃષ્ટિએ માત્ર 'સુંદરસાથ' જ છે. શરીર, મન, જીવ, આત્મા, પરઆતમ તથા પરબ્રહ્મની ભાષામાં પ્રવાહિત થયેલ અખંડ વાણીમાં વિવિધ આશ્રમોના વર્ગીકરણને કોઈ જ પ્રાધાન્ય નથી. બસ એક આત્મઅંગના ભાવ તથા અનન્ય પતિવ્રત ધર્મપાલન જ તેના કેન્દ્રમાં છે. પરંતુ આપણે સૌ સુંદરસાથજી આજે વૈવિધ્યપૂર્ણ જીવનશૈલી જીવીએ છીએ. શ્રીમુખવાણી તેમજ શ્રી વિતક સાહેબમાં આ વિવિધ જીવનશૈલી સંબંધી શિખામણો વિખરાયેલ મોતીઓની જેમ મળે છે. તેમાં વિવિધ યમ અર્થાત્ આપણી સામાજિક આચાર-વિચાર કે વર્તણૂંક સંબંધી બોધનો સમાવેશ છે, તો વિવિધ નિયમ અર્થાત્ આપણી વ્યક્તિગત કે નિજી આચાર-વિચાર કે વર્તણૂક સંબંધી પણ બોધપાઠ છે.

આપણી પરસ્પર વ્યવહારિક કે સામાજિક વર્તણૂકનો આધાર આપણી નિજ-વ્યક્તિગત (આપણે એકાંતમાં હોઈએ ત્યારની) વર્તણૂક પર રહેલો છે. વ્યક્તિત્વ નિર્માણ કર્યા વિના શ્રીમુખવાણી વ્યવહારમાં નથી મૂકી શકાતી. આપણા સુંદરસાથત્વનો સર્વાંગી વિકાસ થઈ શકે તે માટે આપણા અંતઃકરણમાં વિવિધ યમ તથા નિયમોનો સતત વાર્તાલાપ થતો રહે એ આવશ્યક છે. સુંદરસાથજીએ સ્વયં પોતે શ્રી તારતમ જ્ઞાન યુક્ત અનન્ય પ્રેમલક્ષણા ભક્તિના માર્ગે શુદ્ધ દૃષ્ટા ભાવે આ પ્રક્રિયાને સહજ બનાવવાની છે, જેથી તમામ જીવનક્રિયાઓ જીવને કર્મબંધન રૂપ ન બની રહે અને આત્માને આનંદનો અનુભવ થઈ શકે.

દરેક સુંદરસાથ પોતપોતાની વિશેષ જીવનશૈલી કે પરિસ્થિતિમાં જાગૃત રહી પોતાના અંતિમ નિજાનંદ લક્ષ્ય સુધી ઓછામાં ઓછી અડચણે પહોંચી શકે તે ભાવનાથી કેટલીક સર્વસાધારણ બાબતો અહીં નોંધવામાં આવેલ છે. પ્રાથમિક, માધ્યમિક તેમજ ઉચ્ચતર કક્ષાએ ઊભેલા દરેક સુંદરસાથને મહદંશે એ ઉપયોગી નીવડશે જ. બાકી તો દરેક સુંદરસાથ પોતપોતાની વિશેષ પરિસ્થિતિને અનુરુપ ઉચિત માર્ગ શ્રી રાજજીની મધ્યસ્થી સ્વીકારી શોધી લઈ પોતાનું જીવન ઉન્નત બનાવે એ શુભકામના છે.

૧. મન, વચન તથા કર્મથી અહિંસા ધર્મપાલન કરવું. વેરભાવવૃત્તિથી મુક્ત

રહેવું. શ્રી રાજજી હિંસક વૃત્તિવાળાને સદ્‌બુદ્ધિ બક્ષે અને પોતાનું આત્મબળ વધારે એવી નમ્ર પ્રાર્થના કરવી. સુંદરસાથનું હ્રદય તો પ્રેમ તથા દયાનો સાગર હોય છે.

૨. મન, વચન તથા કર્મથી સત્ય આચરણ કરવું. આ ત્રણેયમાં એકરૂપતા હોવાનું નામ જ સત્ય આચરણ છે.

૩. મન, વચન તથા કર્મથી બ્રહ્મચર્યવ્રતનું પાલન કરવું. વ્યભિચાર મુક્ત જીવનશૈલી અપનાવી પરસ્ત્રીગમનથી સદા દૂર રહેવું.

૪. મન, વચન અને કર્મથી આપણા જીવનવ્યવહારોને પ્રામાણિકતાપૂર્વક સંપન્ન કરવા. સહયોગ, ધન, પ્રેમ, પદ યા સત્તા ગુમાવી દેવાના ડરને લઈને ઉદ્‌ભવતી વ્યાવહારિક અપ્રામાણિકતા પ્રત્યે સતત સજાગ રહેવું.

૫. મન, વચન, ધન તથા કર્મથી ઉદારવૃત્તિ રાખવી, જેમાં અપરિગ્રહના મૂળ છે. ધન, સંપત્તિ ઈત્યાદિ માયાની સુવિધાઓ પ્રત્યે અસંગ્રહવૃત્તિ રાખવી. જૂઠી માયાની "મૈં ખુદી" હટતા જ્યારે "ધામધણીજીની મૈં" જાગૃત થવા લાગે ત્યારે આ વૃત્તિ સહજ બને છે.

૬. મન તથા શરીરથી જીવનને સ્વચ્છ તથા પવિત્ર રાખવું. શબ્દ, સ્પર્શ, રૂપ, રસ તથા ગંધ દ્વારા બાહ્ય વાતાવરણમાંથી પ્રાપ્ત શક્તિ તથા જ્ઞાનને તન, મન તથા જીવ નિર્મળ કરવામાં લગાવી દેવું.

૭. શ્રી રાજજીએ જેવો પણ ખેલ બતાવ્યો છે, બતાવી રહ્યા છે કે બતાવશે - એ સર્વે વિષયે પૂર્ણતઃ સંતોષ વૃત્તિ રાખવી. ગમે તેટલી વિષમ પરિસ્થિતિઓમાં પણ સંતોષી સુંદરસાથનું મન શાંત તથા સ્થિર રહી શકે છે. પછીથી તેને બાહ્ય નિયંત્રણ, સત્તા કે અન્યની માન્યતા મેળવવાનો મોહ નથી રહેતો. વર્તમાન જાગણી જીવનમાં તે સફળતાની એક અદ્‌ભૂત ચાવી છે.

૮. શ્રીમુખવાણી મંથન, ચિંતવન, સ્વાધ્યાય તથા જીવન રહેણીમાં અમલરૂપી તપ દ્વારા અંતર્જ્યોતિ પ્રગટાવતાં રહેવું તથા સુંદરસાથ તેમજ વિશ્વ સમાજમાં જીવન સંતુલન તથા શાંતિ ભાવના પ્રવાહિત કરતા રહી અન્ય માટે દીવાદાંડીરૂપ બનવા પ્રયાસશીલ રહેવું તે માટે જીવનને સાદુ તથા સરળ બનાવવું.

૯. આનંદનો અનુભવ બાહ્ય સુખસંપત્તિથી નહીં, પરંતુ આત્મસાક્ષી દ્વારા અંતર્મુખી બનીને કરીએ. જ્ઞાનની ખબર હોવી અને જ્ઞાન થવું. (અનુભવમાં આવવું) આ બે અલગ-અલગ બાબતો છે, તેનું સતત ધ્યાન રાખીએ.

૧૦. એક અક્ષરાતીત ધામધણી પર અનન્ય પ્રેમ તથા પૂર્ણ ઈમાન રાખવો. ઈમાનરૂપી જળના સિંચન દ્વારા તારતમ બીજમાંથી અખંડ આનંદ ફલિત થાય છે. સર્વે કાર્યોમાં સર્વ સ્થિતિમાં એક ધામધણીના હુકમને શિરોધાર્ય માનવો.

૧૧. સતગુરના શુદ્ધ પ્રેમસેવામય જીવન તથા વાણી વચનોમાં શ્રી કુલજમ સ્વરૂપના જ્ઞાનની પહેચાન કરી તેમની સેવામાં યથાશક્તિ તન, મન તથા જીવથી સમર્પિત થવું. આ સેવા તેમના પરમ સહયોગી બની જીવનભર કરતા રહેવું.

૧૨. નોકરી કે ધંધા થકી, નીતિપૂર્વક કમાયેલા ધનનો ઓછામાં ઓછો દસમો ભાગ શ્રી સુંદરસાથજીની વિવિધ પ્રકારની સેવાઓમાં પ્રયોગ કરવો.

૧૩. મન, વચન તથા કર્મથી સુંદરસાથજી તેમજ અન્ય કોઈનું દિલ પણ ન દુઃખાવવું. સત્ય સમજાવવા માટે પણ જો કોઈકનું દિલ દુભાયું હોય તો ઉચિત અવસર શોધી તેનો એકરાર કે પશ્ચાત્તાપ કરવો.

૧૪. અન્યના અવગુણો પ્રત્યે ધ્યાન ન આપતા, કેવળ તેમના સદ્‌ગુણોને ગ્રહણ કરી પોતાનો આધ્યાત્મિક વિકાસ કરવામાં લાગી રહેવું.

૧૫. સતગુરુ તથા સર્વ સુંદરસાથ પ્રત્યે સદૈવ વિનમ્રતા તથા આધિનતાને ભાવ રાખવો. ક્યારેય પોતાના અભિમાનનું પ્રદર્શન ન કરવું અને ગરીબીપૂર્ણ વર્તન કરવું.

૧૬. રાત-દિન, હરતાં-ફરતાં, ખાતાં-પીતાં, ઉઠતાં-બેસતાં, સૂતાં-જાગતાં આપણા આત્મધણી શ્રી પ્રાણનાથજીને ભૂલવા નહિ. શ્રી રાજજીના ચરણોનું ધ્યાન કર્યા વિના કે ચરણામૃત-પ્રસાદ ગ્રહણ કર્યા વિના અન્ન-જળ ગ્રહણ કરવું નહિ.

૧૭. કાષ્ટ, પાષાણ કે ધાતુ દ્વારા નિર્મિત નિરાકાર ક્ષર જગતનાં દેવ-દેવીઓ ત્રિદેવા કે વિવિધ શક્તિઓ ફોટા કે મૂર્તિરૂપ આકારની પૂજા નહીં કરતા એક માત્ર પૂર્ણબ્રહ્મ અક્ષરાતીત નૂરી યુગલ સ્વરૂપની શોભા, સ્વરૂપ, શ્રૃંગાર તથા ધામલીલાઓનું ચિતવન કરવું.

૧૮. સુંદરસાથે કેફી પદાર્થોના સેવન, ધુમ્રપાન તથા મદ્યપાનથી, માંસાહાર જુગાર આદિ કુકર્મોથી હરપલ બચતા રહેવું. જીવનમાં આ ચીજો હોવાથી શારીરિક, માનસિક તથા આધ્યાત્મિક સ્તર પર ગંભીર નુકશાન પહોંચે છે. તે સર્વે આત્મજાગૃતિના માર્ગે અવરોધક છે. ધુમ્રપાન તેમજ કેફી પદાર્થોના વ્યસનથી મુક્ત થવા ઉપલબ્ધ સર્વ ઉપાયો કરવા.

૧૯. જો મન, વચન યા કર્મથી ભૂલમાં કોઈ અપરાધ થયો હોય તો પુનઃ તેમ ન કરવાનું પ્રણ લેવું તથા શ્રી રાજજી મહારાજ તેનાથી બચવા માટે આત્મ-બળ પ્રદાન કરે

એવી પ્રાર્થના કરવી.

૨૦. સુંદરસાથે પોતાની આજીવિકા માટે એવો કામ-ધંધો પસંદ કરવો કે જે કેફી પદાર્થો, માંસાહાર, મદિરાપાન, વ્યભિચાર, ઈત્યાદિ નકારાત્મક જીવનશૈલીને પ્રોત્સાહિત કરનાર ન હોય તથા પર્યાવરણ માટે હાનીકારક ન હોય. જે ચીજોને શ્રીજીએ આત્મજાગૃતિ માર્ગે અવરોધક દર્શાવેલ છે, તેના ઉપભોગ માટે અન્ય મનુષ્યોને પ્રોત્સાહિત કરવા એ કેટલું વ્યાજબી હોઇ શકે? જેને આમ કરવાની મજબૂરી થઈ પડે તેણે તેમાંથી ત્વરિત શી રીતે મુક્ત થઈ શકાય તેના સર્વે પ્રયત્નો કરવા, તથા જે કાંઈ અયોગ્ય કરવું પડ્યું છે તેનો પશ્ચાત્તાપ કરવો.

૨૧. એક ગામ કે શહેરમાં સતગુરુ તથા સુંદરસાથ હોય અને નિત્યવૃત્તિ તેમને મળવાનું સંભવ ન હોય તો સપ્તાહમાં એકવાર તો અવશ્ય જ તેમનાં દર્શન કરવા તથા વાણી, સત્સંગ ચર્ચા કરવી.

૨૨. જે ગામ કે શહેરમાં અન્ય કોઈ સુંદરસાથ ન હોય તો અવશ્યરૂપે ઓછામાં ઓછા મહિનામાં એક વાર ટેલીફોન, ઈન્ટરનેટ, વિડીયો વગેરે આધુનિક માધ્યમો દ્વારા સત્સંગનો લાભ લેવો.

૨૩. જો આપણા ગામ કે શહેરમાં સુંદરસાથ મહાત્મા કે ધર્મોપદેશક પધારે તો તેમની સાથે વાણી-સત્સંગનો લાભ લઇએ. તેમને તથા સૌ સુંદરસાથજીને આમંત્રિત કરી સત્સંગ બેઠકનું આયોજન કરીએ. પ્રાપ્ત સુઅવસર માટે શ્રી રાજજી મહારાજનો તથા આવનાર સર્વે સુંદરસાથનો હાર્દિક આભાર પ્રગટ કરીએ તથા ભાવાનુસાર સેવા સહયોગ અર્પણ કરીએ.

૨૪. સર્વે સાંપ્રદાયિક તિથીઓ તથા ઉત્સવો પર સર્વે સુંદરસાથે એક નિશ્ચિત સ્થાન કે મંદિરે એકત્રિત થવું. ઉત્સવ મનાવવાના નિશ્ચિત દિવસે તમામ પ્રકારનાં સાંસારિક કામ-ધંધા છોડીને શ્રધ્ધાપૂર્વક હાજરી આપી સુંદરસાથ દર્શન, ચર્ચા, સત્સંગ તથા સામૂહિક સેવાપૂજાનો આનંદ લેવો.

૨૫. જન્મથી તે મૃત્યુ સુધીના વિવિધ પ્રકારના સુખ-દુઃખના પ્રસંગો, આનંદ ઉત્સવ, વિવાહાદિ શુભ અવસરોને શ્રી નિજાનંદ સંસ્કારવિધિને અનુરૂપ, શ્રી રાજશ્યામાજીનું પૂજન કરીને જ સંપન્ન કરવી. આ પ્રસંગોએ પણ પોતાનો અનન્ય પ્રેમલક્ષણા યુક્ત પતિવ્રતાધર્મ સુંદરસાથજીએ નિભાવવો.

શ્રી તારતમ

નિજનામ શ્રીજી સાહેબજી, અનાદિ અક્ષરાતીત ।
સો તો અબ જાહેર ભએ, સબ વિધ વતન સહીત ॥૧॥

હું ક્ષર (નાશવંત) તેમજ અવિનાશી અક્ષરબ્રહ્મથી પરે રહેવાવાળો એ અનાદિ અક્ષરાતીત ઉત્તમ પુરુષ છું, જેણે શ્રી કૃષ્ણ રૂપે વ્રજ તથા રાસલીલા કરી હતી. આજ દિન સુધી શ્રી કૃષ્ણજીના તન દ્વારા થયેલ બ્રહ્મલીલાના ગૂઝ ભેદ કોઈએ પણ જાણ્યા નથી. હવે હું સ્વયં મારા સ્વરૂપ, ધામ તથા લીલા સંબંધી સંપૂર્ણ અખંડ વૈભવ વિજ્ઞાન સહિત આ જગતમાં (શ્રીજી સાહેબજીના તન થકી) જાહેર થઈ રહ્યો છું. (નિજનામનું તાત્પર્ય 'નામ'થી નથી પરંતુ 'પહેચાન' થી છે.)

શ્રી શ્યામાજી વર સત હૈ, સદા સત સુખ કે દાતાર ।
વિનતી એક જો વલ્લભા, મો અંગના કી અવિધાર ॥૨॥

હે શ્યામાજીના વર! આપ સત્ય છો, તથા સદા સત્ય સુખોના દાતાર છો. હે વલ્લભા! હું વિનંતી કરું છું કે, આપની આતમ અંગનાને આપના પવિત્ર ચરણોમાં આશ્રય બક્ષો - મને અંગીકાર કરો.

વાની મેરે પિઉ કી, ન્યારી જો સંસાર ।
નિરાકાર કે પાર થેં, તિન પાર કે ભી પાર ॥૩॥

મારા પ્રિયતમની અખંડ શ્રી મુખવાણી આ સંસારમાં સૌથી નિરાળી (અદ્વિતીય) છે. કારણ કે તે સાકાર તથા નિરાકારની ઉપમાઓ યુક્ત અસત્ય, જડ તથા દુઃખરૂપી કાળમાયિક બ્રહ્માંડથી પાર અખંડ યોગમાયા તથા તેનાથી પાર અક્ષરબ્રહ્મના અક્ષરધામ તથા તેનાથી યે પરે જે સર્વશ્રેષ્ઠ અક્ષરાતીત પરમધામ છે. ત્યાં લઈ જનાર છે.

અંગ ઉત્કંઠા ઉપજી, મેરે કરના એહ વિચાર ।
એ સત વાની મથ કે, લેઉં જો ઈનકો સાર ॥૪॥

હે પ્રિયતમ! આપની આ વાણીના શ્રવણથી મારા રોમ-રોમમાં બસ એક જ ઉત્કંઠા (તીવ્ર અભિલાષા) ઉપજી રહી છે કે હવે બસ એકમાત્ર આ સત્યવાણી વિશે ગંભીરતાપૂર્વક વિચાર કરવો છે, તથા તેનું આત્મમંથન કરી સારનો સાર ઈશ્ક ગ્રહણ કરવો છે.

ઈન સાર મેં કઈ સત સુખ, સો મૈં નિરને કરું નિરધાર ।
એ સુખ દેઊં બ્રહ્મસૃષ્ટ કો, તો મૈં અંગના નાર ॥૫॥

કારણ કે હે પ્રિયતમ! આપના મિલનથી મને એ દૃઢ થઈ ગયું છે કે આ અખંડ વાણીનો સાર ઈશ્ક ગ્રહણ કરવાથી અગણિત સત્ય સુખો પ્રાપ્ત થાય છે આ સર્વે સુખોને જો હું સૌ બ્રહ્મસૃષ્ટિ આત્માઓમાં વહેચું તો જ હું ધામધણીની અર્ધાંગિની (પ્રિયતમા - પત્ની) કહેવડાવવાને યોગ્ય બની શકું. આ હકીકત હું નિશ્ચિત રૂપે સમજું છું.

જબ એ સુખ અંગ મેં આવહીં, તબ છૂટ જાએ વિકાર ।
આયો આનન્દ અખંડ ઘર કો, શ્રી અક્ષરાતીત ભરથાર ॥૬॥

હે પિયા! જ્યારે આ જાગણીના અખંડ સુખો મારા પ્રત્યેક અંગમાં ભરાઈ જશે, ત્યારે માયાના તમામ વિકારો અવશ્ય છૂટી જશે. અખંડ ઘર પરમધામનો નિજ-આનંદ પણ પ્રાપ્ત થઈ જશે. હે ધણી! આપ અક્ષરાતીત જ મારા સાચા ભરથાર છો.

નોંધ :- પરમધામમાં બિરાજીત મૂળ સ્વરૂપ શ્રી રાજજી મહારાજે પોતાની આવેશ શક્તિ દ્વારા શ્રી દેવચંદ્રજીને દર્શન આપ્યા. શ્રી તારતમ એ શ્રી દેવચંદ્રજીની આતમનો અક્ષરાતીતના આવેશ સ્વરૂપ સાથેનો વાર્તાલાપ છે. શ્રી તારતમમાં બીજરૂપે ધામધણીની તથા નિજ-આત્મ સ્વરૂપની પહેચાન, તેમના પરસ્પર દિવ્ય સંબંધનો અહેસાસ, એકરાર તથા તે સંબંધને તેના વાસ્તવિક સ્વરૂપમાં મન, વચન તથા કર્મથી

પૂર્ણતઃ નિભાવવાનો અંતઃકરણ પૂર્વકનો કરાર છે. આ કરારની ફલશ્રુતિ અનાદિ અક્ષરાતીત શ્રી પ્રાણનાથજી (શ્રીજી સાહેબજી)નાં દિવ્ય ચરણકમળમાં અખંડ આનંદ (નિજાનંદ) છે.

શ્રી નિજાનંદ સંપ્રદાય પધ્ધતિ

જ્યારે શ્રી પ્રાણનાથજી હરિદ્વારમાં સંવત ૧૭૩૫માં આયોજિત કુંભમેળામાં ગયા ત્યારે ઉપસ્થિત વિવિધ હિંદુ ધર્માચાર્યોએ તેમનો હિંદુ પરંપરા આધારિત સાંપ્રદાયિક પરિચય માંગ્યો તો શ્રીજીએ જે પરિચય દર્શાવ્યો તેને સંપ્રદાય પધ્ધતિના રૂપમાં ગાવામાં તેમજ માનવામાં આવે છે. શ્રી સુંદરસાથજીએ નિત્યપ્રતિ આ મૂળ સિધ્ધાંતોને પ્રકાશિત કરનાર પધ્ધતિનું ગાયન-મનન, ચિંતન કરવું.

સતગુરુ બ્રહ્માનંદ હૈ, સૂત્ર હૈ અક્ષર રુપ ।
સિખા સદા ઈન સેં પરે, ચેતન ચિદ્દ જો અનૂપ ॥૧॥

સેવન હૈ પુરુષોત્તમ, ગોત્ર ચિદાનંદ જાન ।
પરમ કિશોરી ઈષ્ટ હૈ, પતિવ્રત સાધન માન ॥૨॥

શ્રી જુગલ કિશોર કો જાપ હૈ, મંત્ર તારતમ સોએ ।
બ્રહ્મ વિદ્યા દેવી સહી, પુરી નૌતન મમ જોએ ॥૩॥

અઠોત્તર સૌ પખ સાખા સહી, સાલા હૈ ગૌલોક ।
સતગુરુ ચરણ કો ક્ષેત્ર હૈ, જહઁા જાએ સબ સોક ॥૪॥

સુખ વિલાસ માંહેં નિત વૃંદાવન, ઋષિ મહાવિષ્ણુ હૈ જોએ ।
વેદ હમારો સ્વસં હૈ, તીરથ જમુના સોએ ॥૫॥

શાસ્ત્ર શ્રવણ શ્રી ભાગવત, બુધ જાગ્રત કો જ્ઞાન ।
કુલ મૂલ હમારો આનન્દ હૈ, ફલ નિત્ય વિહાર પ્રમાન ॥૬॥

દિવ્ય બ્રહ્મપુર ધામ હે, ઘર અક્ષરાતીત નિવાસ ।
નિજાનંદ હે સમ્પ્રદા, એ ઉત્તર પ્રશ્ન પ્રકાસ ॥૭॥

ધની શ્રી દેવચન્દ્રજી નિજાનંદ, તિન પ્રગટ કરી સમ્પ્રદા એહ ।
તિન થેં હમ યહ લખી હૈં, હમ દ્વાર પાવેં અબ તેહ ॥૮॥

સેવાપૂજા (સવારની)

શ્રી પરમધામ મૂલમિલાવામાં બિરાજમાન યુગલ સ્વરૂપનાં દિવ્ય નૂરી ચરણકમલનું ધ્યાન કરવું. સૌપ્રથમ શ્રી શ્યામાજીનાં ચરણોની શોભાનું ચિંતવન કરતાં કરતાં શ્રી રાજજીને પ્રાર્થના કરવી કે, "હે ધણી! આ ચરણ, જે મારા જીવના જીવન છે, તેમને કદીપણ મારા હૃદયથી દૂર કરશો નહિ. આ નિસબતી ચરણકમલમાં બેસાડી આપ મારી બાતુની નજર (અંતર્ચક્ષુ) ખોલો. બસ એક જ મનોરથ છે કે, આ લીલામાં પૂર્ણ કોમળ ચરણોની શોભામાં જ રસમગ્ન રહું."

પ્રથમ લાગૂં દોઊ ચરન કો, ધની એ ન છોડાઈયો ખિન ।
લાંક તલી લાલ એડિયાં, મેરે જીવ કે એહી જીવન ॥

ઈન પાંઉં તલે પડી રહૂં, ધની નજર ખોલો બાતન ।
પલ ન વાલૂં નિરખૂં નેત્રે, મેરે જીવ કે એહી જીવન ॥

અર્સ તુમારા મેરા દિલ હૈ, તુમ આએ કરો આરામ ।
સેજ બિછાઈ રુચ રુચ કે, એહી તુમારા વિશ્રામ ॥

મંગલાચરણ

કોઈપણ દૈનિક કાર્યોના મંગલમયી પ્રારંભાર્થે આ વંદના બોલવી. આ વંદના દ્વારા નિજાનંદના દાતા સતગુરુ સ્વરૂપ શ્રી શ્યામાજી તેમજ ધામધણી શ્રી પ્રાણનાથજીને પ્રણામ કરવામાં આવે છે. વંદના ગાતી વેળા આંખો બંધ કરી,

પ્રથમ શ્રી દેવચંદ્રજી, શ્રી મેહેરાજજી તેમજ શ્રી તેજકુંવરીજી (બાઈજુરાજજી) થકી જાગણી લીલા કરનારા મૂળ સ્વરૂપ શ્રી શ્યામાજી તેમજ શ્રી રાજજીનું ચિંતન કરતા કરતા પ્રાર્થના કરવી કે, "અમારા સર્વ અશુભ પ્રસંગોને મંગલ અર્થાત્ સુખશીતલદાયી બનાવનાર, હે સતગુરુજી! આપના શ્રીચરણોમાં મારા પ્રેમ પ્રણામ સ્વીકારો. હે શ્રી રાજજી મહારાજ! હે મારા શ્રી પ્રાણનાથ! આપના શ્રી ચરણોમાં હું હરપલ પ્રણામ કરું છું. માત્ર આપની કૃપા થકી મારી જીવન નૈયા ચાલી રહી છે. હું મારી પોતાની કરનીના બળે નહીં, પરંતુ આપની બાંહોના સહારે સંસાર સાગર પાર કરવા કૃતનિશ્ચયી છું."

વન્દૌ સતગુરુ ચરણ કો, કરું સો પ્રેમ પ્રણામ ।
અશુભ હરન મંગલ કરન, શ્રી દેવચંદ્રજી નામ ॥

શ્રી પ્રાણનાથ નિજ મૂલપતિ, શ્રી મેહેરાજ સુનામ ।
તેજકુંવરી શ્યામા યુગલ, પલ પલ કરું પ્રણામ ॥

શ્રી પ્રાણનાથ તુમ સત્ય હો, તુમસે ચલત જહાજ ।
મેં આધીન કરની નહીં, બાંહ ગ્રહે કી લાજ ॥

પ્રાતઃ સમય ગાવાની પ્રભાતી

આત્મા યુગલ ધની શ્રી રાજશ્યામાજીને પોતાના અંતરના ભાવની ભીનાશથી હૃદયમંદિરમાં આમંત્રિત કરતાં કરતાં પોતાના સતગુરુ ધણીના વિરહની વ્યથા વ્યક્ત કરે છે અને કહે છે, "હે ધણી! હું કલકલીને કહું છું કે આપ તત્ક્ષણ (આજ ઘડીએ) મારી સમક્ષ પધારો." સવારે પથારીમાંથી ઉઠતી વેળા તથા સત્સંગ - પ્રાર્થના સભાઓના પ્રારંભે વંદના બોલ્યા બાદ આ પ્રભાવી ગાવાની પરંપરા છે. "આવોજી વાલા" બોલતી વેળા આંખો બંધ કરી ચિતવન રંગમહોલની પાંચમી ભોમના કેન્દ્રમાં આવેલ રંગપરવાલી મંદિરનું કરવું. અહીં આપ શ્રી રાજશ્યામાજીના શયનખંડ સમક્ષ સૂરતા થકી ઊભા છો તથા શયનખંડના દ્વાર ખુલવાની રાહ જોઈ ઊભા છો.

આવો જી વાલા મ્હારે ઘેર, આવો જી વાલા ।
એકલડી પરદેસમાં, મૂને મૂકીને કાં ચાલ્યા ॥૧॥

મૂને હતી નીંદરડી, તમે સૂતી મૂકી કાં રાતે ।
જાગી જોઉં તાં પિઉજી ન પાસે, પછે તો થાસે પ્રભાતે ॥૨॥

કલકલીને કહૂં છું તમને, આવ જો આણે ખિણે ।
મ્હારા મનના મનોરથ પૂરજો, શ્રી ઈંદ્રાવતી લાગે ચરણે ॥૩॥

ઉઠો રે પિયા - પ્રભાતી

આ ઉઠાપન બોલતી વેળા ચિત્ત રંગમહોલ પાંચમી ભોમના કેન્દ્રમાં આવેલ રંગપરવાલી મંદિરમાં રાખવું. શ્રી રંગપરવાલી મંદિરના દ્વાર ખુલતાં જ મારી આત્મા અંદર પ્રવેશી શ્રી યુગલ સ્વરૂપનાં ચરણકમલ નજીક પહોંચી છે. શ્રી રાજશ્યામાજી મારી મધુર કર્ણપ્રિય વિનંતી સાંભળી જાગ્રત થઈ શૈયામાં બેઠા થઈ રહ્યા છે. તેમના સુંદર તથા આનંદદાયી દિવ્ય સ્વરૂપનો દિલમાં અનુભવ થઈ રહ્યો છે.

ઉઠો રે પ્યારે પિયા નવલ વિલાસી, પ્રાતઃ ભયો ચિતરુપ પ્રકાસી ॥
ક્રીડા રસ રજની રૂપ રાજે, પ્રાતઃ ભયો સુખ નવલે સાજે ।
નિદ્રા મદ મેં આનંદ તુરંગી, લોચન રંગ રંગીલે રંગી ॥૧॥

ઈચ્છારૂપી લીલા રંગભીની, નિત્ય નવતન રસ બસ જો કિન્હી ।
નિરખિ મંગલ મુખ સુખદાઈ, ઉઠો રે જીવન! પ્યારી ઉઠાવન આઈ ॥૨॥

ઉઠિ બૈઠે દોઉ સેજ્યા સુખદાઈ, અલબેલી જીવન મન ભાઈ ।
શ્રી સુંદર શ્રી ઈંદ્રાવતી જોડી, નિરખી નાગર નવરંગ ગોડી ॥૩॥

પ્રભાતી

જાગિયે શ્રી પ્રાણનાથ, પ્રાતઃ ભયો પ્યારે ||ટેક||

પૂર્વ દિસ ઉદય અરૂણ, સખિયાં સબ ઠાડી સરણ ।
પંખી ઉડિ ચલે ચરન, જાગિયે દુલારે ||૧||

બૈઠે ઉઠિ નાથ સેજ, અંગ રંગ સકલ તેજ ।
ઝલકત છબિ રેજારેજ, ભૂખણ સંભારે ||૨||

ગૌર લખિ મુખારવિંદ, વિહંસત આનંદ કન્દ ।
બોલત સ્વર મંદ મંદ, નેત્ર તેજતારે ||૩||

સોહત ભુજ બાજૂ બંધ, કંઠહાર સર પ્રબંધ ।
વસ્ત્ર છબિ તડિત, મંદ અંગ સંગ સારે ||૪||

ગાવત જેહિ અગમ નિગમ, પાવત નહીં સુર-નર ગમ ।
આયે ધરિ દેહ સુગમ, ચૌદે ભુવન તારે ||૫||

જ્ઞાનસખી નિરખી વદન, લાજત છબિ કોટિ મદન ।
આયે સોઈ નંદ સદન, ચરણન બલિહારે ||૬||

પ્રાતઃકાલનું ઉઠાપન

શ્રી રાજજી અને શ્રી શ્યામાજી, શ્રી રંગમહોલ પાંચમી ભોમ કેન્દ્રસ્થ રંગપરવાલી મંદિરમાં નૂરી સેજ-શૈયા પર બિરાજમાન છે. તમામ સખીઓ તેમના મંગલ દર્શન માટે દોડી-દોડી આવી રહેલ છે. તેમના કૃપાવંત ચહેરાનાં દર્શનથી પ્રફુલ્લિત થઈ હું તેમની વિવિધ સેવા-ચંદનની ચોકી બિછાવવી, જળ ભરી લાવવું, લવિંગનું દાતણ કરાવવું - વગેરેમાં પ્રવૃત્ત છું. યુગલ સ્વરૂપની શોભા વારંવાર નીરખી હું ધન્ય ધન્ય બની ગઈ.

નોંધ : સવારે દંતમંજન/બ્રશ વેળા આ લીલાનું ચિંતવન કરવું.

રૈનિ કી ઉનીદી શ્યામા પિઉ પાસે આઈયાં, પ્રીતમ પાસે આઈયાં ॥ટેક॥
નૈન અરૂણ સોહે રતિરંગ ભીને, પિઉ પ્યારી મન્દ મન્દ મુસકાઈયાં ॥૧॥

અતલસ ગેંદુવા સેત નિહાલી, જાડો લગે પિયા શાલ ઓઢાઈયાં ।
લટપટી પાગ છૂટે બંધ સોહે, રંગ સેજ્યા દોઊ લાલ સોહાઈયાં ॥૨॥

અંગ સો અંગ જોડે દોઊ મન ભાઈયાં, અરસ પરસ કર કંઠ લપટાઈયાં ।
મહારંગ રસ ભીને રસિક યુગલ પિયા, નિરખિ નિરખિ સખિયાં સુખ પાઈયાં ॥૩॥

ચન્દન કી ચૌકી ડારૌં બૈઠો પ્યારે અંગના, લવંગ કી દાતૌન જલ ઝારી ભરી લ્યાઈયાં ।
શ્રી ઈન્દ્રાવતી પતિ રુપ જુગલ ધની, નિજ નવરંગ નિરખિ નિરખિ બલિજાઈયાં ॥૪॥

ઝીલના

શ્રી રાજશ્યામાજીને રંગપરવાલી મંદિરની સેજ્યાની બંને તરફ આવેલ ઝીલના કક્ષમાં જમુનાજળ ઝીલના કરાવતાં કરાવતાં રંગમહોલની નિકટની પ્રથમ પરિક્રમા - પાટઘાટ, કુંજ-નિકુંજ વન, ફૂલબાગ-નૂરબાગ, બડોવન, લાલચબૂતરાની લીલાઓનું ક્રમબદ્ધ ચિતવન કરવું.

નોંધ : આપણે સ્નાન વેળા આ લીલાઓનું ચિતવન કરવું.

મારા વાલા જી ચલો, જમુના જલ ઝીલિયે ॥ટેક॥

પાટ ઘાટ કી દેહુરિ મેં, જહાં રામત કીજે રાજ ।
રતન જડિત કે મોહોલ મેં, કીજે રંગ વિલાસ ॥૧॥

આપ અકેલે હુજિયે, સંગ શ્યામાજી સાથ ।
હમ રુહેં બારે હજાર મિલ કે, ઝીલેં તુમ્હારે પાસ ॥૨॥

કુંજબન કી રેતી મેં, પિયા ચલો દોડિયે જાય ।
જો જાકો છુઈ લેત હે, સો તાકે હાથ બિકાય ॥૩॥

પિતાંબર કટિ કાછની કાછે, શીશ મુકટ લટકાયે ।
હેમ કસબ કી ઓઢની ઓઢે, ઝાંઝરી ઘૂંઘરી ઘમકાયે ॥૪॥

ફૂલબાગ ઔર નૂરબાગ મેં, ચલો બૈઠિયે જાય ।
લહરી આવે સુગન્ધ કી, વાસ રહી મહકાય ॥૫॥

બડેવન ઔર લાલ ચબૂતરા, ચલો બૈઠિયે જાય ।
પસુ પંખી કા મુજરા લેવેં, નયે નયે ખેલ દિખાય ॥૬॥

રસિક રાજ શ્યામાજી કે આગે, સખિયાં નૃત્ય કરાય ।
જાપર ચિતવત હેત સોં, દેખત નયન સિરાય ॥૭॥

હંસિ કે રાજ ખુશી ભયે, પહરાએ વનમાલ ।
સખી સાકુન્ડલ અરજ કરત હૈ, બલિ બલિ રાજકુમાર ॥૮॥

આરતી ઉતારતાં પહેલાં બોલવાની સ્તુતિ : પૂર્ણબ્રહ્મ

'પૂર્ણબ્રહ્મ' સ્તુતિ દ્વારા આપણી આત્મા અક્ષરાતીત શ્રી પ્રાણનાથજીને પોતાના હૃદયકમળમાં આમંત્રિત કરે છે અને ત્યારબાદ આરતી ઉતારવામાં આવે છે. બોલતી વેળા રંગપરવાલી મંદિરમાં સ્થિત સિંહાસન પર બિરાજમાન યુગલ સ્વરૂપનું અથવા તો શ્રીપન્નાજી ચોપરા હવેલીમાં મહારાજ શ્રી છત્રસાલજીએ શ્રીજી તથા શ્રી બાઈજુરાજજી પ્રત્યે વ્યક્ત કરેલ ભાવનું ચિતવન કરવું. હે પ્રાણનાથ! આપ પૂર્ણબ્રહ્મ આનંદ સ્વરૂપ શ્રી શ્યામાજી સહિત, પરમધામની સર્વે નિધ લઈ અમ સખિયોની નિસબત જાણીને, ત્રિગુણી માયાના ફંદામાંથી બચાવવા પધાર્યા છો. હું આપ કૃપાવંત પર બલિહારી જાઉં છું.

પૂર્ણ બ્રહ્મ બ્રહ્મ સે ન્યારે, આનંદ અખંડ અપારે ।
શિવ સનકાદિક આદિ કે ઈછિત, શેષ ન પાવત પારે ॥૧॥

અગમ જાનિ કે નિગમ કહાયે, ખોજિ ખોજિ પચિ હારે ।
જાનિ કે મૂલ ધની અંગના અપની, સો ઘર આયે હમારે ॥૨॥

શ્રી ઠકુરાણીજી સખિયન સુધાં, લેકર સંગ પધારે ।
ત્રિગુન ફાંસ કે ફંદ પડે થે, સો ફંદા નિરવારે ॥૩॥

વારી વારી જાઊ મૈં અપને પિયાજી પર, શોભા મુખહૂં ન આવે ।
સિંઘાસન આસન બૈઠા રે, શ્રી છત્રસાલ ગુણ ગાવે ॥૪॥

ચન્દન ચઢાવની

શ્રી પિયાજીનું પૂજન ચંદન, પુષ્પ, અક્ષત (ચોખા) આદિ પ્રતિકાત્મક શુધ્ધ તેમજ શ્રેષ્ઠ પદાર્થો અર્પણ કરી કરવું. પૂજન દરમ્યાન શ્રી રંગપરવાલી મંદિરનું અથવા તો ત્રીજી ભોમની પડસાલનું અથવા તો શ્રી પન્નાજી (શ્રી ઘુમ્મટજી, શ્રી બંગલાજી તથા શ્રી મહારાણીજી) મંદિર સેવાનું પ્રતિકાત્મક ચિતવન કરવું. સર્વ સુંદરસાથજી પ્રત્યે પણ ધામની નિસ્બત જાણીને આ અર્પણ ભાવ વ્યક્ત કરવો. ચંદન જમણા હાથની ટચલી આંગળીની બાજુવાળી આંગળી (અનામિકા)થી કરવું.

ચાલો સખી શ્રી સુન્દરવરજીને નિરખિયે, શ્રી શ્યામાજીને જોઇ જોઇ મન હરખિયે ।
શ્રી શ્યામાજીના અંગ હો સુંદરસાથ, નિરખિ હરખિ ઉમંગ ન માત ॥૧॥

સુન્દર સાથ બૈઠો ઘેરિ ઘેરિ, પરિકરમા તો દીજે ફેરિ ફેરિ ।
દીપક રંગ રે સિંહાસન, છત્રિ તો ડાંડે ઝાલર શોભા અતિઘન ॥૨॥

તાપર કંચન કલસ જો હોઈ, ઝલહલ જોત કરે રહે સોઈ ।
યે રે સિંહાસન જોત ન માવે, સખિયાં તો સનમુખ વાણી ગાવે ॥૩॥

શ્રી મંડલ નવરંગ બાઈજી કે હાથ, બેનબાઈ બેન બજાવે તિન સાથ ।
ઝરમરબાઈ ઝરમરિયાં જો બજાવે, તાનબાઈ તાનનિયાં જો મિલાવે ॥૪॥

સેનબાઈ સ્વર પુરાવે તિન સંગ, મન મેં તો ધરે અતિ ઉછરંગ ।
યે ઉછરંગ કહ્યો ન જાવે, સખિયાં તો પ્રેમ સહિત વાણી ગાવે ॥૫॥

શ્રી ચન્દન પુષ્પ બહુ વિધ રાજે, સુગંધ સર્વે મારા વાલાજીને છાજે ।
શ્રી પિયાજીને પૂજન ઈન વિધ કીજે, ફેર ફેર મૂલ સ્વરૂપ ચિત મેં લીજે ॥૬॥

જો કોઈ વાસના ઈન ઘર, મૂલ સ્વરૂપ સે ન કાઢે નજર ।
નહીં કોઈ સુખ ઈન સમાન, અંગના તો કોટી બેર કુરબાન ॥૭॥

મંગલા આરતી :- સુખ કો નિધાન

ધામધણી શ્રી રાજજી મહારાજ અનંત વિધનાં અખંડ સુખોના ભંડાર છે. નિત્ય પ્રાતઃકાળે આ મંગલ આરતી દ્વારા, સુન્દરસાથજીએ પરમધામ રંગમોહોલની પાંચમી ભોમ રંગપરવાલી મંદિરમાં સિંહાસન પર બિરાજમાન નૂરી સ્વરૂપના ચિંતવન દ્વારા દર્શન કરવા. સૌ સખિયોની દૃષ્ટિ યુગલ સ્વરૂપની શોભામાં રમી રહી છે. તેવો અનુભવ સામૂહિક મંગલ આરતી દ્વારા કરવો.

સુખ કો નિધાન, જય જય સુખ કો નિધાન, મંગલ આરતી સુખ કો નિધાન ।
ઉઠિ બૈઠે સુખ સેજ્યા શ્રી રાજ, સંગ અર્ધાંગ અલી લિયે લાજ ॥૧॥
રૈનિ જગે રગ મગ દોઉ નૈના, બોલત બોલ મધુર મુખ બૈના ।
નિરખિ નિરખિ હરખેં બ્રહ્મસૃષ્ટિ, જુગલ પિયાજી સોં જોડે દૃષ્ટિ ॥૨॥
ઉઠિ બૈઠે દોઉ સેજ્યા સુખદાઈ, આરતી સાજિ શ્રી ઈન્દ્રાવતી લ્યાઈ ।
આરતી વારતી સખિયાં સર્વ અંગ, લેત વારણે નિજ નવરંગ ॥૩॥

પરિક્રમા

જેની પરિક્રમા કરીએ તે કેન્દ્રમાં હોય. શ્રી સુંદરસાથજીના જીવન વર્તુળના કેન્દ્રમાં શ્રી રાજશ્યામાજી તથા શ્રી પરમધામ પચ્ચીસ પક્ષ છે. આપણું ચિત્ત હમેશાં તેમની ગિર્દવાય ફરતું રહે તે માટે અઠવાડિયાના સાત દિવસની

અલગ અલગ પરિક્રમા ગાયન તથા સેવા/મંદિર સ્થાનની ગોળ (ઘડિયાળના કાંટાની દિશામાં) ફરતા ફરતા કરવી.

રવિવારની પરિક્રમા

જુગલ સરુપ રુપ છબિ છાજે, સિંહાસન કે ઉપર બિરાજે ॥૧॥
નાચત દેત ફિર આવત ફેરિ, હંસિ હંસિ લાલન મુખતન હેરી ॥૨॥
ગાવત ગીત બજાવત બાજે, જમુના ત્રટ પંખી ધુનિ ગાજે ॥૩॥
ફૂલે ફૂલ ફૂલ લઈ આવેં, ગુહિ ગુહિ હાર પિયાજી કો પહિરાવેં ॥૪॥
દેત પરિકરમા કર્મ સબ છૂટે, યહ સુખ પંચમ નિસદિન લૂંટે ॥૫॥

સોમવારની પરિક્રમા

પૂરણ બ્રહ્મ સચ્ચિદાનંદ રુપ, સંગ શ્યામાજી સોહે અનુપ ॥૧॥
ચારોં ચરન સુંદર સુખ દાઈ, ભૂખન કી શોભા મુખ બરની ન જાઈ ॥૨॥
ઝાંઝરી ઘૂંઘરી કાંબી કડલા લેખે, અનવટ વિછુવા શ્રી શ્યામાજી વિસેખે ॥૩॥
નીલો હે ચરનિયા કેસરી ઈજાર, સ્વેત દાવન ઝાંઈ કરે ઝલકાર ॥૪॥
ચોલી શ્યામ જડાવ સાડી સેંદુરિયા રંગ રાજે, હૈયડે પર હાર શોભા અધિક વિરાજે ॥૫॥
જરી જામા શ્વેત જડાવ અંગ સોહે, નીલો પીલો પટુકા દેખત મન મોહે ॥૬॥
જામે પર ચાદર રંગ આસમાની, છેડે કિનાર બેલી જાય ન બખાની ॥૭॥
જરી પાગ સેંદુરિયા જગ મગ જોત, રાખડી કલંગી કહી જાય ન ઉદ્યોત ॥૮॥
શબ્દાતીત પિયા શોભા હૈ અપાર, શ્રી મહામતિ અંગના જાય બલિહાર ॥૯॥

મંગળવારની પરિક્રમા

ધામધની શ્રી રાજ હમારે, પરમ નિધાન પરમ રુપ પ્યારે ॥૧॥
મહારાજ મંગલ રુપ રાજે, શ્યામ શ્યામાજી દોઉ અનુપ વિરાજે ॥૨॥
પૂરણ અક્ષર પદ સે ન્યારે, સોઈ જિયાવર ધનીજી હમારે ॥૩॥
પ્રગટે પિયા નિજ અદ્‌ભૂત સોઈ, ઉપમા પાર પાવે નહિ કોઈ ॥૪॥

પરમાનન્દ જોડી સુખકારી, અંગના પિયા પર વારી વારી વારી ॥૫॥

બુધવારની પરિક્રમા

પરમ સુભગ આનન્દ ગુણ ગાઈએ, નવલ કિશોર નિરખિ સુખ પાઇએ ॥૧॥
ધામ સ્યામ જિયા મંગલકારી, સંગ શ્યામાજી દુલહિન પિયા પ્યારી ॥૨॥
કુંજ નિકુંજ મધ્ય ક્રીડત કોહે, લલિત મનોહર સુંદર સોહે ॥૩॥
કરત કેલિ યમુના તટ નેરે, પરમ વિચિત્ર જિયાવર મેરે ॥૪॥
નિજ હૈ સ્વરુપ રુપ પિયા રાજે, શ્રી મહામતિ મદન કોટ્ટિ છબિ લાજે ॥૫॥

ગુરુવારની પરિક્રમા

ધામ શ્યામ શ્યામા સંગ પ્યારી, બ્રહ્માનંદ લીલા નિજ ન્યારી ॥૧॥
સાત ઘાટ જમુના જલ રાજે, ઝીલત યુગલ કિશોર વિરાજે ॥૨॥
સઘન કુંજ મધ્ય ચાતક બોલે, ક્રીડત લાલ લાડિલી ડોલે ॥૩॥
તાલ પાલ મધ્ય મોહોલ સુહાયે, ખેલન પ્યારો પ્યારી આવે ॥૪॥
લીલા નિત્ય વિહાર સ્વરુપ પર, ભઈ શ્રી મહામતિ કુરબાન નિરખિ છબિ ॥૫॥

શુક્રવારની પરિક્રમા

પ્રથમ ભોમ શોભા અતિ ભારી, બૈઠે સિંહાસન શ્રી યુગલ બિહારી ॥૧॥
સિંહાસન કંચન મણિ સોહે, નિરખિ હરખિ સખિયાં મન મોહે ॥૨॥
સખિયાં સર્વે શોભા અતિ સુન્દર, ચૌસઠ થંભ તકિયોં કે અન્દર ॥૩॥
વસ્તર ભૂખન તેજ અતિ જોર, તા મધ્ય બૈઠે શ્રી યુગલ કિશોર ॥૪॥
યુગલ કિશોર શોભા કિન વિધ ગાઈયે, શ્રી મહામતિ યુગલ પર વારી વારી જાઈયે ॥૫॥

શનિવારની પરિક્રમા

મૂલ સરુપ કિશોર કિશોરી, નિરખી સખી સચ્ચિદાનંદ જોરી ॥૧॥
ભોમ તલે કી નિરખી છબિ ન્યારી, સોહે સિંહાસન પ્યારો પ્યારી ॥૨॥
શ્વેત સેંદુર કેસર આસમાની, શ્યામ નીલો પીલો વસ્તર જામી ॥૩॥

દેખત ખેલ સનમુખ સખી સારી, નિરખી સિનગાર શોભા અતિભારી ॥૪॥
બ્રહ્માનંદ લીલા નિજ ન્યારી, નિરખિ શ્રી મહામતિ નવરંગ વારી ॥૫॥

પ્રાતઃકાલનું સ્વરૂપ

શ્રી પરમધામ રંગમહોલ પ્રથમ ભોમ મૂલમિલાવામાં કંચન રંગી સિંહાસનની શોભાનું તથા શ્રી રાજજી તેમજ શ્રી શ્યામાજીના વસ્ત્રાભૂષણની શોભાનું વર્ણન ગાતા ગાતા નૂરી સ્વરૂપનું ચિતવન કરવું.

કોટાન કોટ દંડવત્ કરું, કોટાન કોટ કરું પ્રણામ । કોટાન કોટ વિનતી કરું, ધણી મેરે સુંદરવર શ્યામાજી વર શ્યામ ॥ શ્રી રાજ શ્રી ઠકુરાણીજી, પ્રથમ ભોમ મેં બિરાજમાન ભયે । તહાં કંચન રંગ કો સિંહાસન, તિનકે છે પાયે છે ડાંડે । એક એક ડાંડે મેં દસ દસ રંગ જવેરોં કે ઝલકત હૈં । દો છત્રી દો સરુપોં કે ઉપર, દો ફૂલ લાલ માણિક કે, કમલ કે સી નીલવી કી પાંખડી, છત્રી કે ચારોં તરફોં જવેરોં કી ઝાલર । છે ડાંડો પર છે કલસ, દો કલસ દોઉ છત્રિયોં કે ઉપર, યે આઠોં કલસ હેમ કે, ઉતરતી કાંગરી, પશમી બિછૌના, એક ગાદી, દોય ચાકલે, પાંચ તકિયે । શ્રી રાજ શ્રી ઠકુરાણીજી, દો ચાકલે પર બિરાજમાન ભયે । કૈ ચાકલે ચિત્રકારી, તાપર બૈઠે શ્રી યુગલ બિહારી । દોઊ સરુપ ચિત્ત મેં લીજે, ફેર ફેર આત્મા કો દીજે । આત્માસે ન્યારે ન કીજે અધ ખિન, ફેર ફેર કીજે દરસન । પહલે અંગુરી નખ ચરન, મસ્તક લોં કીજે વર્ણન । સબ અંગ વસ્તર ભૂખન, શોભા જાને આત્મા કી લગન । સુંદર શ્રી ઠકુરાણીજી કો સિનગાર-સેંદુરિયા રંગ જડાવ કી સાડી, શ્યામ રંગ જડાવ કી કંચુકી, નીલી લાહિકો ચરણિયા । શ્રી રાજજી કો સિનગાર-સેંદુરિયા રંગ જડાવ કો ચીરા, આસમાની રંગ જડાવ કી પિછૌરી, નીલો ન પીલો બીચ કે રંગ કો પટૂકા,

કેસરિયા રંગ જડાવ કી ઈજાર, સ્વેત રંગ જડાવ કો જામા । શ્રી યુગલ સ્વરુપ કો મૂલ વાગો, અદ્વૈત કી લાઠી હાથ મેં લેકે સબ સાથ કો પ્રણામ ।

છોટી અરજી

માયાના અથાહ મોહસાગરમાંથી આત્માને હેમખેમ બહાર કાઢી તેના સર્વે અવગુણો માફ કરી ધણીજી, પોતાના ચરણોમાં રાખે એ વિનમ્ર અરજી અહીં વિનંતી કરવામાં આવેલ છે. નિત્ય પ્રતિ સુંદરસાથે અંગના ભાવે પોતાના અખંડ ધણી સમક્ષ અનન્ય પ્રેમ સંબંધના નાતે વિવિધ ભાવનાઓને જે રીતે હૃદયના ઊંડાણમાંથી પ્રવાહિત કરતા રહેવાની છે, તે અરજી દ્વારા પ્રકાશિત થાય છે. દરરોજ સવારે, શ્રી મુખવાણી ચર્ચાના અંતે તથા સતસંગ દરમ્યાન (વિશેષ રૂપે 'પિયાજી તુમહો તૈસી') અરજી ગાવામાં આવે છે.

નિસદિન ગ્રહિએ પ્રેમ સોં, શ્રી જુગલ સ્વરુપ કે ચરન ।
નિર્મલ હોના યાહી સોં, ઔર ધામ બરનન ॥૧॥

ઈન વિધ નરક સે છુટિએ, ઔર ઉપાય કોઈ નાહેં ।
ભજન બિના સબ નરક હે, પચિ પચિ મરિએ માહેં ॥૨॥

આતમ ધની પેહેચાનિએ, નિર્મલ એહી ઉપાએ ।
શ્રી મહામતિ કહે સમઝ ધની કે, ગ્રહિએ સો પ્રેમેં પાએ ॥૩॥

શ્રી મહામતિ કહે મેહેબૂબજી, અબ દીજે પટ ઉડાએ ।
નૈના ખોલ કે અંક ભર, લીજે દુલ્હા કંઠ લગાએ ॥૪॥

ગુણ અવગુણ જેતે કિએ, કિએ જો પીછલે જૌન ।
સાહેબ સોં સાંચા રહે, સાથી સાચો તૌન ॥૫॥

અવગુણ કાઢે ગુણ ગ્રહે, હારે સે હોએ જીત ।
સાહેબ સે સનમુખ સદા, બ્રહ્મસૃષ્ટ એ રીત ॥૬॥

એ સુખ શબ્દાતીત કે, ક્યોં કર આવે જુબાન ।
બાલે સે બુઢાપેં લગ, મેરે સિર પર ખડે સુભાન ॥૭॥
નજર સે ન કાઢી મુજે, અવ્વલ સે આજ દિન ।
ક્યોં કર કહૂં મેહેર મેહેબૂબ કી, જો કરત ઉપર મોમિન ॥૮॥
કોઈ દેત કસાલા તુમકો, તુમ ભલા ચાહિયો તિન ।
સરત ધામ કી ન છોડિયો, સુરત પીછે ફિરાઓ જિન ॥૯॥
શ્રી મહામતિ કહે પીછે ન દેખિએ, નહીં કિસી કી પરવાહે ।
એક ધામ હિરદે મેં લેય કે, ઉડાએ દે અરવાહે ॥૧૦॥
શ્રી મહામતિ કહે અરવાહેં અર્સ સે, જો કોઈ આઈ હોએ ઉતર ।
સો ઈન સરુપ કે ચરણ લેય કે, ચલિએ અપને ઘર ॥૧૧॥
હમ તો હાથ હુકમ કે, હક કે હાથ હુકમ ।
ઈત હમારા પિયાજી ક્યા ચલે, જ્યોં જાનો ત્યોં કરો ખસમ ॥૧૨॥
તુમ તુમારે ગુણ ના છોડે, મેં તો કરી બહુત દુષ્ટાઈ ।
મૈં તો કરમ કિએ અતિ નીચે, પર તુમહીં રાખી મૂલ સગાઈ ॥૧૩॥
જાનો તો રાજી રખો, જાનો તો દલગીર ।
યા પાક કરો હાદીપના, યા બૈઠાઓ માહેં તકસીર ॥૧૪॥

અરજી

પિયાજી તુમ હો તેસી કીજિયો, મૈં અર્જ કરું મેરે પિઉજી ।
હમ જૈસી તુમ જિન કરો, મેરા તલફ તલફ જાએ જીઉ જી ॥૧૫॥
જીવરા તો જીવે નહીં, ક્યોં મિટે દિલ કી પ્યાસ જી ।
તુમ બિના મૈં કિનસોં કહૂં, તુમ હો મેરી આસ જી ॥૧૬॥

આસ બિરાની તો કરું, જો કોઈ દૂસરા હોય જી ।
સબ વિધ પિયા જી સમરથ, દિન રૈન જાત હૈ રોએ રોએ જી ॥૧૭॥

જન્મ અંધી જો મૈં હુતી, સો ક્યોં દેખું નીકે કર જી ।
જબ તુમ આપ દિખાઓગે, તબ દેખૂંગી નૈન નજર જી ॥૧૮॥

એ પુકાર પિયા જી સુન કે, ઢીલ કરો અબ જિન જી ।
ખિન ખિન ખબર લીજિએ, મૈં અર્જ કરું દુલહિન જી ॥૧૯॥

એતી અર્જ મૈં તો કરું, જો આડી ભઈ અન્તરાએ જી ।
સો આડી અન્તરાએ ટાલિ કે, દુલહા લીજે કંઠ લગાએ જી ॥૨૦॥

કંઠ લગાઈએ કંઠ સોં, પિયા જી કીજે હાંસ વિલાસ જી ।
વારણે જાએ શ્રી ઈંદ્રાવતી, પિયાજી રાખો ચરનોં કે પાસ જી ॥૨૧॥

તુમ દુલ્હા મૈં દુલ્હની, ઔર ન જાનોં બાત જી ।
ઈશ્ક સોં સેવા કરું, સબ અંગો સાખ્યાત્ જી ॥૨૨॥

સદા સુખ દાતા ધામ ધની, મૈં કહા કહૂં કિનસો બાત જી ।
શ્રી મહામતિ યુગલ સરુપ પર, અંગના બલિ બલિ જાત જી ॥૨૩॥

શ્રી શ્યામાજી કો સ્વરુપ, ધની શ્રી દેવચંદ્રજી નામ ।
મૈં બંદી અવગુણ ભરી, તુમ ગુણ ભરે નિદાન ।
અરશ દિલકો સેજદા કરું, વાહેદત કો પ્રણામ ।
સમસ્ત સુંદરસાથજી કો કોટાન કોટ પ્રણામ ।
બોલો શ્રી પ્રાણનાથ પ્યારે કી જય ।
શ્રી સતગુરુ મહારાજ કી જય ।
શ્રી સુંદરસાથ કી જય ।

ત્રીજી ભોમનો ભોગ

શ્રી રંગમહોલ ત્રીજી ભોમની પડસાલમાં થતી પ્રાતઃકાલિન બ્રહ્માનંદ લીલાનું અહીં આ ભોગમાં આબેહૂબ વર્ણન છે. સુંદરસાથજીએ ત્રીજી ભોમની આ શોભા સમજી લઈ તેમાં વર્ણિત વિવિધ ભાવનાત્મક ક્રિયાઓ તેમજ પ્રતિક્રિયાઓનું ગાતાં ગાતાં ચિંતવન કરી પરમધામની આનંદ મસ્તી લૂંટતા રહેવું. પાંચમી ભોમ રંગપરવાલી મંદિરથી મંગલા આરતી બાદ શ્રી રાજશ્યામાજી તથા સખીઓ ત્રીજી ભોમમાં પધારે છે. સર્વ પ્રથમ શ્રી રાજશ્યામાજી ચાંદની ચોકમાં એકત્રિત પરમધામનાં સર્વ પશુપક્ષીઓને દર્શન આપે છે તથા સંપૂર્ણ વનરાજીને અમીરસ સીંચે છે. ચાર ચાર સખીઓ શ્રી રાજજી તેમજ શ્રી શ્યામાજીને તથા અન્ય સખીઓ પરસ્પર એકબીજાને મનભાવન શ્રૃંગાર તેમજ વસ્ત્રાભૂષણ પહેરાવવાની સેવા કરે છે. ઈશ્ક આનંદના નશામાં ચૂર સખીઓ લટકમટકતી ચાલે, મધુર વાણી ઉચ્ચારણ કરતા, હાથ-પગનાં આભૂષણોની ઝણકાર કરતાં, એકબીજાનાં કંઠમાં હાથ નાખી પરસ્પર હાંસ-વિનોદ કરતી, ફલાંગો દઈ કૂદતી, એકબીજીને હડસેલતી, જળની લહેરોની જેમ, ભમરી ફરતાં ફરતાં શ્રી રાજશ્યામાજીનાં ચરણોમાં આવી પ્રેમપૂર્વક પ્રણામ કરે છે.

તીજી ભોમ કી જો પડસાલ, ઠૌર બડે દરવાજે વિસાલ ।
ધની આવત હૈં ઉઠ પ્રાતઃ, વન સીંચત અમૃત અઘાત ॥૧॥

પસુ પંખી કા મુજરા લેવેં, સુખ નજરોં સબોં કો દેવેં ।
પીછે બૈઠ કરેં સિનગાર, સખિયાં કરાવેં મનુહાર ॥૨॥

શ્રી શ્યામાજી મન્દિર ઔર, રંગ આસમાની હૈ વા ઠૌર ।
ચાર ચાર સખિયાં સિનગાર કરાવેં, શ્રી શ્યામાજી ધનીજી કે પાસે આવેં ॥૩॥

શોભા ક્યોં કર કહૂં યા મુખ, ચિત મેં લિયે હોત હૈ સુખ ।
ચિત દે દે સમારત સેંથી, હેત કર કર બેની ગૂંથી ॥૪॥

મિનોં મિને સિનગાર કરાવે, એક દૂજી કો ભૂખન પેહેરાવેં ।
સાથ સિનગાર કરકે આવેં, જૈસા ધનીજી કે મન ભાવેં ॥૫॥

સૈયાં લટકતિયાં કરેં ચાલ, જ્યોં ધની મન હોત રસાલ ।
સૈયાં આવત બોલે બાની, સંગ એક દૂજી પે સ્યાની ॥૬॥

સૈયાં આવત કરે ઝનકાર, પાએ ભૂખન ભોમ ઠમકાર ।
ઝલકતિયાં રે મલપતિયાં, રંગ રસ મૈં ચૈન કરતિયાં ॥૭॥

કંઠ કંઠ મેં બાહોં ધરતિયાં, ચિત એક દૂજી કો હરતિયાં ।
સુંદરિયાં રે શોભતિયાં, એક દૂજી કો હાંસ હંસતિયાં ॥૮॥

કઈ ફલંગ દે ઉછલતિયાં, કઈ ફૂલ લતા જો ફેરતિયાં ।
કઈ હલકે હલકે હાલતિયાં, કઈ માલતિયાં મચકતિયાં ॥૯॥

કઈ આવત હૈં ઠેલતિયાં, જુત્થ જલ લેહેરાં જ્યોં લેવતિયાં ।
કઈ આવેં ભમરી ફિરતિયાં, એક દુજી પર ગિરતિયાં ॥૧૦॥

કઈ સીધિયાં સલકતિયાં, કઈ વિધ આવેં જો ચલતિયાં ।
સખી એક દુજી કે આગે, આએ આએ કે ચરણોં લાગે ॥૧૧॥

ઈત બડા મિલાવા હોઈ, જુદી રહે ન યા સમેં કોઈ ।
કોઈ છજ્જોં કોઈ જાલિએ, કોઈ મોહોલોં કોઈ માલિએ ॥૧૨॥

ઈત ચાર ઘડી લો શ્રી રાજ બૈઠે, મેવા મીઠાઈ આરોગ કે ઉઠેં ॥

અચવન

અચવન કીજે કૃપા નિધાન, સુન્દર અચવન કીજે પરમ નિધાન ॥ટેક॥
એક સખી જમુના જલ લે આઈ, દુજી લાઈ ખરિકા પાન ॥૧॥
કાથો સુપારી ચૂના લવંગ ઈલાયચી, બીડી વાલી ચતુર સુજાન ॥૨॥
આપ પાય સખિયન કો દીજે, શ્રી છત્રસાલ કુરબાન ॥૩॥

પાન બીડા

આરોગ્યા રસ રુપ યુગલ ધની, બીડી તો સુન્દર લીધી રે ।
કર સિનગાર સિંહાસન ઉપર, સિનગાર આરતી કીધી રે ॥૧॥
ચહૂં ઓર રુહેં મિલ મિલ ગાવેં, શ્રી રાજના મન મોહે રે ।
આજ હમારે ઘેર આનંદ ઉચ્છવ, દીપ દિવાલી સોહે રે ॥૨॥
આજ રંગની રેલ વહી, મારો વાલોજી મન્દિર વસિયા રે ।
શ્રી ઈંદ્રાવતી પતિ રુપ યુગલ પિયા, નવરંગ ના પિઉ રસિયા રે ॥૩॥

દાહિની તરફ દૂજા જો મંદિર

શ્રી રાજશ્યામાજી ભોજન કરીને ત્રીજી ભોમની પડસાલની દક્ષિણ દિશામાં બીજા નંબરના નીલા-પીલા રંગના મંદિર આગળ પધાર્યા છે. અહીં થોડો આરામ કરી શ્રી યુગલ સ્વરુપ આ મંદિરના દ્વાર સન્મુખ બહાર છજ્જાને લગતા ગોઠવાયેલ સિંહાસન પર ઝરૂખાને પીઠ દઈ બિરાજમાન થાય છે. નવરંગબાઈનું નૃત્ય મધુર સંગીત ગાયન સહિત થઈ રહ્યુ ંછે. આ સમયે અક્ષર ભગવાન પણ નિત્યક્રમ પ્રમાણે દર્શન કરવા આવે છે અને પુનઃ પોતાના ધામ - અક્ષરધામ પધારે છે. સુંદરસાથજીએ આ પ્રેમલીલાનું ચિંતવન કરતાં કરતાં પરમધામમાં હોવાનો અનુભવ કરવો.

દાહિની તરફ દુજા જો મન્દિર, આએ બૈઠે તાકે અન્દર ॥
નીલા ને પીલા રંગ, તાકી ઉઠત કઈ તરંગ ।
દોઊ રંગો કી ઉઠત ઝાંઈ, ઈન મન્દિરોં દિવાલોં કે તાંઈ ॥૧॥

પૈઠતે દાહિને હાથ જાંહી, સેજ્યા હૈ યા મન્દિર માંહી ।
કઈ જિનસ જડાવ સિંહાસન, રાજ શ્યામાજી કે દોઉ આસન ॥૨॥

ઝરોખે કો પીઠ દેવેં, બૈઠે દ્વાર સનમુખ લેવેં ।
સંગ સખિયાં કેતિક વિરાજે, યા સમેં શ્રી મંડલ બાજે ॥૩॥

નવરંગ બાઈ જો બજાવેં, મુખ બાની રસીલી ગાવેં ।
ઈત બાજત બેન રસાલ, બેનબાઈ ગાવેં ગુન લાલ ॥૪॥

સખી એક નિકસેં એક પૈઠેં, એક આવેં ઉઠેં એક બૈઠેં ।
ઈન સમેં ભગવાનજી ઈત, દરસન કો આવેં નિત ॥૫॥

ઝરોખે સામી નજર કરેં, પ્રણામ કરકે પીછે ફિરેં ।
ઈત ઔર ના દૂજા કોએ, સરુપ એક હૈ લીલા દોએ ॥૬॥

ભગવાનજી ખેલત બાલ ચરિત્ર, આપ અપની ઈચ્છા સોં પ્રકૃત ।
કોટ બ્રહ્માંડ નજરોં મેં આવેં, ખિન મેં દેખકે પલ મેં ઉડાવેં ॥૭॥

ઔર એ તો લીલા કિશોર, સૈયાં સુખ લેવેં અતિ જોર ।
એ લીલા સુખ કેતા કહૂં, યાકો પાર પરમાન ન લહૂં ॥૮॥

ઈત ખેલત જુત્થ સૈયન, સદા આનંદ ઈન વતન ।
મિને રાજ શ્યામાજી દોય, સુખ યાહિ આતમ સબ કોય ॥૯॥

રસ પ્રેમ સરુપ હે ચિત, કઈ વિધ રંગ ખેલત ।
બુધ જાગ્રત લે જગાવતી, સુખ મૂલ વતન દેખાવતી ॥૧૦॥

પ્રેમ સાગર પૂર ચલાવતી, સંગ સૈયોં કો ભી પિલાવતી ।
પિયાજી કહે ઈન્દ્રાવતી, તેજ તારતમ જોત કરાવતી ॥૧૧॥

તાસોં શ્રી મહામતિ પ્રેમ લે તૌલતી, તિન સોં ધામ દરવાજા ખોલતી ।
સૈયાં જાનેં ધામ મેં પૈઠિયાં, એ તો ઘર હી મેં જાગ બૈઠિયાં ॥૧૨॥

શ્રી નિજાનંદ સંપ્રદાય પધ્ધતિ

જ્યારે શ્રી પ્રાણનાથજી હરિદ્વારમાં સંવત ૧૭૩૫માં આયોજિત કુંભમેળામાં ગયા ત્યારે ઉપસ્થિત વિવિધ હિંદુ ધર્માચાર્યોએ તેમનો હિંદુ પરંપરા આધારિત સાંપ્રદાયિક પરિચય માંગ્યો તો શ્રીજીએ જે પરિચય દર્શાવ્યો તેને સંપ્રદાય પધ્ધતિના રૂપમાં ગાવામાં તેમજ માનવામાં આવે છે. શ્રી સુંદરસાથજીએ નિત્યપ્રતિ આ મૂળ સિધ્ધાંતોને પ્રકાશિત કરનાર પધ્ધતિનું ગાયન-મનન, ચિંતન કરવું.

સતગુરુ બ્રહ્માનંદ હૈ, સૂત્ર હૈ અક્ષર રુપ ।
સિખા સદા ઈન સેં પરે, ચેતન ચિદ્દ જો અનૂપ ॥૧॥

સેવન હે પુરુષોત્તમ, ગોત્ર ચિદાનંદ જાન ।
પરમ કિશોરી ઈષ્ટ હે, પતિવ્રત સાધન માન ॥૨॥

શ્રી જુગલ કિશોર કો જાપ હે, મંત્ર તારતમ સોએ ।
બ્રહ્મ વિદ્યા દેવી સહી, પુરી નૌતન મમ જોએ ॥૩॥

અઠોત્તર સૌ પખ સાખા સહી, સાલા હે ગૌલોક ।
સતગુરુ ચરણ કો ક્ષેત્ર હે, જહાઁ જાએ સબ સોક ॥૪॥

સુખ વિલાસ માંહેં નિત વૃંદાવન, ઋષિ મહાવિષ્ણુ હૈ જોએ ।
વેદ હમારો સ્વસં હૈ, તીરથ જમુના સોએ ॥૫॥

શાસ્ત્ર શ્રવણ શ્રી ભાગવત, બુધ જાગ્રત કો જ્ઞાન ।
કુલ મૂલ હમારો આનન્દ હૈ, ફલ નિત્ય વિહાર પ્રમાન ॥૬॥

દિવ્ય બ્રહ્મપુર ધામ હૈ, ઘર અક્ષરાતીત નિવાસ ।
નિજાનંદ હૈ સમ્પ્રદા, એ ઉત્તર પ્રશ્ન પ્રકાસ ॥૭॥

ધની શ્રી દેવચન્દ્રજી નિજાનંદ, તિન પ્રગટ કરી સમ્પ્રદા એહ ।
તિન થેં હમ યહ લખી હૈં, હમ દ્વાર પાવેં અબ તેહ ॥૮॥

શ્રી તારતમ

નિજનામ શ્રીજી સાહેબજી, અનાદિ અક્ષરાતીત ।
સો તો અબ જાહેર ભએ, સબ વિધ વતન સહીત ॥૧॥

શ્રી શ્યામાજી વર સત્ય હૈં, સદા સત સુખ કે દાતાર ।
વિનતી એક જો વલ્લભા, મો અંગના કી અવિધાર ॥૨॥

વાની મેરે પિઉ કી, ન્યારી જો સંસાર ।
નિરાકાર કે પાર થેં, તિન પાર કે ભી પાર ॥૩॥

અંગ ઉત્કંઠા ઉપજી, મેરે કરના એહ વિચાર ।
એ સત વાની મથ કે, લેઊં જો ઈનકો સાર ॥૪॥

ઈન સાર મેં કઈ સત સુખ, સો મૈં નિરને કરું નિરધાર ।
એ સુખ દેઊ બ્રહ્મસૃષ્ટ કો, તો મૈં અંગના નાર ॥૫॥

જબ એ સુખ અંગ મેં આવહીં, તબ છૂટ જાએ વિકાર ।
આયો આનન્દ અખંડ ઘર કો, શ્રી અક્ષરાતીત ભરથાર ॥૬॥

શ્રી મેહેર સાગર

શ્રી રાજજી અનંત કૃપાના સાગર છે. તેમની મહેર થકી જ તેમના ઐશ્વર્ય (નૂર), રુહોની શોભા (નીર), ધામની વાહેદત (ખીર), પરમધામના સ્વરૂપોનો દિવ્ય શ્રૃંગાર (દધિ), ઈશ્ક (ઘૃત), નિજબુધ - ઈલમ (મધુ) તથા નિસબત (રસ)નાં સુખો પ્રાપ્ત થઈ શકે છે. માટે નિત્ય પ્રતિ સવારે એકવાર શ્રી મેહેરસાગરનો પાઠ કરવો.

ઔર સાગર જો મેહેર કા, સો સોભા અતિ લેત ।
લેહેરેં આવે મેહેર સાગર, ખુબી સુખ સમેત ॥૧॥

હુકમ મેહેર કે હાથમેં, જોસ મેહેર કે અંગ ।
ઈસ્ક આવે મેહેર સે, બેસક ઈલમ તિન સંગ ॥૨॥

પૂરી મેહેર જિત હકકી, તિત ઔર કહા ચાહિયત ।
હક મેહેર તિત હોત હૈ, જિત અસલ હૈ નિસબત ॥૩॥

મેહેર હોત અવ્વલ સે, ઈતહીં હોત હુકમ ।
જલૂસ સાથ સબ તિનકે, કછૂ કમી ન કરત ખસમ ॥૪॥

એ ખેલ હુઆ મેહેર વાસ્તે, માહેં ખેલાએ સબ મેહેર ।
જાથેં મેહેર જુદી હુઈ, તબ હોત સબ જેહેર ॥૫॥

દોઊ મેહેર દેખત ખેલમેં, લોક દેખેં ઉપર કા જહૂર ।
જાએ અંદર મેહેર કછૂ નહીં, આખિર હોત હક સે દૂર ॥૬॥

મેહેર સોઈ જો બાતૂની, જો મેહેર બાહેર ઔર માહેં ।
આખિર લગ તરફ ધની કી, કમી કછુએ આવત નાહેં ॥૭॥

મેહેર હોત હે જિન પર, મેહેર દેખત પાંચો તત્વ ।
પિંડ બ્રહ્માંડ સબ મેહેર કે, મેહેર કે બીચ બસત ॥૮॥

દુઃખ રુપી ઈન જિમી મેં, દુઃખ ન કાહૂં દેખત ।
બાત બડી હે મેહેર કી, જો દુઃખ મેં સુખ લેવત ॥૯॥

સુખ મેં તો સુખ દાયમ, પર સ્વાદ ન આવત ઉપર ।
દુઃખ આએ સુખ આવત, સો મેહેર ખોલત નજર ॥૧૦॥

ઈન દુઃખ જિમી મેં બૈઠકે, મેહેરેં દેખેં દુઃખ દૂર ।
કાયમ સુખ જો હક કે, સો મેહેર કરત હજૂર ॥૧૧॥

મૈં દેખ્યા દિલ વિચાર કે, ઈસ્ક હક કા જિત ।
ઈસ્ક મેહેર સે આઈયા, અવ્વલ મેહેર હૈ તિત ॥૧૨॥

અપના ઈલમ જિન દેત હૈં, સો ભી મેહેર સે બેસક ।
મેહેર સબ બિધ લ્યાવત, જિત હુકમ જોસ મેહેર હક ॥૧૩॥

જાકો લેત હૈં મેહેર મેં, તાએ પેહેલે મેહેરેં બનાવેં વજૂદ ।
ગુન અંગ ઈન્દ્રી મેહેર કી, રુહ મેહેર ફૂંકત માહેં બૂદ ॥૧૪॥

મેહેર સિંઘાસન બૈઠક, ઔર મેહેર ચઁવર સિર છત્ર ।
સોહોબત, સૈન્યા મેહેર કી, દિલ ચાહે મેહેર બાજંત્ર ॥૧૫॥

બોલી બોલાવેં મેહેર કી, ઔર મેહેરૈ કા ચલન ।
રાત દિન દોઊ મેહેર મેં, હોએ મેહેરેં મિલાવા રુહન ॥૧૬॥

બંદગી જિકર મેહેર કી, એ મેહેર હક હુકમ ।
રુહેં બૈઠી મેહેર છાયા મિને, પિએ મેહેર રસ ઈસ્ક ઈલમ ॥૧૭॥

જિત મેહેર તિત સબ હૈ, મેહેર અવ્વલ લગ આખિર ।
સોહોબત મેહેર દેવહીં, કહૂં મેહેર સિફત ક્યોં કર ॥૧૮॥

એ જો દરિયા મેહેર કા, બાતૂન જાહેર દેખત ।
સબ સુખ દેખત તહાં, મેહેર જિત બસત ॥૧૯॥

બીચ નાબૂદ દુની કે, આઈ મેહેર હક ખિલવત ।
તિન સે સબ કાયમ હુએ, મેહેરે કી બરકત ॥૨૦॥

બરનન કરું ક્યોં મેહેર કી, સિફત ના પોહોંચત ।
એ મેહેર હક કી બાતૂની, નજર માહેં બસત ॥૨૧॥

એ મેહેર કરત સબ જાહેર, સબકા મતા તોલત ।
જો કિન કાનોં ના સુન્યા, સો મેહેર મગજ ખોલત ॥૨૨॥

બરનન કરું ક્યોં મેહેર કી, જો બસત હક કે દિલ ।
જાકો દિલ મેં લેત હૈં, તહાં આવત ન્યામત સબ મિલ ॥૨૩॥

બરનન કરું ક્યોં મેહેર કી, જો બસત હૈ માહેં હક ।
જાકો નિવાજેં મેહેર મેં, તાએ દેત આપ માફક ॥૨૪॥

બાત બડી હૈ મેહેર કી, જિત મેહેર તિત સબ ।
નિમખ ના છોડેં નજર સે, ઈન ઉપર કહા કહૂં અબ ॥૨૫॥

જહાં આપ તહાં નજર, જહાં નજર તહાં મેહેર ।
મેહેર બિના ઔર જો કછૂ, સો સબ લગે જેહેર ॥૨૬॥

બાત બડી હૈ મેહેર કી, મેહેર હોએ ના બિના અંકૂર ।
અંકૂર સોઈ હક નિસબત, માહેં બસત તજલ્લા નૂર ॥૨૭॥

જ્યોં મેહેર ત્યોં જોસ હૈ, જ્યોં જોસ ત્યોં હુકમ ।
મેહેર રહત નૂર બલ લિએ, તહાં હક ઈસ્ક ઈલમ ॥૨૮॥

મીઠા સુખ મેહેર સાગર, મેહેર મેં હક આરામ ।
મેહેર ઈસ્ક હક અંગ હૈ, મેહેર ઈસ્ક પ્રેમ કામ ॥૨૯॥

કામ બડે ઈન મેહેર કે, એ મેહેર ઈન હક ।
મેહેર હોત જિન ઉપર, તાએ દેત આપ માફક ॥૩૦॥

મેહેરેં ખેલ બનાઈયા, વાસ્તે મેહેર મોમિન ।
મેહેરેં મિલાવા હુઆ, ઔર મેહેર ફરિસ્તન ॥૩૧॥

મેહેરેં રસૂલ હોએ આઈયા, મેહેરેં હક લિએ ફુરમાન ।
કુંજી લ્યાએ મેહેર કી, કરી મેહેરેં હક પહેચાન ॥૩૨॥

દઈ મેહેરેં કુંજી ઈમામ કો, તીનોં મહંમદ સૂરત ।
મેહેરેં દઈ હિકમત, કરી મેહેરેં જાહેર હકીકત ॥૩૩॥

સો ફુરમાન મેહેરેં ખોલિયા, કરી જાહેર મેહેરેં આખિરત ।
મેહેરેં સમઝે મોમિન, કરી મેહેરેં જાહેર ખિલવત ॥૩૪॥

એ મેહેર મોમિનોં પર, એહી ખાસલ ખાસ ઉમત ।
દઈ મેહેરેં ભિસ્ત સબન કો, સો મેહેર મોમિનોં બરકત ॥૩૫॥

મેહેરેં ખેલ દેખ્યા મોમિનોં, મેહેરેં આએ તલે કદમ ।
મેહેરેં કયામત કર કે, મેહેરેં હઁસ કે મિલે ખસમ ॥૩૬॥

મેહેર કી બાતેં તો કહૂં, જો મેહેર કો હોવે પાર ।
મેહેરેં હક ન્યામત સબ માપી, મેહેરેં મેહેર કો નહીં સુમાર ॥૩૭॥

જો મેહેર ઠાઢી રહે, તો મેહેર માપી જાએ ।
મેહેર પલ મેં બઢે કોટ ગુની, સો ક્યોં મેહેરેં મેહેર મપાએ ॥૩૮॥

મેહેરેં દિલ અર્સ કિયા, દિલ મોમિન મેહેર સાગર ।
હક મેહેર લે બૈઠે દિલ મેં, દેખો મોમિનોં મેહેર કાદર ॥૩૯॥

બાત બડી હૈ મેહેર કી, હક કે દિલ કા પ્યાર ।
સો જાને દિલ હક કા, યા મેહેર જાને મેહેર કો સુમાર ॥૪૦॥

જો એક વચન કહૂઁ મેહેર કા, લે મેહેર સમઝિયો સોએ ।
અપાર ઉમર અપાર જુબાંએ, મેહેર કો હિસાબ ન હોએ ॥૪૧॥

નિપટ બડા સાગર આઠમા, એ મેહેર કો નીકે જાન ।
જો મેહેર હોએ તુઝ ઉપર, તો મેહેર કી હોય પેહેચાન ॥૪૨॥

સાત સાગર બરનન કિએ, સાગર આઠમા બિના હિસાબ ।
એ મેહેર કો પાર ન આવહીં, જો કઈ કોટ કરું કિતાબ ॥૪૩॥

એ મેહેર મોમિન જાનહીં, જિન ઉપર હૈ મેહેર ।
તાકો હક કી મેહેર બિના, ઔર દેખેં સબ જેહેર ॥૪૪॥

મહામત કહે એ મોમિનોં, એ મેહેર બડા સાગર ।
સો મેહેર હક કદમોં તલે, પિઓ અમીરસ હક નજર ॥૪૫॥

સ્વરૂપ - શ્રીજી સાહેબજી કો

શ્રી પન્નાજીમાં શ્રીજી બિરાજમાન હતા ત્યારની તેમની શોભાનું અહીં ચિતવન છે. શ્રી પરમધામની છબીની પ્રતિકૃતિના રૂપમાં જ તેને ગ્રહણ કરી સેવાભાવ વ્યક્ત કરવામાં આવેલ છે. આ સ્વરૂપ બોલવાથી શ્રી પરમધામ પચ્ચીસ પક્ષોનું ચિતવન જે શ્રીજી સ્વયં સર્વ સુંદરસાથજીને કરાવતા હતા, સહજ રીતે થઈ જાય છે.

શ્રીજી સાહેબજી કો સ્વરુપ, અપને ચિત કે વિખે લીજિયે, સુંદર જો સ્વરુપ સોં, આપન હમેશાં રમે ખેલે, શ્રી મુખ કી ચર્ચા વચન વાની યાદ કીજિયે । શ્રીજી સાહેબજી પ્રાતઃકાલ કે સમય, સુંદર સુખ સેજ્યા સે પૌઢે સે ઉઠે, ઉઠિ તખત પર વિરાજમાન ભયે । શ્રી બાઈજી સાહેબજી, શ્રીજી સાહેબજી કે ચરણોં લાગ કે, જોડે ગાદી પર વિરાજમાન ભઈ । શ્રી મહારાજાજી, શ્રી લાલદાસજી સાથ સબ સ્વરુપ દે, પુરુષદે શ્રીજી સાહેબજી કે ચરણોં લાગ લાગ કે, આપ અપની સેવા મેં તત્પર આય આય ખડે રહે । શ્રીજી સાહેબજી સાથ સબ કો વચન દ્વારા હોય અમૃત સીંચત હૈં । મેહેરબાનગી કર વચન ફુરમાવત હૈં । શ્રીજી સાહેબજી કો મુખારબિન્દ, અત્યન્ત ગૌર ગેહેરી લાલક લિયે, કેશ ચોયે મેં ભિગોયે, જરી કો ગોટા રોસન, સુંદર બાદલે કો ચીરા, કેસરિયા રંગ ગોસ પેચ, મુર્ગ પેચ, જડાવ કી કનઢપ્પી ઊપર ફૂલોં કી કલંગી, તુર્રા ચન્દ્રકારી, હીરોં કી દુગદુગી, યહ હમેશાં છબિ છાજત હૈ । તિલક રંગ કંચન, મધ્ય દો રેખા બિન્દકા લાલ । કેશ તિલક નિલવટ પર, દો રેખા ચલી લગ કાન । કેશ ના કોઈ ઘટ બઢ, શોભા ચાહિયે જૈસી સુભાન ।। શ્રીજી સાહેબજી કે દોઊ ભૌહેં સ્યામતા લિયે નેત્ર તારે તેજવાન, ફિરતે અનિયારે ચાતુરી, માન ભરે ચંચલ, અંદર શ્યાહ સુપેતી લિયે, મધ્ય રેખા લાલ । શ્રીજી સાહેબજી કે દોઊ કર્ણ કોમલ મેં, ચારૂ મોતી

દાનાસરી, અષ્ટધાત કે બાલા, ચાર ચાર કરડે મોતિયોં કી લટકની ભરે ગલસ્થલ, દોઊ બાલોં કી ઝાંઈ, ગૌર નિર્મલ નાસિકા, અત્યન્ત શોભાયમાન, મુખારબિન્દ કી શોભા, મુખ મેં બીડી લાલ તમ્બોલ કી, દન્ત જાનો દાડિમ કી કલિયાં, યા મુખારબિંદ કી શોભા પર, જીવ કો કુરબાન કર ડારિયે । શ્રીજી સાહેબજી કે દોઊ લાલ અધુરોં કી શોભા, સુન્દર લાંક ગૌર હરવટી, કંઠ મેં કંઠી તુલસી કી વિરાજમાન । છાતી કુસાદી પેટ પાંસે, તેજ કી અમ્બાર ભરી કમર, ખુલે અંગ દેખિયે । શ્રીજી સાહેબજી કો સુપેત જામા-ચોલી અંગ કો લગ રહી, ઘેરદાર દાવન ચીન કી શોભા । દોઊ બગલોં ગુલાબ કી, ચોવાકી ખુસબોય, દરસાલે કી કબાય, દુસાલા થુર્મા, સુપેત રંગ કબાય પે જુડ બૈઠો । શ્રીજી સાહેબજી કે દોઊ ખમ્ભે મચ્છે, કોની કલાઈ કાંડે । દોઊ હથેલિયાં, બહુત નરમ કોમલ, ઉજ્જવલ પતલી મિહીન રેખા, દસોં અંગુરિયાં દોઊ હસ્ત કમલ કી, તાપર નખ રોશન, સુંદર હીરોં સે વિરાજમાન । દસોં અંગુરિયોં મેં દસ બીટી - હીરા, લસનિયાં, ગોમાદિક, મોતી, પન્ના, પરવાલ, પુખરાજ, નીલવી । દોઊ અંગુઠો મેં, દો અંગુષ્ઠાને । રત્ન ચૌક કી દોહરી પોહોંચી । સાતોં નંગો કી સાત સાત દુગદુગી, તાકિ એક પોહોંચી । સાત નંગો કી એક દુગદુગી, તાકિ દૂસરી પોહોંચી । એક એક જડાવ કે કડે । જામે કી બાંહ કી મોહોરી પર ફિરતે મોતી, કુરલી છોટી ન મોટી, જાડી ન પતલી, સબે બની એક રસ । કોહનિયોં કે ઊપર બાજુબન્ધ જડાવ કે, કંઠ મેં કંઠી સુવર્ણ કી, મધ્ય ચૌપહલુ માદલીયા । દૂસરી કંઠી મોતિન કી મધ્ય ચૌપહલુ માનિક, તલે મોતી લટકત હૈ । તીસરી કંઠી પાનડી કી, તાકી તીનોં દુગદુગી, એક દુગદુગી હીરા કી, એક માનિક કી, એક નીલવી કી । દૂસરી બડે મોતિન કી માલા, ચન્દ્રહાર ઉતરતી તરહ જિનકી જનેઊ કી પહેરી હૈ । યહ શ્રીજી

સાહેબજી કે ઉર ઉપર હાર વિરાજમાન । પટકા કમર મેં કસ્યા હૈ । પટકા કે પલ્લોં પર જવેરોં કે બૂટા, ઈજાર રંગ કેસરી, નારો - નવરંગ, સ્યામ, સ્વેત, લાખી, લિબોઈ, જાંબૂ જરદોરિયા, કસૂંબર કેસરી કસુંબી જાલીદાર, આગે દોઊ નરમ ઝાબે ઝલકત હૈં । પીડી અત્યંત ગૌર પાયચા ઝીણી કુરલી ઝણવાર, ઈજાર કી મોહોરી પર ફિરતે મોતી । ચારોં જોડે ચરન કમલ કે ભૂખણ, ચરણ કમલ બહુત નરમ કોમલ, ઉજ્જવલ લાલક લિયે, રંગ રસ ભરે કદમ । પાની લાંક લાલ એડિયાં, ગ્રદવાય ફિરતી કાંગરી, ચરણ તલી દોઊ ચરણ કમલ કી, બહુત નરમ કોમલ ઉજ્જવલ પતલી મિહીન રેખા । દસોં અંગુરિયાં દોઊ ચરણ કમલ કી, તા પર નખ રોસન સુંદર હીરોં સે વિરાજમાન । યે મેહર કરે ચરણ જિન પર, દેત હૃદય પૂર્ણ સ્વરુપ યુગલ કિસોર । ચિત ચુભત સુખ સુન્દર રુપ અનુપ । શ્રીજી સાહેબજી નખ સિખ લોં સિનગાર સાજિ કે, તખત પર વિરાજમાન ભયે । યે બીચ કુરાન હદીસોં કે, ચહેરા લિખા હૈં । સિર પર બાલોં કી ચોટી, ગેહુંઆ રંગ સ્યાહ આંખે, યહી ખલકત હૈ । સાહેદી ખુદા કી ખુદાય દેવે, કરે બયાન હુકમ સિર લેવે । લાયક પૂજને કે યહી ખુદાય પાક વરહક હૈ । ખુસ બોય કો રૂમાલ શ્રીજી સાહેબજી કે દોઊ હસ્ત કમલ મેં રાખિએ । ઈન ચરણોં બેર બેર લાગિયે । સો યે ચરણ કૈસે હૈ, કિ સુખદાઈ હૈં । શ્રી બાઈજી સાહેબજી અપને મંદિર મેં સે, નખ સિખલોં સિનગાર સાજિ કે, મેવા મિઠાઈ કો થાલ ભરાય કે, આરતી કો સરજ્જામ લેવાય કે, આપ સુખપાલ મેં વિરાજમાન હોય આઈ । શ્રીજી સાહેબજી કે ચરણોં લાગ કે, જોડે ગાદી પર વિરાજમાન ભઈ । શ્રી મહારાજાજી, શ્રી લાલ દાસજી, સાથ સબ ચરણોં લાગ લાગ ભરાય કે બૈઠે । શ્રી બાઈજી સાહેબજી ને શ્રીજી સાહેબજી કે દોઊ ચરણ ધુવાય કે ઔર દોઉ હસ્તકમલ ધુવાય કે, ચુલ્લૂ

કરાયે । મુખ હાથ રૂમાલ સોં પુંછાય કે મેવા મિઠાઈ આરોગાવને લગી । ભાંતિ ભાંતિ કે પકવાન, ભાંતિ ભાંતિ કી તરકારિયાં, અનેક ભાંતિ કે બહુ વ્યંજન - મૂંગભાત, ઘૃત, દૂધ, ભાત, ખાંડ, દધિ, સિખરણ સહિત શ્રીજી સાહેબજી અતિ રૂચિ સોં આરોગત જાત હૈં । શ્રી બાઈજુ સાહેબજી અતિ પ્રીતિ સોં પરોસતે જાતિ હૈં । શ્રીજી સાહેબજી આરોગત હૈં । અધબીચ મેં મંદ મંદ મુસકની છબિ સોં, બાતે કરતે કરતે એસે ઘડી દો એક મેં, શ્રીજી સાહેબજી આરોગ રહે । શ્રી બાઈજુ સાહેબજીને શ્રીજી સાહેબજી કો જલ અચવાય ચુલ્લૂ કરાય કે, મુખ હાથ રૂમાલ સોં પુંછાયે । કેસર, કપૂર, કસ્તૂરી, લવંગ, ઈલાયચી, જાવિત્રી સંયુક્ત પાનોં કી બીડી આરોગાય કે, તિલક દે ચાંવર ચૌડે । ઊપર ફૂલોં કી બરખા કરી । વસ્તર ભૂખન પહેરાય કે, શ્રી બાઈજી સાહેબજીને આરતી કરી, શ્રી મહારાજાજીને મોરછલ કરી, શ્રી લાલદાસજીને ચંવર કરી, શ્રીજી સાહેબજીને પાનોં કે બીડા બક્ષે । શ્રી બાઈજી સાહેબજીને પ્રસાદ લિયો । શ્રી મહારાજાજીને પ્રસાદ લિયો । શ્રી લાલદાસજીને પ્રસાદ લિયો ઔર સબ સાથ કો પ્રસાદ પહોંચ્યો । શ્રીજી સાહેબજી સર્વ સાથ કો, "શ્રી રાજ શ્રી ઠકુરાનીજી કો મૂલ સ્વરુપ તથા શ્રી નિજધામ" કો વર્ણન સમસ્ત સાથ કે હૃદય મેં ભરાવત હૈં । શ્રી નિજધામ નવ ભોમ દસમી આકાસી । શ્રી જમુનાજી કે સાતોં ઘાટ । પાટ કો ઘાટ, જાંબૂ કો ઘાટ, નારંગી કો ઘાટ, બટ પીપલ કી ચૌકી, બટ કો ઘાટ, બટ કો પૂલ, કુંજ બન કી રેતી । જમુનાજી કે કિનારે એક મોહોલ એક ચબૂતરા, જમુનાજી દોઊ તરફ ઢપી, બીચ મેં ખુલી । સોલહ દેહુરી કો ઘાટ, તેરહ દેહુરી કો ઘાટ, ઝુંડ કો ઘાટ, નવદેહુરી કો ઘાટ, આઠ થંભ, પાલ કી મોહોલાત, ટાપૂ કી મોહોલાત, ચૌબીસ હાંસ કી મોહોલાત, જવેરોં કી નહરેં । માનિક પહાડ કી મોહોલાત । માનિક પહાડ કે હિંડોલે, બન કી

નહરેં । ચાર હાર હવેલી રાંગ કી મોહોલાત, નૂર સાગર, નીર સાગર, ખીર સાગર, દધિ સાગર, ઘૃત સાગર, મધુ સાગર, રસ સાગર, સર્વરસ સાગર । પશ્ચિમ કી ચૌગાન, દૂબ દુલીચા, અન્ન બન, ફૂલ બાગ, નૂર બાગ, લાલ ચબૂતરા, ખડોકલી, તાડબન, તાડબન કે હિંડોલે । બડોવન, મધુબન, મહાબન, પુખરાજ કી તરહટી મેં બાગ બગીચે ઔર મોહોલાત । પુખરાજ કો ચબૂતરા, પુખરાજ કી હજાર હાંસ કી ચાંદની । ચાંદની પર મોહોલાત । પુખરાજ કે પ્રથમ થંભ કી મોહોલાત । પુખરાજ કે દૂસરે થંભ કી મોહોલાત । પુખરાજ કે તીસરે થંભ કી મોહોલાત । પુખરાજ કે ચૌથે થંભ કી મોહોલાત । પુખરાજ કે પાંચ મેં પેડ કી મોહોલાત । પુખરાજ કી પશ્ચિમ તરફ કી ઘાટી । પુખરાજ કી ઉત્તર તરફ કી ઘાટી । પુખરાજી પહાડ મેં બંગલોં કી મોહોલાત । આકાસી મોહોલ, આકાસી કી ચાંદની, ચાંદની પે એક સૌ આઠ ગુરજન કી મોહોલાત । પુખરાજી તાલ । પુખરાજી તાલ કે ધામ કે તરફ કી મોહોલાત । પુખરાજી તાલ કે ઉત્તર તરફ કી મોહોલાત । પુખરાજી તાલ કે દોઊ ગુરજન કે બીચ કી દેહલાન । અધબીચ કો કુંડ । ખાસ મોહોલ, જહાં સે સોલા ચાદરેં ગિરતી હૈં । ઢપો ચબૂતરા, મૂલકુંડ, જહાં સે શ્રી જમુનાજી પ્રગટી । ઢપી જમુનાજી । જમુનાજી દોઉ તરફ પ્રગટી । આગે અધબીચમેં શ્રી જમુનાજી ખુલી, જહાં સે જમુના મરોર ખાઈ, વહાં સે એક મોહોલ ઔર એક ચબૂતરા કેલ કે પુલતાંઈ । કેલ કો પુલ, કેલ કો ઘાટ, લિંબોઈ કો ઘાટ, અનાર કો ઘાટ, પાટ કો ઘાટ । યહાં આય અમૃત બન દરસાય કે શ્રી નિજધામ દરવાજે કે સનમુખ ચાંદની ચૌક મેં ખડે હોય કે, અન્દર મૂલ મિલાવે કી ખિલવત ઔર મોહોલ મંદિર ગલી ગલી કૂચા કૂચા સમૂહ સબ સાથ કે હિરદે મેં ભરાવત હૈં । આઠોં પહોર કી લીલા । હલવન, ચલવન, પહોર પહોર, ઘડી ઘડી,

સાઈત સાઈત કી લીલા, યાદ કીજિએ । પ્રાતઃકાલ સે સંઝા લોં ઔર સંઝાસે પ્રાતઃકાલ લોં । સાથ સબ કો હમેશાં નૂર બરસાવત હૈ । સો સુખદાઈ સ્વરુપ કો યાદ કરકે, સબ સાથ મિલકે અર્જ વિનતી કીજિયે, કિ મેહેરબાન! તુમ્હીં ફુરમાન લાયે, કુંજી ભી તુમ્હીં લ્યાયે । તુમહીં સાહેબ ઈમામ ખુદા કાજી હોય બૈઠે હો । સાથ પર મેહર કરો મેહેરબાન । યા જંગલ દરિયાવ અંધેરી મેં છોડ કે, સાથ સોં અન્તરાય કરિ કે બૈઠે હો । સો યે મોમિન ગરીબ, અતીમ, ફકીર તુમ્હારે ચરણ કમલ જાનત હૈં । તાથેં સબ સાથ કી સુરતા ખેંચ કે, અપને કદમ દિખાઓ । સબ સાથ મિલ કે યહી અર્જ વિનતી કરત હૈં । હે શ્રીજી સાહેબજી! સબ સાથ કો બીચ ખિલવત કે ઉઠાય ખડે કીજિયે । ઈનકો નૂર સે પૂર કીજિએ ।

સમસ્ત સુંદરસાથ કો પ્રણામ ।

બડી અરજી : સુંદરસાથજી યાદ કીજિયે

શ્રી પરમધામ મૂલ મિલાવામાં બેસી પરઆતમ સાથે થયેલ ખિલવતની વાતોનું ચિતવન કરાવતી આ અરજી છે. ઈશ્ક રબદની બારીક વાતો વ્રજ તથા રાસલીલાના અનુભવોની વાતો, અરબ લીલાની વાતો, ઈસા રુહ અલ્લાહ શ્રી શ્યામાજી તેમજ ઈમામ મેહેંદી શ્રી પ્રાણનાથજીની જાગણી લીલાની મહિમા વર્ણવી પુનઃ ખિલ્વતમાં જાગૃત થવા તલસતા સુંદરસાથજીની આ અરજી છે.

બડી અરજી

સુન્દરસાથજી! યાદ કીજિયે, શ્રી જુગલ સ્વરુપ સિંઘાસન કે ઊપર વિરાજમાન હૈં । આપન સબ સખિયાં શ્રી રાજજી કે ચરણોં તલે ભરાએ કે બૈઠી હૈં । ઊપર નૂર કો ચન્દ્રવા ઝલકત હૈ । ફિરતે ફિરતે ચૌસઠ થંભ નૂર કે ઝલકત હૈં । તહાં શ્રી રાજજી કે ચરણોં તલે ખડે હોએ કે, અરજ

વિનતી કીજિએ, કિ સાહેબ મેરે! તુમહીં જો કરી સો ભઈ ઔર કરત હો સો હોત હૈ, ઔર કરોગે સો હોએગી, તુમારી હમકો ઈશ્ક પાતસાહી કી ખબર ના હુતી । ના સુખ કી ઔર ના દુઃખ કી, ના મિલાપ કી ના જુદાગી કી । તુમારી હમકો કાહૂ બાત કી કછુ ખબર ના હુતી । જબ તુમ મેહેર કા દરિયા દિલ મેં લિયા, તબ હમ સબોં કે દિલ મેં ઉપજ્યા । જબ તુમ બર્જે, તબ હમ ફેર માંગે । જ્યોં તુમ જ્યાદા જ્યાદા કહ ચલે, ત્યોં હમ જ્યાદા જ્યાદા બઢ ચલી ।

પહલે લઈ હકેં દિલ મેં, પીછે આઈ માંહેં નૂર ।
તા પીછે હાદી રુહન મેં, યોં કર હુઆ જહૂર ॥

હકેં હમારે દિલ પર, યોં કર કિયા હુકમ ।
તબ હમ દિલ મેં ઉપજ્યા, માંગ્યા ખેલ ખસમ ॥

હકેં આપ સાંચે હોને કો, સબ વિધ કહી સુભાન ।
આગૂં હી સે કહ ચલે, જો કછૂ હોના નિદાન ॥

કહ્યા ઉતરતે હક ને, અલસ્તો બેરબ કુંમ ।
ફેર કહ્યા અરવાહોં ને, વલે ન ભૂલે હમ ॥

એય! રુહોં, તુમ બીચ નાસૂત કે જાતી હો, મૈં તુમારા પરવરદિગાર હું । તુમ હમકો કબહૂં ન ભૂલિયો, યે રબ્દ તીસરી ભોમ સે કરકે, તલે કી ભોમ મૂલ મિલાવે માંહી આન બિરાજે । તહાં એક ચરણ ચૌકી પર લટકત હૈ, દૂસરો ચરણ સિંઘાસન કે ઉપર । આપન સબ સખિયાં શ્રી રાજજી કે ચરણોં તલે ભરાએ કે બૈઠી હૈ, જ્યોં દાડિમ કી કલિયાં ॥ તબ શ્રી રાજજી ને પ્રથમ ઈચ્છા શ્રી ભગવાનજી પર ડારી । જ્યોં જાગ્રત મેં બ્રહ્માંડ દેખતે થે, ત્યોં સ્વપ્ન મેં દેખને લગે ॥ ફેર સખિયોં પર સુપન

સરુપ હુકમ કો આવરણ ડારયો । બારહ હજાર સખી બૃજ મેં ઈકટ્ઠી આઈ । તહાં ગ્યારહ વર્ષ બાવન દિન લોં ઈસ્ક પ્રેમ મેં ખેલે । રાસ લીલા ખેલ કે આએ બરારબ સ્યામ । તહાં ત્રેસઠ વર્ષ લોં આયતેં, સુરતેં, કુરાન હદીસોં, મેં લિખ કર આરબોં કે હાથ દેકર હેયાતુલ નબી ને કૂચ કિયા, યાને બીચ પરદે કે હુએ ॥

સાલ નવ સૈ નબ્બે માસ નવ, હુએ રસૂલ કો જબ ।
રુહ અલ્લાહ મિસલ ગાજિયોં, મોમિન ઉતરે તબ ॥

રુહ અલ્લાહ ચૌથે આસમાન સે ઉતરે, રુહ અલ્લાહને તીન દીદાર દેખે । પ્રથમ દીદાર મેં બીચ રાહ કે પૈગમ્બર સાહેબને નૂર કો પટુકા બંધાયો । દૂસરે દીદાર મેં અખંડ બ્રજ દેખે, શ્રી કૃષ્ણ પિયા સંગ મિલે । તીસરે દીદાર મેં બીચ બેજા મુનારે કે, નૂર કે કાબે મેં સે કલીદ (કલીજ) કિલ્લી દૂસરી સૂરત કો દઈ ॥

મહંમદ મિલે ઈસે મિને, તબ અહમદ હુઆ શ્યામ ।
અહમદ મિલે મેહેંદી મિને, એ તીનોં મિલ હુએ ઈમામ ॥

એસે સખત બખત મેં વસિયત નામે ચલાએ કે હમારી મદત કરાઈ । અલ્લા કલામ સે સાહેદી દઈ । વેદ પુરાણોં સે સાહેદી દઈ । ચાર આસમાન કી પહચાન કરાઈ । પાંચ ભાંતિ પૈદાઈસ કી પહચાન કરાઈ । છઃ ભાંતિ નમાજ કી પહચાન કરાઈ । સાતોં બડે નિસાન કયામત કે ખોલ દિએ । આંઠ ભાંતિ ભિસ્ત કી પહચાન કરાઈ । નાજી ફિરકા, નારી ફિરકા । અસરાફીલ, જબરાઈલ । આમ ખલક કી પહચાન કરાઈ ॥ ખુદા તાલા ને કજા કરી । મહંમદ સાહેબ ને સિફાયત કરી । રુહેં અર્સ કી ગલી ગલી ફિર વલી । અસરાફીલને ખુસ આવાજ સોં કુરાન કો ગાયા । ફરિસ્તે કામ હાલ છોડ કે ફિરે । અર્સ કી કિલ્લી

જાહેર ભઈ । મોમિન મોમિન સિજદા કો આવેં, તો સિજદા કરેં । કાફર મુનાફક સિજદે કો આવેં, તો પીઠ ઉન્હોં કી સીંગ સી કડી હો રહે ॥ ચમડી ટૂટે, પર સિજદા ઉન્હોં સે ના હોવે । તાથેં દોજખ કી આંચ આઈ ॥ ખબરદાર હોએ કલમા કહો । સાતમે દરવાજે કી આંચ આઈ ॥ કલમા કહો, દિલમેં દેખો । જિન દિલ પર નકસ નહીં, એસે કાફરોં કો જલાયો । એસે હી જલાયો ચાહિએ । દોઊ તરફોં કી ગીતા કિતાબેં ખોલ દઈ । તીનોં સૃષ્ટ - જીવ, ઈશ્વરી, બ્રહ્મ કી પહચાન કરાઈ । જ્યોં બિલ્લી અપને બચ્ચોં કો લેતી હૈ । વાય મુસ્કકો છોડ દેતી હૈ ॥ તૈસે હી તુમ હમારે લાડ કે પૂરન કરનહારે મેહેરબાન! હમારે લાડ પૂરન કીજિએ ॥ જિન તુમારે ચરણામૃત પ્રસાદ કો આસરો લિયો હોએ, શબ્દ વાણી કાનોં સે સુની હોએ, યા જુબાન સે કહી હોએ, તિનકો ઈન જહર જિમી સે છુડાએ કે, અપને કદમોં તલે બૈઠાએ કર, સાખ્યાત દીદાર દીજે ॥ ઈનકો નૂર સે પૂર કીજે ॥ સબ મિલ કે ગોદી ઓઢ કે યહી અર્જ વિનતી કરત હૈં । શ્રીજી સાહેબજી કો પ્રણામ । શ્રી બાઈજી સાહેબજી કો પ્રણામ । શ્રી મહારાજાજી કો પ્રણામ । શ્રી લાલદાસજી કો પ્રણામ । શ્રી સમસ્ત સુન્દરસાથ કો પ્રણામ । મેહેરબાન મહારાજાજુ મોમિનોં કે વાસ્તે સબ સાથ મિલકે અર્જ વિનતી કીજે, મેહેરબાન મહારાજાજુ, મોમિનોં કી બલાએં સબ દફે કીજે, ઈનકો નૂર સે પૂર કીજે, યોં સાથ સબકો બીચ ખિલવત કે ઉઠાએ ખડે કીજે । સમસ્ત સુન્દર સાથ કો પ્રણામ ।

સિનગાર આરતી

સાંભર સૈયર મેરી બાત, શ્રી પ્રાણનાથ પિઉ વિલસિએ ।
આપણ કીજે મંગલ ચાર, આરતી ઉમંગ ભર કીજિયે ॥૧॥

રાજિત યુગલ કિશોર, સિંઘાસન કંચન મણી ।
અતિ સુન્દર કંચન થાલ, દીપક જોત રાજિત ઘણી ॥૨॥

શ્રી ઈન્દ્રાવતી ઉછરંગ, આરતી કરે અખંડ ધની ।
બાર હજાર સખી સંગ, શોભા સી કહૂં તેહ તણી ॥૩॥

બાજત તાલ મૃદંગ, ગાન કરે સખી સહુ મલી ।
ભૂખન કરે ઝલકાર, સુરતા પહોંચી મન રલી ॥૪॥

એવી આરતી અખંડ સ્વરુપ, નિરખિ હરખિ ગુણ ગાઈયે ।
શ્રી મહામતિ યુગલ સ્વરુપ, નિરખિ નિરખિ સુખ પાઈયે ॥૫॥

સિનગાર આરતી

આરતી કરું રે, શ્રી પ્રાણજીવન, આનન્દ અતિઘન ।
પ્રકાશ પૂરન, સુંદરવરની આરતી ॥૧॥

ધન ધન ધની શ્રી દેવચન્દ્રજી, શ્રી શ્યામાજી અવતાર ।
જેણે આવી આ નિધ પ્રગટ કરી, અંગ શ્રી ઈન્દ્રાવતી વિસ્તાર ।
સુંદરવરની આરતી ॥૨॥

ઉજ્જવલ થાલ શ્રી બુધજી સ્વરુપ, મધ્ય દીપક તારતમ જોત ।
આવેસ લઈને આરતી કરું, જેણે થાએ સાથ ને રુદે ઉદ્યોત ।
સુંદરવરની આરતી ॥૩॥

રાસ રસિક અતિ સુંદર, જીરે પૂરણ પુંજ પ્રકાસ ।
કલસ સનંધની વાણી લઈને, તિમર કીધાં સર્વે નાસ ।
સુંદરવરની આરતી ॥૪॥

નિરખો જુગલ સ્વરુપ સુંદર, સાજિ સિનગાર સર્વે અંગ ।
જેણે નિરખિ અતિ સુખ પાઈયે, હોય હિરદે અતિ રે ઉછરંગ ।
સુંદરવરની આરતી ॥૫॥

શ્રીજી યે સુખ પ્રગટ કરયા, નિજધામ તણાં આવાર ।
જીરે બાર હજારની ચરણ રેણુ પર, અંગના જાય બલિહાર ।
સુંદરવરની આરતી ॥૬॥

બાલ ભોગ

આવો જી મનમોહન પ્યારે, સુખ સબોં અંગ દીજે ।
કીજે કૃપા પિયા જાન કે અપની, ભોજન આજ યહાં કીજે ॥૧॥

હંસિ કર મન્દિર માંહિ પધારે, ઉષ્ણોદક નવરાયે ।
નવલ કિશોર કિશોરી સુન્દર, આસન ઉપર સુહાયે ॥૨॥

ચોવા ચન્દન અતર અરગજા, કેસર કુમ કુમ લ્યાયે ।
ચર્ચે રુપ યુગલ રસ ભીને, વનિતા ચહું ઓર ગાવેં ॥૩॥

સકલ પાક બહુ વ્યજ્જન અથાને, મેવા મધુર મિઠાઈ ।
ખટ રસ સ્વાદ રસોઈ રુચિ કે, થાલ સંજાએ સખી લ્યાઈ ॥૪॥

રસિક રાજ સુંદર વર શ્યામા, આરોગે રૂચિ કીજે ।
શ્રી જમુના જલ કનક કચોલે, પ્રીતમ પ્યારે પીજે ॥૫॥

કરકે ભોજન ઉઠે હૈં અચય કે, સેજ ઊપર ધની આયે ।
કપૂર કસ્તૂરી સુવાસ કી બીડી, આરોગે મન ભાયે ॥૬॥

નાના રંગ પ્રેમ રસ વિલસત, સુન્દર સર્વ સુખ દીજે ।
નાગર નવલ નાગરી શ્રી મહામતિ, નેહ નવરંગ રસ ભીજે ॥૭॥

રાજભોગ

બપોરના સમયે સખિયો વનોમાંથી શાક, પાન, મેવા લાવવાની સેવા કરે છે. ત્રીજી ભોમમાં બેઠા બેઠા શ્રી રાજજી તથા શ્રી શ્યામાજી સખિયો સાથે આનંદ વાર્તાલાપ કરે છે. લાડબાઈ રસોઈ માટે આજ્ઞા માંગે છે. શ્રી રાજજી આજ્ઞા આપે છે કે તુરત જ બે સખિઓએ ચાકલા (આસન) લાવીને શ્રી યુગલ સ્વરુપને બેસાડ્યા. તેમના હાથ ધોવડાવી ભોજન પીરસવામાં આવ્યું. સર્વે સખિયોએ વિવિધ સેવાનો આનંદ લીધો. પુનઃ જમીને શ્રી યુગલ સ્વરુપ નીલા-પીલા મંદિરમાં સુખસેજ્યા પર બિરાજ્યા. ત્યારબાદ, સર્વ સખીયો ભોજન માટે પ્રથમ ભોમ પધારી.

રાજભોગ (બપોરનો)

સખિયાં કેતિક બન મેં જાવેં, સાક પાન મેવા સબ લ્યાવેં ।
ઘડી ચાર ખેલ તિત કરેં, દિન પોહોર ચઢતે આવેં ઘરે ॥૧॥

એ સબ ઈચ્છા સોં મંગાવેં, પર સખિયોં કો સેવા ભાવે ।
સૈયાં સેવા કરન બેલ લ્યાવેં, લેવેં એક દૂજી પે છિનાવેં ॥૨॥

નિકસતે દાહિની તરફ જો ઠૌર, સૈયાં આએ બૈઠે ચઢતે દિન પોહોર ।
મિલાવા હોત દિવાલોં કે આગે, સૈયાં પાન બીડી વાલને લાગે ॥૩॥

મસાલા સમાર સમાર કે લેવેં, સખી એક દૂજી કો દેવેં ।
ડેઢ પોહોર ચઢતે દિન, બીડી વાલી સૈયાં સબન ॥૪॥

બીડીયોં કી છાબ લેકર, ધરી પલંગ તલે ચૌકી પર ।
શ્રી રાજ બૈઠે બાતાં કરેં, શ્રી શ્યામાજી ચિત્ત ધરેં ॥૫॥

સૈયાં પરસપર કરેં હાંસ, લેવેં ધનીજી કો વિવિધ વિલાસ ।
ઘડી દો એક તાપર ભઈ, લાડબાઈ આએ યોં કહી ॥૬॥

શ્રી ધનીજી કી અગ્યા પાઉં, તો યા સમેં રસોઈ લે આઉં ।
શ્રી ધનીજીને અગ્યા કરી, સૈયાં ચૌકી આન આગે ધરી ॥૭॥

સૈયાં દોએ ચાકલે લ્યાઈ, સો તો દોનોં દિએ બિછાઈ ।
શ્રી રાજ ઉતારે વસ્તર, પેહેની પિછોરી કમર પર ॥૮॥

શ્રી રાજ ચાકલે આએ, શ્રી શ્યામાજી સંગ સોહાએ ।
શ્રી રાજ પખાલે હાથ, શ્રી શ્યામાજી ભી સાથ ॥૯॥

સૈયાં દૌડ દૌડ કે જાવેં, આરોગને કી વસ્તાં લ્યાવેં ।
મેવા અંન ને શાક મિઠાઈ, કઈ વિધ સામગ્રી લે આઈ ॥૧૦॥

એક લે ચલી શાક કટોરી, તાપે છીન લે ચલી દૂસરી ।
તિન થેં ઝોંટ લે ચલી તીસરી, ચૌથી વાપે ભી લે દૌરી ॥૧૧॥

જો કદી છીન લેત હૈં જિનપે, પર રોસ ન કાહૂ કિનપે ।
ઈતથેં જો ફિર કર ગૈયાં, તિન ઔર કટોરી જાએ લૈયાં ॥૧૨॥

યોં એક એક પે લેવેં, હેત એક દૂજી કો દેવેં ।
સબ મંદિર કરેં ઝનકાર, સ્વર ઉઠત મધુર મનુહાર ॥૧૩॥

સૈયાં દૌડત હૈં સામ સામી, સબ્દ રહ્યો સબોં ઠૌર જામી ।
કઈ સ્વર ઉઠત ભૂખન, પડછંદે પરેં સ્વર તિન ॥૧૪॥

કઈ બિધ ઉઠત મીઠી બાની, મુખ બરની ન જાએ બખાની ।
ઈન સમેં કી જો આવાજ, સોભા ધામ મેં રહી બિરાજ ॥૧૫॥

દૂધ દધી લ્યાઈ લાડબાઈ, સો તો લિએ મન કે ભાઈ ।
સબ ખેલેં હાંસી કરેં, આએ આ:એ ધનીજી કે આગે ધરેં ॥૧૬॥

યા સમેં દૌડત ભૂખન બાજે, પડછંદે ભોમ સબ ગાજે ।
ઝારી લેકે ચલ્લૂ કરાઈ, મુખ હાથ રુમાલ પોંછાઈ ॥૧૭॥

શ્રી શ્યામાજી ચલ્લૂ કરી, દોએ બીડી દો મુખ મેં ધરી ।
શ્રી રાજ ઉઠ બૈઠે સિંઘાસન, સંગ શ્યામાજી ઉઠે તતખિન ॥૧૮॥

દોઊ આસન જોડે આએ, સૈયાં ચોકી ચાકલે ઉઠાએ ।
સૈયાં તલે આરોગને ગૈયાં, આરોગ આએ પાન બીડી લૈયાં ॥૧૯॥

સેજ્યા આએ શ્રી જુગલ કિશોર, તબ દિન હુઆ દો પોહોર ॥૨૦॥

સિનગાર કરેં દેહેલાન મેં, આરોગે ઔર મંદિર ।
ઈતહીં દીદાર નૂર કો, દિન પૌઢે પલંગ અંદર ॥૨૧॥

પાન બીડી

(પિયા) બીડી લઈ જિન હાથ સોં, સોભિત પતલી અંગુરી ।
તિન બીચ જોત નંગન કી, અતિ ઝલકત હૈં મુંદરી ॥૧॥

બીડી મુખ મેં મોરત, સુંદર હરવટી હંસત ।
સોભા ઈન મુખ ક્યોં કહૂં, જો (પિયા) બીચ મેં બાત કરત ॥૨॥

એક લાલક તમ્બોલ કી, ક્યોં કહૂં અધુર દોઉ લાલ ।
દંત સોભિત મુખ મોરત, ખૂબી ના ઈન મિસાલ ॥૩॥

લાલ ઉજજ્વલ દોઊ રંગ લિએ, બીડી લેત મુખ અંગુરી નરમ ।
નેક મુખ મૂંદે બોલત, અતિ સુંદર મુખ સરમ ॥૪॥

નેક ખોલે અધુર મુખ બોલત, કરેં પ્યારી બાતેં કર પ્યાર ।
સો સુખ દેત આસિકોં, જિનકો નહીં સુમાર ।।૫।।

સૈયાં બૈઠી જુદે જુદે ટોલે

રાજભોગ બાદ બપોરના સમયે સખિયો શ્રી રંગમહોલની વિવિધ જગ્યાઓએ અલગ-અલગ જૂથમાં જઈ આનંદ વિહાર કરે છે. કેટલીક નવમી ભોમના છજ્જાનો તો કેટલીક સાતમી તથા આઠમી ભોમ હિંડોળાનો આનંદ લે છે, તો કેટલીક પલંગમાં બેસી રંગરસભરી વાતોમાં મસ્ત છે. આ સમયે શ્રી રાજશ્યામાજી ત્રીજી ભોમ : નીલા-પીલા મંદિરમાં વિશ્રામ કરે છે. બપોર બાદ સખિઓ વનોમાં રમવા જાય છે.

સૈયાં બૈઠી જુદે જુદે ટોલે, કરેં રેહેસ બાતે દિલ ખોલે ।।

તિત કઈ વિધ રસ ઉપજાવેં, કઈ વિલાસ મંગલ મિલ ગાવેં ।
કઈ હંસ હંસ તાલી દેવેં, યોં કઈ બિધ આનંદ લેવેં ।।૧।।

કઈ બૈઠત છજ્જોં જાએ, બૈઠે અંગ સો અંગ મિલાએ ।
મુખ બાની સોં હેત ઉપજાવેં, એક દૂજી કો પ્રેમ બઢાવેં ।।૨।।

રસ અનેક બાતન લેવેં સુખ, સો મૈં કહ્યો ન જાએ યા મુખ ।
સરુપ શોભા જો સુન્દરતા, બસ્તર ભૂખન તેજ જોત ધરતા ।।૩।।

કઈ બૈઠત મિલાવે આએ, બૈઠે અંગ સો અંગ લગાએ ।
સુખ એક દૂજી કો ઉપજાવેં, મુખ બાની સોં પ્રીત બઢાવેં ।।૪।।

હાંસ વિનોદ એસા કરેં, સુખ પ્રેમ અધિક અંગ ધરેં ।
યોં સુખ મિનોં મિને લેવેં, સખી એક દૂજી કો દેવેં ।।૫।।

કઈ બૈઠત જાએ હિંડોલે, અનેક કરત કલોલેં ।
કઈ બૈઠત જાએ પલંગે, બાતાં કરત મિનોં મિને રંગે ॥૬॥
યોં અનેક વિધે સુખ નિત, પિયાજી કો સદા ઉપજત ॥

ચોથા પહરનું ઉઠાપન – તથા વન પ્રસ્થાન

પુનઃ ચતુર્થ પ્રહરમાં સર્વે સખિયો ત્રીજી ભોમમાં પધારે છે અને શ્રી યુગલ સ્વરૂપનાં દર્શન કરે છે. વનોમાં સહેલ કરવાની તૈયારી રૂપે સુખપાલ ત્રીજી ભોમના છજ્જાએ લાગી ગોઠવાઈ ગયા છે. એક સુખપાલમાં શ્રી રાજશ્યામાજી અને બાકીના સુખપાલમાં બબ્બે સખીઓ બેસી જાય છે, જ્યારે બે સખીઓ તેમની સેવામાં સન્મુખ ખડે પગે ઊભી રહી ચંવર ઢોળે છે અને તે સર્વે મનવેગી ઝડપે મનવાંચ્છિત સ્થળે પહોંચે છે. જ્યાં આનંદ, ક્રીડા, ઝીલના તથા સિનગાર થાય છે તેનું ચિંતવન દરેક સુંદરસાથે કરવું.

સબ સૈયાં પોહોર પીછલ, ટોલેં તીસરી ભોમ આવેં ચલ ॥
મંદિર આઈયાં સૈયાં જબ, ખુલે દ્વાર દરસન પાએ સબ ।
તબ આએ સબે સુખપાલ, શ્યામાજી બૈઠે સંગ લાલ ॥૧॥
દોએ દોએ સૈયાં સબ સંગ, મિલ બૈઠ કરેં કઈ રંગ ।
સુખપાલ ચલાવેં મન, જ્યોં ચાહિએ જૈસા જિન ॥૨॥
યા જમુનાજી યા તલાવે, આએ ખેલેં જો મન ભાવેં ।
શ્રી રાજશ્યામાજી કે ડેરે, સુખપાલ ઉતારે સબ નેરે ॥૩॥
જુત્થ જુદે જુદે બન ખેલેં, ખેલ નએ નએ રંગ રેલેં ।
તબ લગ ખેલેં સાથ સબ, દિન ઘડી દોએ પીછલા જબ ॥૪॥
સૈયાં મિલકર પિઉ પાસે આવેં, ઝીલને કી બાત ચલાવેં ।
શ્રી રાજશ્યામાજી ઉઠ કર, ઉતારે હૈં વસ્તર ॥૫॥

પેહેને વસ્તર જો ઝીલન, રાજશ્યામાજી સૈયાં સબન ।
ઈત એક ઘડી લોં ઝીલેં, જલ ક્રીડા કઈ રંગ ખેલેં ॥૬॥
બાકી દિન રહ્યો ઘડી એક, તામેં સિનગાર કિએ વિવેક ॥

સંધ્યા વંદના : વંદૌ સતગુરુ (સાંજની સેવાપૂજા)

નિત્યપ્રતિ સંધ્યા આરતીના પ્રારંભે આ સતગુરુ વંદના બોલવી. શ્રી સુંદરસાથજીએ ક્રમશઃ સતગુરુ ધણી શ્રી દેવચંદ્રજીનું, તારતમ (દર્શન) પ્રસંગનું અને શ્રી રાજશ્યામાજીનું ધ્યાન ધરવું. હે સતગુરુ! આપનાં ચરણોમાં સાષ્ટાંગ દંડવત્ પ્રણામ. આપની મહિમા અપાર છે, કારણ કે સ્વયં ધામધણી આપના હૃદયમાં બિરાજ્યા છે. તારતમ જ્ઞાન થકી દીપકની ભાંતિ અમને પણ આપ સમાન બનાવવાનું આપે વચન આપેલ છે. આપની કૃપા જ અમને ક્ષર, અક્ષરથી પાર પરમહંસ પદ પ્રાપ્ત કરાવનાર છે. ત્રિદેવા સહિત સ્વયં આદિનારાયણ ભગવાન પણ જેને પામી શક્યા નથી, તથા વેદ-ગીતા આદિના જ્ઞાનની જ્યાં સુધી પહોંચ નથી, તે અખંડ પરમધામનાં સુખો આપે અમને મૂળ સંબંધ જાણીને બક્ષ્યાં છે. પુનઃ પલ પલ આપનાં ચરણોમાં પ્રણામ કરું છું.

વંદૌ સદ્‌ગુરુ ચરણ કો, કરું સપ્રેમ પ્રણામ ।
અશુભ હરન મંગલ કરન, શ્રી દેવચન્દ્રજી નામ ॥૧॥

શ્રી દેવચન્દ્રજી કો દરશ દીયો, જો હૈ પૂરન રુપ ।
તારતમ કો તત્ત્વ કહ્યો, હિરદે બૈઠી સ્વરુપ ॥૨॥

ધામ ધની અખંડ હૈં, પાવન પૂરન નામ ।
પદ કે પરે પરમ પદ, સો કહિયે પરનામ ॥૩॥

ગુરુ કંચન ગુરુ પારસ, ગુરુ ચંદન પરમાન ।
તુમ સતગુરુ દીપક ભયે, કિયો જો આપ સમાન ॥૪॥

તુમ સ્વરુપ તુમ મેં સ્વરુપ, તુમ સ્વરુપ કે સંગ ।
ભેદ તુમ્હારો કો લખે, બ્રહ્માનન્દ રસ રંગ ॥૫॥

તુમ ખેવટ ભાનુ વહ દેશ કે, દેહુ ચક્ષુ આપ સમાન ।
દ્રષ્ટિ તુમ્હારી ક્યોં રહે, સંશય તિમિર અજ્ઞાન ॥૬॥

જો પદ નારાયણ ભજે, બ્રહ્મા વિષ્ણુ મહેશ ।
મહાવિષ્ણુ વાંછિત સદા, મોહે પહુંચાઓ વા દેશ ॥૭॥

કાલ કરમ ભવ દુઃખ સે, તુમહીં છુડાવન હાર ।
પરમહંસ પદ દેત હો, ક્ષર અક્ષર કે પાર ॥૮॥

ક્ષર અક્ષર કે પાર હૈ, અક્ષરાતીત આધાર ।
બિન સંબંધ ન પાઈયે, કોટિન કરે આચાર ॥૯॥

વેદ થકે બ્રહ્મા થકે, થકિ ગયે શેષ મહેશ ।
ગીતા કો જહાં ગમ નહીં, વહ સતગુરુ કો દેશ ॥૧૦॥

સતગુરુ મેરે શ્યામજી, મૈં અહનિસ ચરણેં રહૂં ।
સનમંધ મેરા યાહી સોં, મેં તાથેં સદા સુખ લહૂં ॥૧૧॥

શ્રી પ્રાણનાથ નિજ મૂલ પતિ, શ્રી મેહેરાજ સુનામ ।
તેજ કુંવરિ શ્યામા જુગલ, પલ પલ કરું પ્રણામ ॥૧૨॥

સંધ્યા ઝીલણા : શ્રી જમુનાજી કે ઘાટ મેં

શ્રી સુંદરસાથજીએ સંધ્યા ઝીલણા બોલતી વેળા પરમધામનું ચિંતવન કરી જમુના જળથી શ્રી યુગલ સ્વરુપને સ્નાનાદિ કરાવવાનો ભાવ લેવો. કૃષ્ણપક્ષમાં અમૃતવન સામે શોભાયમાન પાટઘાટ પર, તો શુક્લપક્ષમાં

પરમધામના વિવિધ પક્ષોમાં જ્યાં જ્યાં શ્રી રાજશ્યામાજી તથા સખિયો વિહાર કરે છે ત્યાં ઝીલણા થાય છે. તતપશ્ચાત્ યુગલ સ્વરુપ શ્રી રાજશ્યામાજીને નૂરી શ્રૃંગારથી સજાવીને સિંહાસન પર બિરાજમાન કર્યાનો ભાવ લેવો.

શ્રી જમુનાજી કે ઘાટ મેં, અમૃત વન પાટ મેં ॥
કરત ક્રીડા જલ જોયના, સંગ સોહે શ્યામા ।
સચ્ચિદાનંદ ચિત ચાહેના, સંગ સોહે શ્યામા ॥૧॥

રાજિત કિશોર કિશોરી, શોભિત જુગલ જોડી ।
રાજ રસિક પિયા પ્રેમના, સંગ સોહે શ્યામા ॥૨॥

સકલ સિનગાર કિયે, અજબ તિલક દિયે ।
રંગ રંગીલે દોઊ રંગના, સંગ સોહે શ્યામા ॥૩॥

પ્રીતિ સોં પ્રીતમ પ્યારી, નિરખત નવરંગ નારી ।
શ્રીજી અખંડ સુખ નિજધામનાં, સંગ સોહે શ્યામા ॥૪॥

ગૌરી : પ્રાણનાથ મન ભાયે

ઝીલણા બાદ વિવિધ ગૌરી ગાયન દ્વારા શ્રી પ્રાણનાથજી શ્રીજી સાહેબજીની જાગણીલીલાનું તથા તેમાંયે વિશેષ રૂપે શ્રી પન્નાજીની શોભા તથા મહિમાનું ચિતવન કરવું. હે પ્રાણનાથજી! આપ મારી આત્માને અતિપ્રિય છો. આપનું પન્ના ધામ વિંધ્યાચલ પર્વતની ગોદમાં રત્નજડિત ગુમ્મટજી તેમજ બંગલાજીથી અત્યંત સુશોભિત થઈ રહ્યું છે. દેવ-દેવીઓ પણ તેના દર્શનાર્થે લલચાય છે. માયારૂપી વિષથી ભરેલ સંસારી ધર્મોની નદીઓને અખંડ મોક્ષદાતા તારતમ વિજ્ઞાન દ્વારા આપે અમૃતમય બનાવી દીધી છે. સૌ સુંદરસાથજી એકત્રિત થઈને આપ દ્વારા નિર્દેશિત જાગણી રાસ લીલાનો આનંદ લૂંટી રહ્યા છે.

પ્રાણનાથ મન ભાયે, આલિ મોહિ પ્રાણનાથ મન ભાયે ।
વિંધ્યાચલ પર્વત કે ઊપર, સુન્દર ધામ સુહાયે ॥૧॥

ગુંમટ બંગલા બન્યો હૈ ધની કો, હીરન તખત ધરાયે ।
રત્ન જડિત પદમાવતી સોહે, દેવ સકલ લલચાયે ॥૨॥

વિખ કી નદિયા અમૃત કીન્હોં, સુખ સબન પહોંચાયે ।
ભજન કિરંતન હોત રાત દિન, સુનત મોક્ષ ફલ પાયે ॥૩॥

શ્રી ઠકુરાણીજી સાથ સકલ મિલિ, જાગની રાસ ખેલાયે ।
શ્રી સુન્દર શ્રી ઈન્દ્રાવતી જીવન, અમર સખી ચંવર ડોરાયે ॥૪॥

ગૌરી

મન તુમ ચલિયો નિજ દરબારા ॥ટેક॥

પાંચ તત્ત્વ વૈકુંઠ સુન્યતેં, ગુન નિર્ગુન સે ન્યારા ॥૧॥

ઓંકાર ઔર કાલ નિરંજન, જ્યોતિ સરુપ તેં ન્યારા ।
સબલિક બ્રહ્મ અવ્યાકૃત કેવલ, અક્ષરહૂં સે પારા ॥૨॥

પરમધામ દસ ખંડ વિરાજે, સોભા રતન પહારા ।
સાત ઘાટ જમુનાજી કે દોઉ પૂલ, આગે અક્ષર નૂર દ્વારા ॥૩॥

ચાંદની ચૌક ચબૂતરા ચારોં, લાલ વૃક્ષ હરિયારા ।
સૌ સિઢિયાં ચઢિ ઉપર જઈયે, થંભ અઠાઈસ ન્યારા ॥૪॥

ચારોં હાર હવેલી હોય કે, ચૌસઠ થંભ નિહારા ।
તલે ગિલમ ઉપર ચન્દ્રવા, સોહે ચારોં દ્વારા ॥૫॥

કંચન રંગ જડિત સિંઘાસન, તહાં પર યુગલ વિહારા ।
ચારોં ખાંચો મેં લાલ જો તકિયેં, બૈઠે બારે હજારા ॥૬॥
ઝલહલ જ્યોતિ કરે સિંઘાસન, સોભા બહુત અપારા ।
અમર સખી સેવા મેં હાજિર, પાવે નિત્ય દીદારા ॥૭॥

ગૌરી

જાઉ કહાં મહારાજ, શરણ તજિ જાઉં કહાં મહારાજ ।
અનતે ઠૌર નહીં કોઈ હમકો, ચરણ છોડી શ્રીરાજ ॥૧॥
જો જો આયે ધની શરણ તુમ્હારી, તિનકે કિયે સબ કાજ ।
શરણે મરણે સુન્યો નહિ કબહૂં, બડે હો ગરીબ નિવાજ ॥૨॥
પાવન-પતિત નિગમ યસ ગાવત, શ્રવણ સુનત આવાજ ।
જો અઘ પતિત મિટે ન મેરો, વૃદ્ધ કો આવત લાજ ॥૩॥
વિનતી કરત 'મુકુન્દ' દીન દ્વિજ, સબ પતિતન સિરતાજ ।
અંગના જાનિ પિયા પાર ઉતારો, લેહુ ચઢાય જહાજ ॥૪॥

ગૌરી

સમઝિ બૂઝિ ગુરુ કીજે, સાધો ભાઈ સમઝિ બૂઝિ ગુરુ કીજે ॥ટેક॥
યહ તો સૌદા પરમ અમોલક, નિરખિ પરખિ કે લીજે ॥૧॥
જ્ઞાન ગમ્ભીર શીલ સન્તોષી, પ્રેમ અમૃત મુખ ભાષે ।
અતિ નિર્મલ નિજનામ સુનાવે, જન્મ મરણ સે રાખે ॥૨॥
ધીરજવન્ત ધર્મ પ્રતિપાલક, વેદ લૈ ભેદ બતાવે ।
આપ તરે શિષ્યન કો તારે, બહુરિ ન ભવ જલ આવે ॥૩॥

ખીર નીર કો કરે નિવેરા, માયા બ્રહ્મ ચિન્હાવે ।
જીવ કો આદિ અંત બતલાવે, અલખ વસ્તુ લખાવે ॥૪॥

દૂજી સાખિ કબીર કી દેવે, વિધ વિધ વાણી સુનાવે ।
કરકે અર્થ બૂઝિ જબ દેખો, તબ સંશય મિટ જાવે ॥૫॥

યહ તો બાત પ્રગટ હૈ સાધો, શિવ સુક મુનિ શ્રુતિ ગાઈ ।
બિના સતગુરુ કોઈ પાર ન પાવે, કોટિ કરે ચતુરાઈ ॥૬॥

જો કોઈ ખોજ કરે સતગુરુ કી, શબ્દૈ મેં લખિ પાવે ।
બિના વિવેક વૃથા પચિ મરના, ભરમ મેં રૈણ દિન ધાવે ॥૭॥

તા કારણ યહ સાર શબ્દ પદ, કહત મુકુંદ વિચારી ।
હનસા હોય સો સુન કે બૂઝે, માને વચન હમારી ॥૮॥

સંઝા સુમરન આરતી

મન, વચન તથા કર્મથી શ્રી યુગલ સ્વરૂપનાં ચરણોમાં ધ્યાન લગાવો. રખે જીવનનો એક પણ શ્વાસ એળે જવા દેતા, કારણ કે એ શ્વાસ પુનઃ આવશે કે નહીં તે નિશ્ચિત નથી. એક માત્ર ઈશ્ક - પ્રેમ જ બ્રહ્મસૃષ્ટિની ઓળખાણ છે. જો મનની ખટપટ શાંત થાય તો પ્રેમનાં સ્વરુપનાં દર્શન થઈ શકે. હે ધણી! મારામાં તો એક પણ ગુણ નથી, ને આપ તો મેહેરના ભંડાર છો. અમને ક્ષમા કરશો જ, એ આત્મવિશ્વાસ સહ મારા તનરૂપી દીપકમાં પ્રેમરૂપી ઘી તથા દીવેટ પૂરીને તથા મનરૂપી જ્યોતિ પ્રગટાવી આપની આરતી ઉતારવા હું ઉત્સુક છું.

સંઝા સુમરન આરતી, ભજન ભરોસે દાસ ।
મનસા વાચા કર્મણા, શ્રી યુગલ ચરણ કી આસ ॥૧॥

સ્વાસ સ્વાસ નિજનામ જપો, વૃથા સ્વાસ મત ખોય ।
ના જાનો ઈન સ્વાસ કો, આવન હોય ન હોય ॥૨॥

ઝંડા ગાડ્યો પ્રેમ કો, ચહૂં દિસ પિઉ પિઉ હોય ।
ના જાને ઈસ ઝૂંડ મેં, કૌન સુહાગિન હોય ॥૩॥

સુકવ્યાસ કહે ભાગવત મેં, પ્રેમ ન ત્રિગુન પાસ ।
પ્રેમ બસે બ્રહ્મસૃષ્ટિ મેં, જો ખેલે સ્વરુપ બ્રજ રાસ ॥૪॥

નવધા સે ન્યારો કહ્યો, ચૌદહ ભુવન મેં નાહિ ।
સો પ્રેમ કહાં સે પાઈયે, જો વસત ગોપિયન માંહિ ॥૫॥

પ્રેમ પ્રેમ સબ કોઈ કહે, પ્રેમ ન ચીન્હેં કોય ।
આઠ પહર ભીના રહે, પ્રેમ કહાવે સોય ॥૬॥

પ્રેમ છિપાયે ના છિપે, જો ઘટ પ્રગટ હોય ।
જો કે મુખ બોલે નહીં, નયન દેત હૈં રોય ॥૭॥

આયા હૈ સો જાયગા, રાજા રંક ફકીર ।
કોઈ સિંઘાસન ચઢિ ચલે, કોઈ બાંધે જાત જંજીર ॥૮॥

યે તો ગતિ હૈ અટપટી, ઝટપટ લખે ન કોય ।
જો મન કી ખટપટ મિટે, ચટપટ દરસન હોય ॥૯॥

પ્રેમ ન બારી ઉપજે, પ્રેમ ન હાટ બિકાય ।
બિના પ્રેમ કો માનવા, બાંધે યમપુર જાય ॥૧૦॥

ક્યા મુખ લે વિનતી કરું, લાજ આવત હૈ મોહિ ।
તુમ દેખત અવગુણ કિયે, યે કૈસે ભાઊ તોહિ ॥૧૧॥

મૈં અપરાધી જન્મ કી, નખ સિખ ભરા વિકાર ।
તુમ દાતા દુ:ખ ભંજના, મેરી કરો સંભાર ॥૧૨॥

મો મેં ગુણ કછૂ હૈ નહીં, તુમ ગુણ ભરે હો ઝાઝ ।
ગુન અવગુન ન વિચારીયે, બાંહ ગ્રહે કી લાજ ॥૧૩॥

અવગુન કિયે તો બહુ કિયે, કર્તવ્ય મતી નિહાર ।
ભાવે વંદા બક્સિયે, ભાવેં ગર્દન માર ॥૧૪॥

તન દીપક મન જ્યોતિ કરું, પ્રેમ ઘૃત લૌ લાય ।
શોભા લખિ શ્રી રાજ કી, આરતી કરું ચિત લાય ॥૧૫॥

આરતી

આનંદ આરતી સંઝા કીજે, નવલ કિશોર નિરખિ સુખ લીજે ॥૧॥

પહલી આરતી બ્રજ મેં વાસા, સબ સખિયન મિલિ દેખ્યા તમાસા ॥૨॥

દૂસરી આરતી રાસ મેં આયે, અક્ષર મનોરથ પૂરન કરાયે ॥૩॥

તીસરી આરતી શ્યામ સુહાએ, સુર અસુરન ધની સબહિં મિલાએ ॥૪॥

ચૌથી આરતી બુધજી મન ભાઈ, તારતમ જ્યોતિ કરી રોસનાઈ ॥૫॥

પાંચવી આરતી વિજયાભિનન્દન, જાગની લીલા કલિયુગ નિકંદન ॥૬॥

આરતી યહ શ્રી મહામતિ ગાઈ, આશા સખી સુનત સુખ પાઈ ॥૭॥

આરતી

આરતી એહી હૈ પુરાણ પુરુખ પર ।
કર તુમ નિજ અંગરુપ પ્રેમ ધર ॥૧॥

પહેલી આરતી કરું પુરુષોત્તમ ।
જાકો વેદ ગાવત કર ઉત્તમ ॥૨॥

દૂસરી આરતી અદ્વૈત સુહાઈ ।
જાકો નિગમ અગમ કરિ ગાઈ ॥૩॥

તીસરી આરતી સચ્ચિદાનન્દા ।
જહાં નહિ મોહ માયા દુઃખ ધંધા ॥૪॥

ચૌથી આરતી અખંડ અપારા ।
ગુણ નિર્ગુણ ક્ષર અક્ષર પારા ॥૫॥

પાંચમી આરતી હૈં નિજ સોઈ ।
જહાં લીલા નિત્ય વિહાર જો હોઈ ॥૬॥

આરતી સાજી શ્રી ઈન્દ્રાવતી લાઈ ।
નિજ નવરંગ પરમ પદ પાઈ ॥૭॥

આરતી

આરતી યહ સતગુરુ પર કીજે ।
સતગુરુ સરુપ આપ લખિ લીજે ॥૧॥

સોઈ સતગુરુ બ્રજ કે વાસી ।
બ્રજબાલા સંગ સદા સુખ રાસી ॥૨॥

સોઈ સતગુરુ રાસ વિલાસી ।
ખેલત રાસ અખંડ અવિનાશી ॥૩॥

સતગુરુ શ્રી દેવચંદ્રજી સુહાયે ।
તેજ તારતમ આપ લે આયે ॥૪॥

સોઈ સતગુરુ જીવન પ્યારે ।
આદિ અન્ત લોં કિયે ઉજિયારે ॥૫॥

સતગુરુ સ્વરુપ શ્રી ઈન્દ્રાવતી રાજે ।
નિજ નવરંગ સંગ આપ વિરાજે ॥૬॥

આરતી

આરતી કીજે જય જય અન્ત ન જાકો ।
અક્ષરાતીત નામ નિજ તાકો ॥૧॥

પૂરન બ્રહ્મ સનાતન સોઈ ।
જાકી ઈચ્છા સોં સબ હોઈ ॥૨॥

બ્રહ્મ અનાદિ આદિ નહિ જાકી ।
શ્રુતિ સ્મૃતિ દેત સબ સાખી ॥૩॥

અવિગતિ અમર અભય અવિનાશી ।
ત્રિગુન રહિત બહુ લોક નિવાસી ॥૪॥

બ્રહ્મા વિષ્ણુ નિરંજન દેવા ।
શિવ સનકાદિક લખેં ન ભેવા ॥૫॥

નારદ શારદ સુક મુનિ શેષા ।
ખટ દરસન બહુ ભેખ અલેખા ॥૬॥

સાધ સિધ ઋષિ મુનિ સબ ગાવેં ।
અપરમ્પાર પાર નહિ પાવેં ।।૭।।

સબ્દ રહિત જો અકથ કહાની ।
પરમહંસ વિરલે પહેચાની ।।૮।।

પરમહંસ જો ધની પહેચાને ।
મન વચન કર્મ ચિત ઔર ન આને ।।૯।।

પરમ પુનીત પરમપુર રહહીં ।
પરમહંસ જો યે સુખ લહહીં ।।૧૦।।

સચ્ચિદાનંદ અખંડ બિહારી ।
સાથ સકલ હૈ શરણ તુમ્હારી ।।૧૧।।

આરતી

આરતી અંગ ચતુર્દશ કેરી ।
પાંચ સ્વરુપ મિલ એક ભયેરી ।।૧।।

રાસ ચરણ, પ્રકાશ પિંડુરિયાં ।
ખટરુતી ઘૂટન, કલશ જંઘન કી ।।૨।।

સનંધ કમર, કર કિરંતન સોહે ।
નાભિ ખુલાસા, ઉદર ખિલવત કી ।।૩।।

હૃદય પરિકરમા, કંઠ સાગર છબિ ।
મુખ સિનગાર, નાસિકા સિંધી ।।૪।।

શ્રવણ મારફત, નયન સો કયામતનામા ।
ચૌદહ અંગ મિલિ, એક ધની કે ।।પ।।

શ્રી સુન્દર શ્રી ઈન્દ્રાવતી જીવન ।
પ્રેમ સખી બલિ બલિ ચરનન કી ।।૬।।

આરતી

આરતી આખિરી ઈમામ કી ગાઈએ ।
જાકો નામ લેત સુખ પાઈએ ।।

પહલી આરતી કરું મહંમદ પર ।
જાથેં કુરાન લ્યાએ ઉમત પર ।।૧।।

દૂસરી આરતી ઈસા રુહ અલ્લાહ ।
જાથેં ચૌદે તબક પૈસલ્લા ।।૨।।

તીસરી આરતી કરું તારતમ કી ।
જાથેં રોસનાઈ ભઈ હૈ અન્દર કી ।।૩।।

ચૌથી આરતી ઈમામ કહલાએ ।
વેદ કતેબ દોનોં જાહેર લખાએ ।।૪।।

પાંચ સ્વરુપ પિયા જાહેર લખાએ ।
વાકી શોભા મુખ વરની ન જાએ ।।પ।।

શ્રી મહામત મેહર મેહેબૂબ કહલાએ ।
કેસર કદમ પકડ ગુન ગાએ ।।૬।।

આરતી

આરતી યુગલ ચિદાનંદ કેરી ।
તન મન આપ વારને લેરી ॥૧॥

જબ નહિ ત્રિગુણ મોહ દુઃખ ધંધા ।
તબહિ અખંડ સત્ ચિદ્ આનંદા ॥૨॥

પ્રેમ પ્રવાહ જાનત નહિ કોઈ ।
જગ ઉપજે કે કારણ દોઈ ॥૩॥

પહલી આરતી બૃજ મેં આવન ।
પૂરન પ્રેમ પગે મન ભાવન ॥૪॥

દૂસરી આરતી રાસ વિલાસા ।
અક્ષર બુદ્ધિ કીન્હોં નિજ વાસા ॥૫॥

તીસરી આરતી નિજ આવેસા ।
આયે પતિજી ને કિયે ઉપદેશા ॥૬॥

ચૌથી આરતી બુધજી સ્યામા ।
લ્યાયે જ્ઞાન પરમ નિજધામા ॥૭॥

પાંચવી આરતી પ્રીતમ પ્યારે ।
શ્રી પ્રાણનાથ પરના પગુ ધારે ॥૮॥

સખિયાં જગાય રાસ રચ્યો મંડલ ।
સાથ સકલ મિલિ રમત સાકુંડલ ॥૯॥

જીવન મોક્ષ આઠ વિધ દીન્હીં ।
સૈયાં રતન આરતી કિન્હીં ॥૧૦॥

સ્તુતિ : જય જય સતગુરુ

હે સતગુરુ શ્રી શ્યામાજી! આપની આરતી ઉતારવા મારું હૈયું થનગની રહ્યું છે. આપે બક્ષેલ તારતમ જ્ઞાન થકી મારી આત્મદૃષ્ટિ નિર્મળ થઈ ગઈ છે. હું માયા-બ્રહ્મનો ભેદ સમજી શકી છું. મને એ નિશ્ચિત થઈ ગયું છે કે એક ધામધણી સિવાય બીજું કાંઈ છે જ નહીં. સમસ્ત બ્રહ્માંડ સંપૂર્ણ મોહતત્ત્વ વાસ્તવમાં અસ્તિત્વહીન જ છે. અખંડ આનંદ વિહારી શ્રી યુગલ સ્વરુપ ને નિરખી હું વારંવાર બલિહારી જાઉ છું.

જય જય સતગુરુ આરતી આપકી પિયા, નિર્મલ દૃષ્ટિ કરી જીન મેરી પિયા ॥૧॥

તારતમ જ્ઞાન હાથ કર લીન્હોં, ખીર નીર કો નિર્ણય કિન્હોં ॥૨॥

પિંડ બ્રહ્માંડ લખાયે દોઈ, પૂર્ણ બ્રહ્મ બિન ઔર નહીં કોઈ ॥૩॥

મોહ તત્ત્વ ઉપજ્યો હે સોઈ, જો ઉપજ્યો સો તો રહ્યો ન કોઈ ॥૪॥

બૈઠે સિંઘાસન શ્રી યુગલ બિહારી, યુગલ બિહારી પિયા નવલ બિહારી ।
છબિ નિરખત શ્રી મહામતિ બલિહારી ॥૫॥

સ્તુતિ : પૂર્ણ બ્રહ્મ

પૂર્ણ બ્રહ્મ બ્રહ્મ સે ન્યારે, આનંદ અખંડ અપારે ।
શિવ સનકાદિક આદિ કે ઈંછિત, શેષ ન પાવત પારે ॥૧॥

અગમ જાનિ કે નિગમ કહાયે, ખોજિ ખોજિ પચિ હારે ।
જાનિ કે મૂલ ધની અંગના અપની, સો ઘર આયે હમારે ॥૨॥

શ્રી ઠકુરાણીજી સખિયન સુધાં, લેકર સંગ પધારે ।
ત્રિગુન ફાંસ કે ફંદ પડે થે, સો ફંદા નિરવારે ॥૩॥

વારી વારી જાઊ મૈં અપને પિયાજી પર, શોભા મુખહૂં ન આવે ।
સિંઘાસન આસન બૈઠા રે, શ્રી છત્રસાલ ગુણ ગાવે ॥૪॥

સંધ્યા આરતી

શ્રી પન્નાજી ગુમ્મટજી સેવાનું ધ્યાન કરવું. શ્રીજી સાહેબજી પન્નાજીમાં હતા ત્યારે સર્વ પ્રથમ શ્રી બાઈજુરાજજી તથા ત્યારબાદ સૌ સુંદરસાથજી યુગલ સ્વરૂપની આરતી ઉતારતા. ચહુમુખી દીવડાવાળી આરતી કંચન થાળમાં શોભાયમાન છે. શ્રી યુગલ સ્વરૂપની સુંદર શોભા નિરખી પ્રફુલ્લિત મને સખીયો ઉમંગભેર નૃત્ય કરી રહી છે. તાલ, મૃદંગ, આદિ વાજીંત્રોના લય વચ્ચે વાતાવરણ ધામધણીના જય જયકારથી ગૂંજી ઉઠ્યું છે. સર્વે સખિયો તન, મન, જીવ, ન્યોછાવર કરવાનો ભાવ પ્રગટ કરી રહી છે.

નોંધ : એક કરતાં વધુવાર સમૂહ આરતી કરવાની હોય ત્યારે "આરતી કરું મારા વાલાજી ને કેરી" આરતી બોલવી.

કંચન થાલ ચહૂં મુખ દિવલા, દીપક જ્યોતિ પ્રકાસ ।
કરત આરતી શ્રી જિયાવર રાની, આનંદ અંગ ઉલાસ ॥૧॥

યુગલ સ્વરુપ સુંદર સુખદાયક, સ્યામ ધામ ધની સોહે ।
મંગલ રસિક વદન કી શોભા, નિરખંતા મન મોહે ॥૨॥

સખિયાં નિરત કરેં ઔર ગાવેં, ઉમંગ અંગ અપાર ।
તાલ મૃદંગ ઝાંઝ જન્ત્ર બાજેં, સખિયાં બોલત જય જય કાર ॥૩॥

બધાવેં મુક્તાફલ સખિયાં, શ્રી જિયાવર શ્યામ સુહાગી ।
તન મન જીવ નિછાવર કિન્હોં, શ્રી મહામતિ ચરણોં લાગી ॥૪॥

રવિવારની પરિક્રમા

જુગલ સરુપ રુપ છબિ છાજે, સિંહાસન કે ઉપર બિરાજે ॥૧॥
નાચત દેત ફિર આવત ફેરિ, હંસિ હંસિ લાલન મુખતન હેરી ॥૨॥
ગાવત ગીત બજાવત બાજે, જમુના ત્રટ પંખી ધુનિ ગાજે ॥૩॥
ફૂલે ફૂલ ફૂલ લઈ આવેં, ગુહિ ગુહિ હાર પિયાજી કો પહિરાવેં ॥૪॥
દેત પરિકરમા કર્મ સબ છૂટે, યહ સુખ પંચમ નિસદિન લૂંટે ॥૫॥

સોમવારની પરિક્રમા

પૂરણ બ્રહ્મ સચ્ચિદાનંદ રુપ, સંગ શ્યામાજી સોહે અનુપ ॥૧॥
ચારોં ચરન સુંદર સુખ દાઈ, ભૂખન કી શોભા મુખ બરની ન જાઈ ॥૨॥
ઝાંઝરી ઘૂંઘરી કાંબી કડલા લેખે, અનવટ વિછુવા શ્રી શ્યામાજી વિસેખે ॥૩॥
નીલો હૈ ચરનિયા કેસરી ઈજાર, સ્વેત દાવન ઝાંઈ કરે ઝલકાર ॥૪॥
ચોલી શ્યામ જડાવ સાડી સેંદુરિયા રંગ રાજે, હૈયડે પર હાર શોભા અધિક વિરાજે ॥૫॥
જરી જામા શ્વેત જડાવ અંગ સોહે, નીલો પીલો પટુકા દેખત મન મોહે ॥૬॥
જામે પર ચાદર રંગ આસમાની, છેડે કિનાર બેલી જાય ન બખાની ॥૭॥
જરી પાગ સેંદુરિયા જગ મગ જોત, રાખડી કલંગી કહી જાય ન ઉદ્યોત ॥૮॥
શબ્દાતીત પિયા શોભા હૈ અપાર, શ્રી મહામતિ અંગના જાય બલિહાર ॥૯॥

મંગળવારની પરિક્રમા

ધામધની શ્રી રાજ હમારે, પરમ નિધાન પરમ રુપ પ્યારે ॥૧॥
મહારાજ મંગલ રુપ રાજે, શ્યામ શ્યામાજી દોઉ અનુપ વિરાજે ॥૨॥
પૂરણ અક્ષર પદ સે ન્યારે, સોઈ જિયાવર ધનીજી હમારે ॥૩॥
પ્રગટે પિયા નિજ અદ્‌ભૂત સોઈ, ઉપમા પાર પાવે નહિ કોઈ ॥૪॥
પરમાનન્દ જોડી સુખકારી, અંગના પિયા પર વારી વારી વારી ॥૫॥

બુધવારની પરિક્રમા

પરમ સુભગ આનન્દ ગુણ ગાઈએ, નવલ કિશોર નિરખિ સુખ પાઇએ ॥૧॥
ધામ સ્યામ જિયા મંગલકારી, સંગ શ્યામાજી દુલહિન પિયા પ્યારી ॥૨॥
કુંજ નિકુંજ મધ્ય ક્રીડત કોહે, લલિત મનોહર સુંદર સોહે ॥૩॥
કરત કેલિ યમુના તટ નેરે, પરમ વિચિત્ર જિયાવર મેરે ॥૪॥
નિજ હૈ સ્વરુપ રુપ પિયા રાજે, શ્રી મહામતિ મદન કોટિ છબિ લાજે ॥૫॥

ગુરુવારની પરિક્રમા

ધામ શ્યામ શ્યામા સંગ પ્યારી, બ્રહ્માનંદ લીલા નિજ ન્યારી ॥૧॥
સાત ઘાટ જમુના જલ રાજે, ઝીલત યુગલ કિશોર વિરાજે ॥૨॥
સઘન કુંજ મધ્ય ચાતક બોલે, ક્રીડત લાલ લાડિલી ડોલે ॥૩॥
તાલ પાલ મધ્ય મોહોલ સુહાયે, ખેલન પ્યારો પ્યારી આવે ॥૪॥
લીલા નિત્ય વિહાર સ્વરુપ પર, ભઈ શ્રી મહામતિ કુરબાન નિરખિ છબિ ॥૫॥

શુક્રવારની પરિક્રમા

પ્રથમ ભોમ શોભા અતિ ભારી, બૈઠે સિંહાસન શ્રી યુગલ બિહારી ॥૧॥
સિંહાસન કંચન મણિ સોહે, નિરખિ હરખિ સખિયાં મન મોહે ॥૨॥
સખિયાં સર્વે શોભા અતિ સુન્દર, ચૌસઠ થંભ તકિયોં કે અન્દર ॥૩॥
વસ્તર ભૂખન તેજ અતિ જોર, તા મધ્ય બૈઠે શ્રી યુગલ કિશોર ॥૪॥
યુગલ કિશોર શોભા કિન વિધ ગાઇયે, શ્રી મહામતિ યુગલ પર વારી વારી જાઇયે ॥૫॥

શનિવારની પરિક્રમા

મૂલ સરુપ કિશોર કિશોરી, નિરખી સખી સચ્ચિદાનંદ જોરી ॥૧॥
ભોમ તલે કી નિરખી છબિ ન્યારી, સોહે સિંહાસન પ્યારો પ્યારી ॥૨॥
શ્વેત સેંદુર કેસર આસમાની, શ્યામ નીલો પીલો વસ્તર જામી ॥૩॥
દેખત ખેલ સનમુખ સખી સારી, નિરખી સિનગાર શોભા અતિભારી ॥૪॥
બ્રહ્માનંદ લીલા નિજ ન્યારી, નિરખિ શ્રી મહામતિ નવરંગ વારી ॥૫॥

સંધ્યા સ્વરૂપ : નવખંડ આરતી

સંધ્યા આરતી, પરિક્રમા બાદ સર્વપ્રથમ શ્રીજી સાહેબજીનાં જાગણી સ્વરૂપની મહિમાનું તથા તત્પશ્ચાત્ મૂળસ્વરૂપની શોભાનું ગાયન-ચિતવન કરવું. હરિદ્વાર કુંભમેળામાં જાહેર થયેલ શ્રીવિજયાભિનંદ બુધ્ધ નિષ્કલંકના તારતમ જ્ઞાનનાં પ્રકાશથી ચૌદે લોકનું બ્રહ્માંડ ઝળહળી ઉઠ્યું છે. કળિયુગનાં અજ્ઞાનનો તથા દુનિયાનાં કર્મબંધનોની જાળનો લય થઈ રહ્યો છે. ત્રિદેવો સહિત ચૌદ લોકનાં સુર-અસૂર સર્વે એ શ્રી બુધ્ધજીનું શરણું સ્વીકારી લીધું છે. નવધાભક્તિની સીમા તથા અનન્ય પ્રેમલક્ષણાની મહિમાનો પરિચય સૌને થઈ રહ્યો છે. શ્રી બુધ્ધજીની અખંડ જ્યોતિના પ્રકાશમાં ત્રિલોકીના અંધકારનો લય તથા અખંડ જાગણી રાસ-લીલાના આનંદનો ઉદય થઈ રહ્યો છે. અસત્યને નિર્મૂળ કરી કલશ રૂપ શ્રેષ્ઠ સત્ય ધર્મની સ્થાપનાનાં બીજ નંખાઈ ચૂક્યા છે. હે શ્રીજી સાહેબજી! આપ સાચે જ અતિ મહેરબાન છો.

કોટાન કોટ દંડવત કરું, કોટાન કોટ કરું પ્રણામ ।
કોટાન કોટ વિનતી કરું, ધણી મેરે સુંદરવર શ્યામાજી વર શ્યામ ।।

ભઈ નઈ રે! નવોં ખંડોં આરતી ।

શ્રી વિજયા અભિનંદ કી આરતી, પ્રેમ મગન હોએ ઉતારતી ।
સખી આપ પિયા પર વારતી, ભઈ નઈ રે! નવોં ખંડોં આરતી ।।૧।।
શ્રીજી સાહેબજી મેહેરબાન ।

દુષ્ટાઈ સબોં કી સંઘારતી, સુખ અખંડ આનંદ વિસ્તારતી ।
જન સચરાચર તારતી, ભઈ નઈ રે! નવોં ખંડોં આરતી ।।૨।।
શ્રીજી સાહેબજી મેહેરબાન ।

સૈયાં સબ સિનગાર સાજતી, મિને સૂરત પિયા કી વિરાજતી ।
એ શોભા ઈતહીં છાજતી, ભઈ નઈ રે! નવોં ખંડોં આરતી ।।૩।।
શ્રીજી સાહેબજી મેહેરબાન ।

ઝાલર અગનિત બાજે લે બાજતી, બ્રહ્માંડ મેં નૌબત ગાજતી ।
કલિજુગ સૈન્યા સુન ભાજતી, ભઈ નઈ રે! નવોં ખંડોં આરતી ॥૪॥
શ્રીજી સાહેબજી મેહેરબાન ।

સપ્ત ધાત સૂન્ય મંડલ થાલ, નિરંજન જોત ભઈ ઉજાલ ।
ઝલહલિયા ઈત નૂરજમાલ, ભઈ નઈ રે! નવોં ખંડોં આરતી ॥૫॥
શ્રીજી સાહેબજી મેહેરબાન ।

પસરી દયા પ્રગટે દયાલ, કાટે દુની કે કરમ જાલ ।
ચેતન વ્યાપી ભએ નિહાલ, ભઈ નઈ રે! નવોં ખંડોં આરતી ॥૬॥
શ્રીજી સાહેબજી મેહેરબાન ।

સૈન્યા સહિત આએ ત્રિપુરાર, આએ બ્રહ્મા પઢત મુખ વેદ ચાર ।
વિષ્ણુ બોલત બાની જય જય કાર, ભઈ નઈ રે! નવોં ખંડોં આરતી ॥૭॥
શ્રીજી સાહેબજી મેહેરબાન ।

આએ ધરમરાએ ઔર ઈંદ્ર વરુન, નારદ મુન ગંધર્વ ચૌદે ભવન ।
સુર અસૂરોં સબોં લઈ સરન, ભઈ નઈ રે! નવોં ખંડોં આરતી ॥૮॥
શ્રીજી સાહેબજી મેહેરબાન ।

આએ સનકાદિક ચારોં થંભ, લિએ ખડે સંગ વિષ્ણુ બ્રહ્માંડ ।
જો બ્રહ્મ અનુભવી ભએ અખંડ, ભઈ નઈ રે! નવોં ખંડોં આરતી ॥૯॥
શ્રીજી સાહેબજી મેહેરબાન ।

જિન હદ કર દઈ નવધા ભગત, જુદી કર ગાઈ પાઈ પ્રેમ જુગત ।
યોં આએ સુક વ્યાસ બડી મત, ભઈ નઈ રે! નવોં ખંડોં આરતી ॥૧૦॥
શ્રીજી સાહેબજી મેહેરબાન ।

આએ નવનાથ ચૌરાસી સિધ, બરસ્યા નૂર સકલ યા બિધ ।
ઇત આએ બુધજી એસી કિધ, ભઈ નઈ રે! નવોં ખંડોં આરતી ॥૧૧॥
શ્રીજી સાહેબજી મેહેરબાન ।

આએ ચારોં સંપ્રદા કે સાધૂજન, ચાર આશ્રમ ઔર ચાર વરન ।
ચારોં ખૂટોં કે આએ ગાવતે ગુન, ભઈ નઈ રે! નવોં ખંડોં આરતી ॥૧૨॥
શ્રીજી સાહેબજી મેહેરબાન ।

આએ ગછ ચૌરાસી જો અરહંતી, દત્તજી દસનામી જો મહંતી ।
આએ કરમ ઉપાસની વેદાંતી, ભઈ નઈ રે! નવોં ખંડોં આરતી ॥૧૩॥
શ્રીજી સાહેબજી મેહેરબાન ।

આએ ખટ દરસન ખટ શાસ્ત્ર ભેદી, બહત્તર ફિરકે આએ અથરવેદી ।
આએ સકલ કૈદી ઔર બે કૈદી, ભઈ નઈ રે! નવોં ખંડોં આરતી ॥૧૪॥
શ્રીજી સાહેબજી મેહેરબાન ।

શ્રી બુધજી કી જોતેં કિયો પ્રકાસ, ત્રૈલોકી કો તિમર કિયો નાસ ।
લીલા ખેલેં અખંડ રાસ વિલાસ, ભઈ નઈ રે! નવોં ખંડોં આરતી ॥૧૫॥
શ્રીજી સાહેબજી મેહેરબાન ।

પિયા હુકમેં ગાવેં શ્રી મહામત, ઉડાએ અસત થાપ્યો સત ।
સબ પર કલસ હુઓ આખિરત, ભઈ નઈ રે! નવોં ખંડોં આરતી ॥૧૬॥
શ્રીજી સાહેબજી મેહેરબાન ।

સરુપ

સરુપ સુંદર સનકૂલ સકોમલ, રુહ દેખ નૈના ખોલ નૂરજમાલ ।
ફેર ફેર મેહેબૂબ આવત હિરદે, કિયા કિનને તેરા કૌલ ફૈલ એ હાલ ॥૧॥
શ્રીજી સાહેબજી મેહેરબાન ।

જામા જડાવ જુડ્યા અંગ જુગતેં, ચાર હારોં કરી અંબર ઝલકાર ।
જગમગે પાગ એ જોત જવેર જ્યોં, મીઠે મુખ નૈનોં પર જાઊં બલિહાર ॥૨॥
શ્રીજી સાહેબજી મેહેરબાન ।

લાલ અધુર હંસત મુખ હરવટી, નાસિકા તિલક નિલવટ ભ્રૌંહેં કેશ ।
શ્રવન ભૂખન મુખ દંત મીઠી રસના, એ દેખ દરશન આવે જોસ આવેસ ॥૩॥
શ્રીજી સાહેબજી મેહેરબાન ।

બાંહેં ચૂડી બાજૂ બંધ સોહે ફુમક, પોહોંચી કાંડોં કડી હસ્ત કમલ મુંદરી ।
નખ કા નૂર ચીર ચઢ્યા આસમાન મેં, જ્યોં હક ચલવન કરેં સબ અંગુરી ॥૪॥
શ્રીજી સાહેબજી મેહેરબાન ।

રોસની પટુકે કરી અવકાસ મેં, ચરન ભૂખન જામેં ઈજાર ઝાંઈ ।
કહે શ્રી મહામતિ મોમિન રુહ દિલ કો, માસૂક ખેંચેં તોહે અર્સ માંહી ॥૫॥
શ્રીજી સાહેબજી મેહેરબાન ।

શ્રી શ્યામાજી કો સ્વરુપ, ધની શ્રી દેવચંદ્રજી નામ ।
મૈં બંદી અવગુણ ભરી, તુમ ગુણ ભરે નિદાન ।
અરશ દિલકો સેજદા કરું, વાહેદત કો પ્રણામ ।
સમસ્ત સુંદરસાથજી કો કોટાન કોટ પ્રણામ ।
શ્રી આનંદ મંગલ શ્રી ધામધનીજુ કી જય ।
શ્રી બાઈજુરાજ જુ કી જય ।
શ્રી મહારાજા છત્રસાલ જુ કી જય ।
શ્રી સુંદરસાથ જુ કી જય ।
શ્રી સુંદરસાથ જીયાવર સાહેબજી કે
ચરણાર્વિંદ મેં હિત ચિત દીજીએ ।
બોલો શ્રી પ્રાણનાથજી પ્યારે કી જય । પ્રણામજી ॥

સંધ્યા ભોગ

સંધ્યા ભોગ બોલતી વેળા શ્રી ઘુમ્મટજીમાં બિરાજમાન શ્રીજીનું ધ્યાન કરવું અથવા તો કૃષ્ણપક્ષમાં અખંડ પરમધામમાં રંગમહોલ પ્રથમ ભોમ રસોઈની હવેલીનું તથા શુક્લપક્ષમાં જે તે પક્ષનું ચિતવન કરવું.

ભોગ

નંગન જડિત ચૌકી પર દોઊ, શ્રી યુગલ સ્વરુપ વિરાજે
ધરો હૈં થાલ આગે હિત ચિત સોં, ષટ રસ વ્યંજન સાજે ॥૧॥

જેંવત જુગલ જોડી સુખ પાવત, અચવાઊ જલ ઝારી ।
લેત પાન પાવત હિત ચિતસોં, હિરદે સોં હિતકારી ॥૨॥

કોટ જતન બ્રહ્મા કર થાકે, સો જૂઠન નહિ પાએ ।
સો જૂઠન ધની સહજ કૃપા સે, પંચમ નિસદિન પાએ ॥૩॥

ભોગ

કેસર બાઈ કે મોહોલ પધારે, ચરણ પખાલોં લે ઝારી ।
નૂર કી ચૌકી મૈં ડારું મંદિર મેં, તાપર શ્યામાવર આયે ॥૧॥

લાડ બાઈજી થાલ લે આઈ, પકવાન બહુત બનાઈ ।
જેંવત યુગલ જોડી સુખ પાવત, શ્રી ઈંદ્રાવતી ચંવર ડોલાઈ ॥૨॥

બાઈ સાકુંડલ હાથ ધુવાયે, સખિયન પાન ખવાયે ।
ઉઠી કે જિયાવર આયે તખત પર, શ્રી શ્યામાજી સંગ સુહાયે ॥૩॥

કૃપા સિંધુ દયા કરી મુઝ પર, શ્રી પ્રાણનાથ પતિ પાયે ।
પરમહંસ પ્રણામ કરત, સબ સાથ કો શીશ નમાયે ॥૪॥

ભોગ

આવત આજ સખી મન મોહન, સુનિ મેરો જિયા હર્ષાયે ।
તોરન બંધન બાંધે ભવન મેં, મોતિયન ચૌક પુરાયે ॥૧॥

પ્રેમ પાંવડો મૈં ડારું પિયાજી કો, સખિયન સહિત ગૃહ આયે ।
મૂંગ ભાત ધૃત પુડી કચૌડી, વ્યજ્જન જો મન ભાયે ॥૨॥

જેંવત રસિક મનોહર દોઊ, શ્રી જમુના જલ અચવાયે ।
લે બીડી પિયા સેજ પધારે, જ્ઞાન સખી સુખ પાયે ॥૩॥

ભોગ

આજ આનંદ અંગ ન માય રે સૈયાં, મારો વાલાજી ઘેર આવ્યા ।
શ્રી જમુના જલ લઈ કરીને, મારા વાલાને સ્નાન કરાવ્યા ॥૧॥

આરોગો વાલા સાકર માખન, સિંઘાસન પધરાવ્યા ।
શ્રી ઈન્દ્રાવતી પતિ રુપ યુગલ પિયા, નવરંગ ને મન ભાવ્યા ॥૨॥

ભોગ

બાઈ આંખ મેરી બેર બેર ફરકે, જિયા હરખે મેરો ભારી ।
અનઇચ્છિત કલિયુગ નિકંદન, આયે શ્રી નિત્યબિહારી ॥૧॥

કલશ પાવડો લે આરતી કરું, ચરણ પખાલોં લે ઝારી ।
તન મન જીવ નિછાવર કીન્હોં, પૂરી હૈ ઈચ્છા હમારી ॥૨॥

બહુ પકવાન મિઠાઈ મેવા, ભાંતિ અલેખે અથાને ।
બની હૈ રસોઈ પિયા ખટરસ રુચિ કે, થાલ સંજોય સખી લ્યાઈ ॥૩॥

ભોગ લગ્યો શ્રી ધામ ધનીજી કો, હાથ અબીર ધુવાઉં ।
બૈઠારું સુંદર સેજ્યા પર, કર કર બીડી આરોગાઉં ॥૪॥
રાખો મૈં રસિક રમાય આપ ગૃહ, અનતેં જાન ન દેઉં ।
છત્રસાલજી કે પિયાજી સુંદરવર, અનેક ભાંતિ સુખ દેઉં ॥૫॥

ભોગ

જેંવન આયે શ્રી રાજ, મહારાજ ભવન મેં ।
દીન દયાલ અચલ સુખદાયક, બ્રહ્મસૃષ્ટિ સિરતાજ ।
નામ શ્રી મહામતિ આયે પદ્‌માવતિ, સખિયાં જગાવને કાજ ।
લે સિર પાગ પાંવડો કીન્હોં, છકિ રહે સકલ સમાજ ।
કનક સિંઘાસન આસન ઊપર, વસન ભૂખન સબ સાજ ।
તન મન ધન લે ન્યોછાવર કીન્હોં, લૌકિક લોપાનો લાજ ।
દૂધ દધિ ઔર માખન મિશ્રી, વન ફલ અનેક ઈલાજ ।
બહુ પકવાન મિઠાઈ મેવા, શાક પાક ઘૃત તાજ ।
જેંવત જુગલ જોડી સુખ પાવત, સાહેબ ગરીબ નિવાંજ ।
અચવન કરી મુખ પાન સુવાસિત, સતગુરુ સત્ય જહાજ ।
મોહન સખી પિયા સબ વિધ પૂરન, ધન ધન ઈત ઉત આજ ।

ભોગ

કૃપા નિધ સુંદરવર શ્યામા, ભલે ભલે સુંદરવર શ્યામ ।
ઉપજ્યો સુખ સંસાર મેં, આએ ધની શ્રી ધામ ॥૧॥

પ્રગટે પૂરન બ્રહ્મ સકલ મેં, બ્રહ્મસૃષ્ટ સિરદાર ।
ઈશ્વરી સૃષ્ટ ઔર જીવ કી, સબ આએ કરો દીદાર ॥૨॥

નિત નએ ઉછવ આનંદ, હોત કિરંતન સાર ।
વૈષ્ણવ જો કોઈ ખટ દરશન, આએ ઈષ્ટ આચાર ॥૩॥

ભોજન સર્વે ભોગ લગાવત, પાંચ સાત અન્ન પાક ।
મેવા મિઠાઈ અનેક અથાને, બિધ બિધ કે બહુ શાક ॥૪॥

અઠારે બરન નર નારી આએ, સાજે સકલ સિનગાર ।
પ્રેમ મગન હોએ ગાવેં પિયાજી કે, ધવલ મંગલ ચાર ॥૫॥

કઈ ગંધર્વ ગુન ગાવેં બજાવેં, કઈ નટ નાચન હાર ।
કઈ રિખિ મુની વેદ પઢત હૈં, બરતત જય જય કાર ॥૬॥

જબ કી માયા એ ભઈ પૈદા, એ લીલા ન જાહેર કબ ।
બ્રજ રાસ ઔર જાગની લીલા, એ જો પ્રગટી અબ ॥૭॥

ચારોં તરફોં ચૌદે લોકોં, એ સુધ હુઈ સબોં પાર ।
બાજે દુન્દુભિ ભઈ જિત સકલ મેં, નેહેચલ સુખ બેસુમાર ॥૮॥

જોત ઉદ્યોત કિયો ત્રિલોકી, ઉડ્યો મોહ તત્ત્વ અંધેર ।
બરસ્યો નૂર વતન કો, જિન ભાન્યો ઉલટો ફેર ॥૯॥

પ્રગટે બ્રહ્મ ઔર બ્રહ્મ સૃષ્ટિ, ઔર બ્રહ્મ વતન ।
શ્રી મહામત ઈન પ્રકાશ થેં, અખંડ કિએ સબ જન ॥૧૦॥

ભોગ

પ્યારી પ્રેમ લુભાની ॥ટેક॥

પ્યારી પ્રેમ લુભાની, પિયાજી પરમ સુખ દીજિયે ।
સુંદર સેજ્યા સમારું, હેમ જડિત નંગ નૂર ભરી ॥૧॥

તાપર પિયાજી બૈઠારું, શ્રી શ્યામાજી સંગ સુહાયે ।
આજ્ઞા જો મૈં પાઉં, તો ભોજન વિવિધ બનાયે ॥૨॥

રૂચિ થાલ સમ્હારું, મૂંગ જો ભાત ફુલકિયાં ।
ઘૃત પાક મિઠાઈ, ખુર્માં જલેબી લાડુવા ॥૩॥

દૂધ દધીયા લે આઈ, શાક અનેક કટોરિયાં ।
લાઈ સકલ સામગ્રી, આન ધરે પિયા પાવહી ॥૪॥

પાવે પિયા પ્યારી, જીમેં સચ્ચિદાનંદ ગારી ।
શ્રી જમુના જલ અચવન, પાન સુગંધ વિશેષિયે ॥૫॥

લાડબાઈ કી સેજ્યા, આજ રાજ ઈતહીં રહેં ।
ચાપોં ચરણ પિયા કે, કર સોં બિજન ડોલાઈયે ॥૬॥

ગુહિ ગુહિ હાર ફૂલન કે, સો પિયા કો પહેરાઈયે ।
હંસિ બોલે હૈં પ્રીતમ, નૈન સોં નૈન મિલાઈયે ॥૭॥

ઉનકો સુખ દીજે, ઔર સબે સુખ લીજિયે ।
સુખ સેજ્યા બખાનોં, અક્ષરબ્રહ્મ જાને નહીં ॥૮॥

બ્રહ્મા વિષ્ણુ મહેશા, નારદ શારદ ઈતહીં રહે ।
માયા ઉરઝાને સુર, નર મુનિ જેતે ભયે ॥૯॥

કાહૂ પ્રેમ ન જાન્યો, બસત ગોપિયન કે હિયે ।
સતગુરુ ઈત આયે, શ્રી તારતમ લિયે હાથ મેં ॥૧૦॥
ખોલિ પાર લખાયે, બ્રહ્મસૃષ્ટિ કે કારણે ।
જાગે સોઈ પાવે, મુકુંદ સખી સુખ પાઈયા ॥૧૧॥

ભોગ

પિયા રંગ રંગીલે, રંગ મોહોલ મેરે આયે જુ ।
સંગ સાથ રંગીલો, દુલહિન સંગ લે આયે જુ ॥૧॥

સિનગાર કરાય કે, સિંઘાસન પધરાયે જુ ।
આરતી પરિકરમા, કર કર ફૂલ વર્ષાયે જુ ॥૨॥

ચરણોં ઘિસિ માથે, પગ ઉર નૈન લગાયે જુ ।
અતિ પ્રેમ આનંદ સોં, છપ્પન ભોગ બનાયે જુ ॥૩॥

બહુ શાક અથાને, મેવા મધુર મિઠાઈ જુ ।
દધિ દૂધ મલાઈ, મિશ્રી અધિક મિલાઈ જુ ॥૪॥

પાવેં પિયા પ્યારી, સુન્દરસાથ સુહાયે જુ ।
પૂરન હોય પાવેં, સબ કે ચિત કી ચાહે જુ ॥૫॥

અચવન કર પિયાજી કો, બીડી તો દોઊ આરોગાયે જુ ।
પીછે બીડી સબન કો, સુંદરસાથ ખવાયે જુ ॥૬॥

દિયે સુખ સબન કો, દંપતિ દોઊ હર્ષાયે જુ ।
પીછે ફૂલન કી સેજ્યા, જુગલ જીવન પધરાયે જુ ॥૭॥

નૃત્ય કૃષ્ણ પક્ષનું (વદ)

નિરત હોત ચૌથી ભોમ મેં, જિત મોહોલ બન્યો વિશાલ ।
ચૌક મધ્ય અતિ સુંદર, ક્યોં કહૂં મંદિર દ્વાર ॥૧॥

તીનોં તરફોં મંદિર, આગૂં દો દો થંભોં કી હાર ।
બડા મોહોલ અતિ શોભિત, સુંદર અતિ સુખકાર ॥૨॥

થંભ દ્વાર અતિ શોભિત, તરફ તીનોં સાઠ મંદિર ।
બીસ બીસ હર તરફોં, ચૌક બૈઠક અતિ અંદર ॥૩॥

દ્વાર શોભિત કમાડિયોં, સાઠોં કરે ઝલકાર ।
ઔર જોત થંભન કી, સુખ કહૂં જો હોએ સુમાર ॥૪॥

પીઠ પીછે જો મંદિર, કઈ રંગ સેત દિવાલ ।
દાહિની તરફ લાખી મંદિર, ક્યોં કહૂં નકસ મિસાલ ॥૫॥

બાંઈ તરફ દિવાલ જો, મંદિર લિબોઇ રંગ ।
બેલ નકસ કટાવ કઈ, સો કેતે કહૂં તરંગ ॥૬॥

હરી દિવાલ જો મંદિર, સો સામી હૈ નેક દૂર ।
ચારોં તરફોં અર્સ જવેર, કરેં જંગ નૂર સોં નૂર ॥૭॥

એહ ઠૌર હૈ નિરત કી, સો કેતા કહૂં મજકૂર ।
ચારોં તરફોં ઉપર તલે, કહૂં માવત નહીં જહૂર ॥૮॥

શ્રી રાજશ્યામાજી બીચ મેં, બૈઠક સિંઘાસન ।
રુહેં બારે હજાર કો, હક દેત સુખ સબન ॥૯॥

કઇ વિધ કે બાજે બજેં, નવરંગ બાઈ નાચત ।
હાથ પાંઉ અંગ બાલત, કહી ન જાએ સિફત ॥૧૦॥

લે બાજે રુહેં ખડી, મૃદંગ જંત્ર તાલ ।
રંગ રબાબ ચંગ તંબૂરા, બોલત બેન રસાલ ॥૧૧॥

પાંઉં ઝાંઝર ઘૂંઘર બોલહીં, કાંબી કડલી બાજત ।
યાહી તરહ અનવટ બિછુઆ, સંગ લિએ ગાજત ॥૧૨॥

હાથ કંકન નંગ નવઘરી, સ્વર એકે રસ પૂરત ।
ઔર ભૂખન સબોં અંગોં, શોભિત સબ સૂરત ॥૧૩॥

જિન વિધ પાઉં ચલાવહીં, સોઈ ભૂખન બોલત ।
જો બજાવેં ઝાંઝરી, તો ઘૂંઘરી કોઈ ના ચલત ॥૧૪॥

જો બોલાવત ઘૂંઘરી, તો નહીં ઝાંઝરી બાન ।
જો સબે બોલાવત, તો બોલેં સબ સમાન ॥૧૫॥

પ્રેમ રસાયન ગાવત, અતિ પ્યારી મીઠી બાન ।
યાહી વિધ હસ્ત દેખાવહીં, ફેર ફેર દેત હૈં તાન ॥૧૬॥

કઈ જુદે જુદે બોલેં ભૂખન, સબ બાજે મિલાવત સંગ ।
એક રસ સબ ગાવત, નવરંગ બાઈ કે રંગ ॥૧૭॥

હાથ ધરત મૃદંગ પર, જબ અવ્વલ સ્વર કરત ।
નિરત કરેં કઇ વિધસોં, કઇ ગુન કલા ઠેકત ॥૧૮॥

કઇ ગત ભાંત રંગ લ્યાવત, એ તો કામિલ નિરત કમાલ ।
ઇન છેક બાલન કી ક્યોં કહૂં, જો દેખત નૂરજમાલ ॥૧૯॥

કઇ વિધ કહૂં બાજંત્ર કી, કઇ વિધ નટ નાચત ।
કઇ વિધ કી ફેરી કહૂં, કઇ રંગ રસ ગાવત ॥૨૦॥

નામૈ જાકો નવરંગ, તાકી નિરત કહૂં ક્યોં કર ।
અનેક ગુન રંગ લ્યાવહીં, નએ નએ દિલ ધર ॥૨૧॥

મુરલી બજાવત મોરબાઈ, બેનબાઈ બાજંત્ર ।
તાનબાઈ તાન મિલાવત, નિરત જામત ઈન પર ॥૨૨॥

કંઠ કેલબાઈ અલાપત, સ્વર પૂરત બાઈસેન ।
સબ મિલ ગાવેં એક રસ, મુખ બાની મીઠી બૈન ॥૨૩॥

ઝરમરબાઈ બજાવત, માહેં ઝરમરી અમૃતી ।
કઈ બાજે કઈ રંગ રસ, એ રંગ અલેખે કહૂં કેતી ॥૨૪॥

ખડિયાં રુહેં નિરત મેં, ઈત ઉછરંગ હોત ।
તરફ ચારોં જવેરન મેં, નિરત દેખે અધિક જોત ॥૨૫॥

નિરત કલા સબ નાચ કે, ફેર ફેર દેત પડતાલ ।
યોં સ્વર મીઠે મોહોલન કે, ચલત આગૂં મિસાલ ॥૨૬॥

એસે હી પ્રતિબિંબ ઈનકે, મોહોલ બોલેં કઈ ઔર ।
બાની બાજે નિરત અવાજે, હોત નિરત કઈ ઠૌર ॥૨૭॥

સામ સામી પશુ પંખી નંગ કે, જંગ કરેં જવેરોં દોએ ।
એક ઠૌર નિરત નાચત, ઠૌર ઠૌર સામી હોએ ॥૨૮॥

યોં સબ ઠૌર જંગ અર્સ મેં, કહૂં કેતી વિધ કિન ।
અપાર અખાડે સબ દિસોં, હોત સબ મેં રોસન ॥૨૯॥

એ રુહ કી આંખો દેખિએ, અસલ બકા કે તન ।
તો દેખો ચિત્રામન ધામ કી, કરત નિરત સબન ॥૩૦॥

એહ ખેલ એક પોહોર લગ, હોત હમેસાં ઈત ।
પંદ્રા દિન જબ ઘર રહેં, તબ દેખેં દુલહા નિરત ॥૩૧॥

મેહેબૂબ કો રિઝાવને, અનેક કલા સાધત ।
ઔર નજર ના કર સકેં, બંધ એસે હી બાંધત ॥૩૨॥

થંભ દિવાલેં સિંઘાસન, સબ મેં હોત નિરત ।
ઈન સમે પશુ પંખી ચિત્રામન કે, સબ ઠૌરોં કેલિ કરત ॥૩૩॥

બોહોત બાતેં બીચ અર્સ કે, કિન વિધ કહૂં ઈન મુખ ।
જો બૈઠીં ઈન મેલે મિને, સોઈ જાનેં એ સુખ ॥૩૪॥

એસી ચારોં તરફોં કઈ બૈઠકેં, અંદર યા ગિરદવાએ ।
એ સુખ અખંડ અર્સ કે, ક્યોં કર કહે જાએ ॥૩૫॥

નૃત્ય શુક્લ પક્ષનું (સુદ)

વાલા તમે નિરત કરો મારા નાહોજી રે, અમને જોયાની ખાંત ।
સાથ જોઈ આનંદિયો રે, કાંઈ વેખ દેખી એકભાંત ॥૧॥

તમે નિરત કરો રે ભામની, નિરત રૂડી થાય નાર ।
તમે વચન ગાઓ પ્રેમના, પાસે સ્વર પૂરું રસાલ ॥૨॥

સુણો સુંદર વલ્લભજી મારા, નિરત કેણી પેરે થાય ।
અમને દેખાડો આયત કરી, કાંઈ ઉલટ અંગ ન માય ॥૩॥

જેણી સનંધે પાંઊ ભરો, અને અંગ વાલો નરમ ।
ભમરી ફરો જેણી ભાંતસું, અમે નાચૂં ફરું તેમ ।।૪।।

હસ્ત કરી દેખાડિએ, અને ઠમકે દીજે પાય ।
વચન ગાઈએ પ્રેમના, કાંઈ તેના અરથજ થાય ।।૫।।

કંઠ કરીને રાગ અલાપિએ, કાંઈ સ્વર પૂરેં સકલ સાથ ।
વેણ વેણા રબાબ સોં, કાંઇ તાલ બાજે પખાજ ।।૬।।

કરતાલમાં બાજે ઝરમરી, કાંઈ શ્રી મંડલ હાથ ।
ચંગ તંબૂરે રંગ મલે, વાલો નાચે સકલ સાથ ।।૭।।

ભૂખણ બાજે ભલી ભાંતસૂં, ધરતી કરે ધમકાર ।
શબ્દ ઉઠે સોહામણા, ઉછરંગ વાધ્યો અપાર ।।૮।।

નિરત કરી નરમ અંગસૂં, કાંઈ ફેરી ફરયા એક પાય ।
છેક વાલે છેલાઈસૂં, તત્તા થેઈ થેઈ થાય ।।૯।।

એક પોહોર આનંદ ભરી, કાંઈ રંગ ભર રમિયા એહ ।
સાથ સકલમાં વાલેજિએ, રમતાં કીધાં સનેહ ।।૧૦।।

આનંદ ઘણો ઈંદ્રાવતી, વાલાજીને લાગે પાએ ।
અવસર છે કાંઈ અતિ ઘણો, વાલા રાસની રામત માહેં ।।૧૧।।

તે સર્વે ચિત ધરી, અમસૂં રમો અતિ રંગ ।
કહે ઈંદ્રાવતી સાથને, રમવાની ઘણી ઉમંગ ।।૧૨।।

સ્તુતિ : પૂર્ણ બ્રહ્મ

પૂર્ણ બ્રહ્મ બ્રહ્મ સે ન્યારે, આનંદ અખંડ અપારે ।
શિવ સનકાદિક આદિ કે ઈછિત, શેષ ન પાવત પારે ॥૧॥

અગમ જાનિ કે નિગમ કહાયે, ખોજિ ખોજિ પચિ હારે ।
જાનિ કે મૂલ ધની અંગના અપની, સો ઘર આયે હમારે ॥૨॥

શ્રી ઠકુરાણીજી સખિયન સુધાં, લેકર સંગ પધારે ।
ત્રિગુન ફાંસ કે ફંદ પડે થે, સો ફંદા નિરવારે ॥૩॥

વારી વારી જાઊ મૈં અપને પિયાજી પર, શોભા મુખહૂં ન આવે ।
સિંઘાસન આસન બૈઠા રે, શ્રી છત્રસાલ ગુણ ગાવે ॥૪॥

આરતી

આરતી કરું મારા વાલાજીને કેરી, મારે હૈયડે તે હરખ ન માય ॥૧॥

મારા વાલા આગલ, તાલ મૃદંગ ઝાંઝ જન્ત્ર બાજેં,
સખિયાં નિરત કરેં ઔર ગાવેં ॥૨॥

મારા વાલાજીને સુંદર વદન સુહામણોં, કાંઈ શોભાનો નહિ પાર ॥૩॥

સખિયાં કહે મારા વાલાજીને ઉપર, તન મન જીવ કરૂં બલિહાર ॥૪॥

સુંદર સ્વરુપ જુગલ દોઊ ઊપર, શ્રી મહામતિ જાયે બલિહાર ॥૫॥

રવિવારની પરિક્રમા

જુગલ સરુપ રુપ છબિ છાજે, સિંહાસન કે ઉપર બિરાજે ॥૧॥
નાચત દેત ફિર આવત ફેરિ, હંસિ હંસિ લાલન મુખતન હેરી ॥૨॥
ગાવત ગીત બજાવત બાજે, જમુના ત્રટ પંખી ધુનિ ગાજે ॥૩॥

ફૂલે ફૂલ ફૂલ લઈ આવેં, ગુહિ ગુહિ હાર પિયાજી કો પહિરાવેં ॥૪॥
દેત પરિકરમા કર્મ સબ છૂટે, યહ સુખ પંચમ નિસદિન લૂંટે ॥૫॥

સોમવારની પરિક્રમા

પૂરણ બ્રહ્મ સચ્ચિદાનંદ રુપ, સંગ શ્યામાજી સોહે અનુપ ॥૧॥
ચારોં ચરન સુંદર સુખ દાઈ, ભૂખન કી શોભા મુખ બરની ન જાઈ ॥૨॥
ઝાંઝરી ઘૂંઘરી કાંબી કડલા લેખે, અનવટ વિછુવા શ્રી શ્યામાજી વિસેખે ॥૩॥
નીલો હૈ ચરનિયા કેસરી ઈજાર, સ્વેત દાવન ઝાંઈ કરે ઝલકાર ॥૪॥
ચોલી શ્યામ જડાવ સાડી સેંદુરિયા રંગ રાજે, હૈયડે પર હાર શોભા અધિક વિરાજે ॥૫॥
જરી જામા શ્વેત જડાવ અંગ સોહે, નીલો પીલો પટુકા દેખત મન મોહે ॥૬॥
જામે પર ચાદર રંગ આસમાની, છેડે કિનાર બેલી જાય ન બખાની ॥૭॥
જરી પાગ સેંદુરિયા જગ મગ જોત, રાખડી કલંગી કહી જાય ન ઉદ્યોત ॥૮॥
શબ્દાતીત પિયા શોભા હૈ અપાર, શ્રી મહામતિ અંગના જાય બલિહાર ॥૯॥

મંગળવારની પરિક્રમા

ધામધની શ્રી રાજ હમારે, પરમ નિધાન પરમ રુપ પ્યારે ॥૧॥
મહારાજ મંગલ રુપ રાજે, શ્યામ શ્યામાજી દોઉ અનુપ વિરાજે ॥૨॥
પૂરણ અક્ષર પદ સે ન્યારે, સોઈ જિયાવર ધનીજી હમારે ॥૩॥
પ્રગટે પિયા નિજ અદ્‌ભૂત સોઈ, ઉપમા પાર પાવે નહિ કોઈ ॥૪॥
પરમાનન્દ જોડી સુખકારી, અંગના પિયા પર વારી વારી વારી ॥૫॥

બુધવારની પરિક્રમા

પરમ સુભગ આનન્દ ગુણ ગાઈએ, નવલ કિશોર નિરખિ સુખ પાઈએ ॥૧॥
ધામ સ્યામ જિયા મંગલકારી, સંગ શ્યામાજી દુલહિન પિયા પ્યારી ॥૨॥
કુંજ નિકુંજ મધ્ય ક્રીડત કોહે, લલિત મનોહર સુંદર સોહે ॥૩॥
કરત કેલિ યમુના તટ નેરે, પરમ વિચિત્ર જિયાવર મેરે ॥૪॥

નિજ હૈ સ્વરુપ રુપ પિયા રાજે, શ્રી મહામતિ મદન કોટિ છબિ લાજે ॥૫॥

ગુરુવારની પરિક્રમા

ધામ શ્યામ શ્યામા સંગ પ્યારી, બ્રહ્માનંદ લીલા નિજ ન્યારી ॥૧॥
સાત ઘાટ જમુના જલ રાજે, ઝીલત યુગલ કિશોર વિરાજે ॥૨॥
સઘન કુંજ મધ્ય ચાતક બોલે, ક્રીડત લાલ લાડિલી ડોલે ॥૩॥
તાલ પાલ મધ્ય મોહોલ સુહાયે, ખેલન પ્યારો પ્યારી આવે ॥૪॥
લીલા નિત્ય વિહાર સ્વરુપ પર, ભઈ શ્રી મહામતિ કુરબાન નિરખિ છબિ ॥૫॥

શુક્રવારની પરિક્રમા

પ્રથમ ભોમ શોભા અતિ ભારી, બૈઠે સિંહાસન શ્રી યુગલ બિહારી ॥૧॥
સિંહાસન કંચન મણિ સોહે, નિરખિ હરખિ સખિયાં મન મોહે ॥૨॥
સખિયાં સર્વે શોભા અતિ સુન્દર, ચૌસઠ થંભ તકિયોં કે અન્દર ॥૩॥
વસ્તર ભૂખન તેજ અતિ જોર, તા મધ્ય બૈઠે શ્રી યુગલ કિશોર ॥૪॥
યુગલ કિશોર શોભા કિન વિધ ગાઈયે, શ્રી મહામતિ યુગલ પર વારી વારી જાઈયે ॥૫॥

શનિવારની પરિક્રમા

મૂલ સરુપ કિશોર કિશોરી, નિરખી સખી સચ્ચિદાનંદ જોરી ॥૧॥
ભોમ તલે કી નિરખી છબિ ન્યારી, સોહે સિંહાસન પ્યારો પ્યારી ॥૨॥
શ્વેત સેંદુર કેસર આસમાની, શ્યામ નીલો પીલો વસ્તર જામી ॥૩॥
દેખત ખેલ સનમુખ સખી સારી, નિરખી સિનગાર શોભા અતિભારી ॥૪॥
બ્રહ્માનંદ લીલા નિજ ન્યારી, નિરખિ શ્રી મહામતિ નવરંગ વારી ॥૫॥

મધ્ય રાત્રિનું સ્વરુપ

ચોથા પહર બાદ ત્રીજી ભોમમાં સખિયો એકત્રિત થઈ, સુખપાલ દ્વારા સવારી પરમધામનાં વિવિધ પક્ષોમાં - કૃષ્ણપક્ષમાં પાટઘાટમાં અને શુક્લ પક્ષમાં જે પક્ષમાં ફરવાની ઈચ્છા હોય ત્યાં - પધારે છે, ત્યાં ઝીલના તથા

શ્રૃંગાર લીલા થાય છે. ત્યારબાદ કૃષ્ણ પક્ષમાં સુખપાલ નિજધામ રંગમહોલના ચાંદની ચોકમાં ઉતરે છે અને પ્રથમ ભોમ રસોઈ હવેલીમાં સંધ્યા ભોજન લીલા સંપન્ન થાય છે. ત્યારબાદ ચોથી ભોમમાં નવરંગબાઈની નૃત્ય લીલાનો આનંદ લઈ શ્રી રાજશ્યામાજી પાંચમી ભોમ રંગપરવાલી મંદિરમાં તથા સખિયો પોતપોતાનાં મંદિરોમાં પધારે છે. શુક્લપક્ષમાં મોડી રાત્રિ સુધી વનોમાં જે સખિયો રમે-કૂદે છે, ત્યાં જ મેવા મીઠાઈ આરોગે છે અને ત્યારબાદ સુખપાલ દ્વારા નિજધામમાં પધારે છે. શ્રી યુગલ સ્વરુપ તથા સખિયો પાંચમી ભોમ રંગપરવાલી મંદિરમાં તથા પોતપોતાના મંદિરે પધારે છે. આમ કૃષ્ણ તથા શુક્લ પક્ષનું ચિતવન સૂતી વેળા આ સ્વરુપ બોલી કરવું.

કૃષ્ણ પક્ષ (વદ)

શ્રી રાજ શ્રી ઠકુરાણીજી, તિસરી ભોમ કે નીલે પીલે મંદિર સે પૌઢે સે ઉઠે, તખત પર વિરાજમાન ભયે । પોહોર દિન પીછલા બાકી રહ્યો, આપન સબ સખિયાં આયે આયે કે, કોઈ બટ પીપલ કી ચૌકી સે, કોઈ ફૂલ બાગ સે, કોઈ નૂર બાગ સે, કોઈ લાલ ચબૂતરા સે, કોઈ ખડોકલી સે, કોઈ તાડવન સે, કોઈ તાડવન કે હિંડોલે સે, કોઈ બડોવન સે, કોઈ મધુવન સે, કોઈ મહાવન સે, કોઈ પુખરાજ સે, કોઈ પુખરાજ કી તરહટી સે, કોઈ બંગલોં સે, કોઈ શ્રી જમુનાજી કે સાતોં ઘાટ સે, કોઈ કુંજવન સે, કોઈ કુંજવન કી રેતી સે, કોઈ હૌજકોસર તાલાબ સે, કોઈ હૌજકોસર કે ટાપૂ સે, કોઈ પશ્ચિમ કી ચૌગાન સે, કોઈ શ્રી નિજધામ નવ ભોમ દશમી આકાસી સે, બારે હજાર ચાલીસ જુત્થ સબ સખિયાં આય આય કે, શ્રી રાજ શ્રી ઠકુરાણીજી કે ચરણોં લાગી । છઠી ભોમ કે સુન્દર સુખપાલ, તરહ જિન કી તખતરવા કી, ઈચ્છા સરુપી નૂર કે સુંદર સુખપાલ, તીસરી ભોમ કે ઝરોખોં મેં આય મુકાબિલ ભયે । એક સુખપાલ મેં શ્રી રાજ શ્રી ઠકુરાણીજી વિરાજમાન

ભયે । એક એક સુખપાલ મેં દો દો સખિયાં જોડે-જોડે અંતરિક્ષ ઈચ્છાચારી, મનવેગી નૂર કે સુંદર સુખપાલ, શ્રી અક્ષરાતીત કી આસમાન મેં સવારી છાય રહી । કોઈ સુખપાલ, શ્રી રાજ શ્રી ઠકુરાણીજી કે દાહિની તરફ । કોઈ સુખપાલ, શ્રી રાજ શ્રી ઠકુરાણીજી કે બાંઈ તરફ, કોઈ આગે કોઈ પીછે, ચારોં તરફોં નૂર કે સુંદર સુખપાલ ચલે જાતે હૈં । કઈ હજારોં લાખોં કરોડોં ખૂબ ખુસાલી ખિલૌને ખેલ કરતે ચલે જાતે હૈં । કઈ હજારોં લાખોં કરોડોં વાનર બાજે બજાવતે, નગારે નિસાન લીયે ચલે જાતે હૈં । કઈ હજારોં લાખોં કરોડોં જમીન કે પસુ પંખી જમીન પર, આસમાન કે પસુ પંખી આસમાન પર, કોઈ રાજ રાજ કરતે, કોઈ ધની ધની કરતે, ધની કે ગુન ગાવતે, રિઝાવતે, છડી ફિરાવતે, હુકમ જમાવતેં ચલે જાતે હૈં । અક્ષરાતીત કી તમામ સવારી, આસમાન મેં ભરાય રહી । આજ શ્રી રાજ શ્રી ઠકુરાણીજી સાથ સમસ્ત કો લે કે પાટ કે ઘાટ પધારે । તહાં છઃ ઘડી લોં સાથ રમે ખેલેં, બાકી દો ઘડી દિન રહ્યો । એક ઘડી મેં ઝીલના કિયે, એક ઘડી મેં સિનગાર કિયે । સુન્દર શ્રી ઠકુરાણીજી કો સિનગાર, સેંદુરિયા રંગ જડાવ કી સાડી, સ્યામ રંગ જડાવ કી કંચુકી, નીલી લાહી કો ચરણિયા । સન્દર શ્રી રાજજી કો સિનગાર-સેંદુરિયા રંગ જડાવ કો ચીરા, આસમાની રંગ જડાવ કી પિછૌરી, નીલો ન પીલો બીચ કે રંગ કો પટુકા, કેસરિયા રંગ જડાવ કી ઈજાર, સુપેત રંગ જડાવ કો જામા । શ્રી યુગલ સરુપ સાથ સબ નખ સિખ લોં સિનગાર સાજી કે, સાયંકાલ કે સમય સુખપાલ મેં વિરાજમાન ભયે । સુખપાલ શ્રી નિજધામ કી તરફ કો ચલાયે । બન કી ખૂબી દેખતે દિખલાવતે, આસમાન કી ખૂબી તમાસા દેખતે દિખલાવતે, સુખપાલ આય આય કે ચાંદની ચૌક મેં ઉતારે । સુખપાલોં કો આજ્ઞા

દઈ, છઠી ભોમ કે દહેલાન મેં પધારે । પશુ પંખીયન કો આજ્ઞા દઈ બડેબન કે વિખે પધારે । ખૂબ-ખુસાલિયન કો આજ્ઞા દઈ બંગલો કે વિખે પધારે । આપ શ્રી યુગલ સરુપ સાથ સમસ્ત કો લે કે ભોમ ભર કી સીઢિયાં ચઢ કે, ધામ દરવાજે મેં હોય કે, અઠાઈસ થંભ કે ચૌક મેં હોય કે, રસોઈ કી હવેલી મેં વિરાજમાન ભયે । તહાં નાના પ્રકાર કે મેવા મિઠાઈ આરોગ કે, શ્રી જમુના જલ ચુલ્લૂ કર પાનોં કે બીડા લિયે । સાથ સમસ્ત મેવા મિઠાઈ આરોગકે, શ્રી જમુનાજલ ચુલ્લૂ કર, પાનોં કે બીડા લિયે । હંસતે, ખેલતે, સ્યામ - સ્વેત કે બીચ મેં સુંદર સીઢિયાં શોભિત, બહુત સાથ ઈત આય કે, ચઢ ઉતર કરત । ચઢત દાદરે પ્રથમ ભોમ સે દૂસરી ભોમ, દૂસરી ભોમ સે તીસરી ભોમ, તીસરી ભોમ સે ચૌથી ભોમ । તહાં નિરત કી બાખર મેં નવરંગબાઈને નિરત કો બાગો પહેરયો । સ્યામ રંગ જડાવ કી સાડી, આમરસ માનિંદ કંચુકી, પાંચ પટે કી ચરણિયાં, સર્વ સોલહ સિનગાર સાજિકે અપની જુત્થ મિલાયે, બાજંત્ર મિલાયે, સપ્ત સ્વરનસોં નૃત્ય આરમ્ભ કિયો । ષડ્જ, ઋષભ, ગાંધાર, મધ્યમ, પંચમ, ધૈવત, નિષાદ ઈન સપ્ત સ્વરનસોં ગાઈ । શ્રી રાજ શ્રી ઠકુરાણીજી, પોહોર રાત લોં નવરંગબાઈ કી નૃત્ય દેખે । તા પીછે ચઢત દાદરે પાંચવી ભોમ મધ્ય પરવાલી રંગ મંદિર મેં સુન્દર નૂર કી ચૌકી પર ચારોં ચરણ જોડે ધર કે, સુન્દર સુખ સેજયા પર વિરાજમાન હોયે પૌઢે । આપન સબ સખિયાં આયે આયે કે, શ્રી રાજ શ્રી ઠકુરાણીજી કે ચરણોં લાગ લાગ કે, શ્રી રાજ શ્રી ઠકુરાણીજી કો સરુપ હિરદે મેં લે કે, સખિયાં સબ આપ અપને મંદિરોં પધારી । શ્રી રાજજી સબોં મંદિરોં મેં પધારે । હોત સેજયા નિત્ય બિહારે । યહ દોઊ સરુપ ચિત કે વિખે રાખિએ, ઈન ચરણોં બેર બેર લાગીયે ॥

શુક્લ પક્ષ (સુદ)

શ્રી રાજ શ્રી ઠકુરાણીજી, તિસરી ભોમ કે નીલે પીલે મંદિર સે પૌઢે સે ઉઠે, તખત પર વિરાજમાન ભયે । પોહોર દિન પીછલા બાકી રહ્યો, આપન સબ સખિયાં આયે આયે કે, કોઈ બટ પીપલ કી ચૌકી સે, કોઈ ફૂલ બાગ સે, કોઈ નૂર બાગ સે, કોઈ લાલ ચબૂતરા સે, કોઈ ખડોકલી સે, કોઈ તાડવન સે, કોઈ તાડવન કે હિંડોલે સે, કોઈ બડોવન સે, કોઈ મધુવન સે, કોઈ મહાવન સે, કોઈ પુખરાજ સે, કોઈ પુખરાજ કી તરહટી સે, કોઈ બંગલોં સે, કોઈ શ્રી જમુનાજી કે સાતોં ઘાટ સે, કોઈ કુંજવન સે, કોઈ કુંજવન કી રેતી સે, કોઈ હૌજકોસર તાલાબ સે, કોઈ હૌજકોસર કે ટાપૂ સે, કોઈ પશ્ચિમ કી ચૌગાન સે, કોઈ શ્રી નિજધામ નવ ભોમ દશમી આકાસી સે, બારે હજાર ચાલીસ જુત્થ સબ સખિયાં આય આય કે, શ્રી રાજ શ્રી ઠકુરાણીજી કે ચરણોં લાગી । છઠી ભોમ કે સુન્દર સુખપાલ, તરહ જિન કી તખતરવા કી, ઈચ્છા સરુપી નૂર કે સુંદર સુખપાલ, તીસરી ભોમ કે ઝરોખોં મેં આય મુકાબિલ ભયે । એક સુખપાલ મેં શ્રી રાજ શ્રી ઠકુરાણીજી વિરાજમાન ભયે । એક એક સુખપાલ મેં દો દો સખિયાં જોડે-જોડે અંતરિક્ષ ઈચ્છાચારી, મનવેગી નૂર કે સુંદર સુખપાલ, શ્રી અક્ષરાતીત કી આસમાન મેં સવારી છાય રહી । કોઈ સુખપાલ, શ્રી રાજ શ્રી ઠકુરાણીજી કે દાહિની તરફ । કોઈ સુખપાલ, શ્રી રાજ શ્રી ઠકુરાણીજી કે બાંઈ તરફ, કોઈ આગે કોઈ પીછે, ચારોં તરફોં નૂર કે સુંદર સુખપાલ ચલે જાતે હૈં । કઈ હજારોં લાખોં કરોડોં ખૂબ ખુસાલી ખિલૌને ખેલ કરતે ચલે જાતે હૈં । કઈ હજારોં લાખોં કરોડોં વાનર બાજે બજાવતે, નગારે નિસાન લીયે ચલે જાતે હૈં । કઈ હજારોં લાખોં કરોડોં

જમીન કે પસુ પંખી જમીન પર, આસમાન કે પસુ પંખી આસમાન પર, કોઈ રાજ રાજ કરતે, કોઈ ધની ધની કરતે, ધની કે ગુન ગાવતે, રિઝાવતે, છડી ફિરાવતે, હુકમ જમાવતેં ચલે જાતે હૈં । અક્ષરાતીત કી તમામ સવારી, આસમાન મેં ભરાય રહી । આજ શ્રી રાજ શ્રી ઠકુરાણીજી સાથ સમસ્ત કો લે કે જહાં ઈચ્છા હુઈ તહાં પધારે । તહાં છઃ ઘડી લોં સાથ રમે ખેલેં, બાકી દો ઘડી દિન રહ્યો । એક ઘડી મેં ઝીલના કિયે, એક ઘડી મેં સિનગાર કિયે । સુન્દર શ્રી ઠકુરાણીજી કો સિનગાર, સેંદુરિયા રંગ જડાવ કી સાડી, સ્યામ રંગ જડાવ કી કંચુકી, નીલી લાહી કો ચરણિયા । સન્દર શ્રી રાજજી કો સિનગાર-સેંદુરિયા રંગ જડાવ કો ચીરા, આસમાની રંગ જડાવ કી પિછૌરી, નીલો ન પીલો બીચ કે રંગ કો પટુકા, કેસરિયા રંગ જડાવ કી ઈજાર, સુપેત રંગ જડાવ કો જામા । શ્રી યુગલ સરુપ સાથ સબ નખ સિખ લોં સિનગાર સાજી કે, પોહોર રાત્રિ લોં બન મેં રમેં, ખેલે રામતેં કરી, તહાં નાના પ્રકાર કે મેવા મિઠાઈ આરોગ કે, શ્રી જમુના જલ ચુલ્લૂ કર, પાનોં કે બીડા લિયે । સુન્દર સુખપાલ મેં વિરાજમાન ભયે, સુખપાલ શ્રી નિજધામ કી તરફ કો ચલાયે, બન કી ખૂબી દેખતે દિખલાવતે, આસમાન કી ખૂબી તમાશા દેખતે દિખલાવતે, સુખપાલ આય આય કે પાંચમી ભોમ કે ઝરોખોં મેં ઉતારે, સુખપાલોં કો આજ્ઞા દઈ, છઠી ભોમ કે દેહેલાન મેં પધારે, પશુ પંખિયોં કો આજ્ઞા દઈ, બડોવન કે વિખે પધારે । ખૂબ ખુસાલિયન કો આજ્ઞા દઈ, બંગલો કે વિષે પધારે, આપ શ્રી યુગલ સ્વરુપ સાથ સમસ્ત કો લે કે, પાંચમી ભોમ મધ્ય પરવાલી રંગ મંદિર મેં પધારે, તહાં સુન્દર નૂર કી ચૌકી પર ચારોં ચરણ ધર કે, સુન્દર સુખ સેજ્યા પર બિરાજમાન હોય પૌઢે, આપન સબ સખિયાં આયે આયે કે, શ્રી રાજ શ્રી ઠકુરાણીજી કે

ચરણોં લાગ લાગ કે, શ્રી રાજ શ્રી ઠકુરાણીજી કો સરુપ હિરદે મેં લે કે, સખિયાં સબ આપ અપને મંદિરોં પધારી । શ્રી રાજજી સબોં મંદિરોં મે પધારે । હોત સેજયા નિત્ય બિહારે । યહ દોઊ સરુપ ચિત કે વિખે રાખિએ, ઈન ચરણોં બેર બેર લાગીયે ।

સંધ્યાનો અવસર

સૂતી વેળા જેમ મધ્યરાત્રીનાં સ્વરુપ ગાયન દ્વારા ચિતવન કર્યું. તે જ પ્રમાણે કૃષ્ણપક્ષમાં વિશેષ રુપે ચોથી ભોમની નૃત્યલીલાનું, તેમજ પાંચમી ભોમની શયન લીલાનું વિસ્તૃત ચિતવન કરવું. જ્યારે શુક્લ પક્ષમાં વનમાંથી પધારી સીધી પાંચમી ભોમની શયન લીલાનું જ વિસ્તૃત ચિતવન કરવું.

કૃષ્ણ પક્ષ (વદ)

હુઓ સંઝા કો અવસર, રાજ શ્યામાજી બૈઠે સિનગાર કર ॥

મિનોં મિને સિનગાર કરાવેં, એક દૂજી કે આગે ધાવે ।
ઉછરંગતિયાં આવે આગે, રાજ શ્યામાજી કે પાંઉ લાગે ॥૧॥

પંદ્રા દિન ખેલેં બન, પંદ્રા દિન સુખ ભવન ।
અબ કહૂં ભવન કો સુખ, જો શ્રી ધનીજી કહ્યો આપ મુખ ॥૨॥

બનથેં આએ સિનગાર કર, સંઝા તલે ભોમ મંદિર ।
આસેગ ચઢે ભોમ ચૌથી, ખેલેં નવરંગબાઈ કી જુત્થી ॥૩॥

નિરત કરેં નવરંગબાઈ, પાસે કઈ વિધ બાજે બજાઈ ।
નિરત કરેં ઔર ગાવેં, પાસે સખિયાં સ્વર પુરાવેં ॥૪॥

કર ભૂખન બાજે ચરન, તાકી પડતાલ પરે સબ ધરન ।
પાંઉ ઐસી કલા કોઈ સાજે, સબ મેં એક ઘૂંઘરી બાજે ॥૫॥

જબ દોએ રે દોએ બોલાવેં, તબ તૈસે હી પાંઉ ચલાવે ।
તીન કહે તો બાજે તીન, ચાર બાજે કલા સબ લીન ॥૬॥

જો બોલાવેં ઝાંઝરી એક, જાનોં એ હી ખેલ વિસેક ।
જીનકો રે બોલાવત જૈસે, સો તો બોલત ભૂખન તૈસે ॥૭॥

જબ બોલાવેં સર્વા અંગે, ભૂખન બોલે સબે એક સંગે ।
જબ જુદે જુદે સ્વર બોલાવેં, છબ જુદી સબોં કી સુહાવે ॥૮॥

ભૂખન કરત જુદે જુદે ગાન, મુખ બાજે કરેં એક તાન ।
ક્યોં કર કહૂં એ નિરત, સોઈ જાને જો હિરદે ધરત ॥૯॥

અનેક સ્વરોં બાજે બાજેં, પડછંદે ભોમ સબ ગાજેં ।
સુંદરિયા શોભા સાજેં, સો તો ધનીજી કે આગે બિરાજે ॥૧૦॥

નિરત ભૂખન બાજે ગાન, દેખો ઠૌર સૈયાં સબ સમાન ।
ઈન લીલા મેં આયો ચિત્ત, છોડ્યો જાએ ન કાહૂં કિત ॥૧૧॥

છૂટકાયો ભી ના છૂટે, તો આતમ દ્રષ્ટ કૈસે ટુટે ।
ઈત બોહોત લીલા કહૂં કેતી, સોઈ જાને લગી જાએ જેતી ॥૧૨॥

થંભોં દિવાલોં નંગોં તેજ જોત, જાનોં નિરત સબોં ઠૌર હોત ।
પિયા પીછલ મંદિર સેત દિવાલ, તામેં કઈ રંગ નંગ વિસાલ ॥૧૩॥

દાહિને હાથ મંદિર રંગ લાખી, કઈ કટાવ દિવાલ દિલ સાખી ।
બાંઈ તરફ પીલી જો દિવાલ, માહેં શ્યામ સેત રંગ લાલ ॥૧૪॥

સામે નીલા મંદિર ઝલકત, સામ સામી કિરના લરત ।
રહ્યા નૂર નજરોં બરસ, જુબાં ક્યા કહે ધની કો રંગ રસ ॥૧૫॥

પોહોર રૈની લગે જો ખેલાવેં, પીછે મુખ અગ્યા કરકે બોલાવેં ।
ઈતહીં થેં અગ્યા કરી, પાંઉ લાગ સેજ્યા દિલ ધરી ॥૧૬॥

દઈ અગ્યા સબોં બડ ભાગી, આઈયાં મંદિર ચરનોં લાગી ।
શ્રી રાજ શ્યામાજી સેજ્યા પધારે, કોઈ કોઈ વસ્તર ભૂખન વધારે ॥૧૭॥

એ મંદિર રંગ-પરવાલી, સો મૈં ક્યા કહૂં તાકી લાલી ।
માહેં અનેક રંગોં કી જોત , સો મૈં કહી ન જાએ ઉદ્યોત ॥૧૮॥

પીછલ બીસેક(સખિયાં) પિઉ પાસે રહિયાં, સો ભી આઈયાં ઘરોં સબ સૈયાં ।
પિઉજી સબોં મંદિરોં પધારે, હોત સેજ્યા નિત વિહારે ॥૧૯॥

અબ ક્યોં રે કહૂં પ્રેમ ઈતકો, સુખ લેવેં ચાહ્યો ચિત કો ।
સુખ લેવેં સારી રાત, સુખ લેવેં સારી રાત ॥૨૦॥

રસ પ્રેમ સરુપ હૈ ચિત, કઈ વિધ રંગ ખેલત ।
બુધ જાગૃત લે જગાવતી, સુખ મૂલ વતન દેખાવતી ॥૨૧॥

પ્રેમ સાગર પૂર ચલાવતી, સંગ સૈયોં કો ભી પિલાવતી ।
પિયાજી કહેં શ્રી ઈન્દ્રાવતી, તેજ તારતમ જોત કરાવતી ॥૨૨॥

તાસોં શ્રી મહામત પ્રેમ લે તૌલતી, તિન સોં ધામ દરવાજા ખોલતી ।
સૈયાં જાનેં ધામમેં પૈઠિયાં, એ તો ઘર હી મેં જાગ બેઠિયાં ॥૨૩॥

શુક્લ પક્ષ (સુદ)

હુઓ સંઝા કો અવસર, શ્રી રાજ શ્યામાજી બૈઠે સિનગાર કર ॥
મિનોં મિને સિનગાર કરાવેં, એક દૂજી કે આગે ધાવેં ।
ઉછરંગતિયાં આવે આગે, શ્રી રાજ શ્યામાજી કે પાંઉ લાગે ॥૧॥

પાંઉ લાગ કે પીછિયાં ફિરેં, ખેલ ચિત ચાહ્યા ત્યોં કરેં ।
કઈ રંગ ફૂલે ફૂલ બાસ, લેત નએ નએ બન કે વિલાસ ॥૨॥
સસિ બન યાહી જોત તેજ, સબ તત્ત્વ તેજ રેજા રેજ ।
કરેં ખેલ અતિ ઉછરંગ, તામેં કબૂં કબૂં પિયાજી કે સંગ ॥૩॥
ઈત કઇ વિધ મેવા આરોગે, બનહીં કો લેવેં વિભોગે ।
ઈત નિત વિલાસ વિસાલ, પીછે આએ બૈઠે સુખપાલ ॥૪॥
ઈત હુઈ પોહોર એક રાત, સુખપાલ ચલાવેં ચિત ચાહત ।
ઘરોં આએ સુખપાલ સારે, રાજ શ્યામાજી પાંચમી ભોમ પધારે ॥૫॥
ઈતહીં થેં અગ્યા કરી, પાંઉ લાગ સેજ્યા દિલ ધરી ॥૬॥
દઈ અગ્યા સબોં બડ ભાગી, આઈયાં મંદિર ચરનોં લાગી ।
શ્રી રાજ શ્યામાજી સેજ્યા પધારે, કોઈ કોઈ વસ્તર ભૂખન વધારે ॥૭॥
એ મંદિર રંગ-પરવાલી, સો મૈં ક્યા કહૂં તાકી લાલી ।
માહેં અનેક રંગોં કી જોત , સો મૈં કહી ન જાએ ઉદ્યોત ॥૮॥
પીછલ બીસેક(સખિયાં) પિઉ પાસે રહિયાં, સો ભી આઈયાં ઘરોં સબ સૈયાં ।
પિઉજી સબોં મંદિરોં પધારે, હોત સેજ્યા નિત વિહારે ॥૯॥
અબ ક્યોં રે કહૂં પ્રેમ ઈતકો, સુખ લેવેં ચાહ્યો ચિત કો ।
સુખ લેવેં સારી રાત, સુખ લેવેં સારી રાત ॥૧૦॥
રસ પ્રેમ સરુપ હૈ ચિત, કઈ વિધ રંગ ખેલત ।
બુધ જાગૃત લે જગાવતી, સુખ મૂલ વતન દેખાવતી ॥૧૧॥
પ્રેમ સાગર પૂર ચલાવતી, સંગ સૈયોં કો ભી પિલાવતી ।
પિયાજી કહેં શ્રી ઈન્દ્રાવતી, તેજ તારતમ જોત કરાવતી ॥૧૨॥

તાસોં શ્રી મહામત પ્રેમ લે તૌલતી, તિન સોં ધામ દરવાજા ખોલતી ।
સૈયાં જાનેં ધામમેં પૈઠિયાં, એ તો ઘર હી મેં જાગ બૈઠિયાં ॥૧૩॥

પૌઢાવની

રાત્રે સૂતી વેળા શ્રી રાજશ્યામાજીને રંગપરવાલી મંદિરની સુખ સેજ્યા પર તથા પોતાની હૃદય સેજ્યા પર આમંત્રિત કરવાનો ભાવ લેવો.

રંગપરવાલી પિયાજી કો મન્દિર, રંગ પરવાલી પિયાજી કો મન્દિર ॥ટેક॥
ચૌથી ભોમ નૃત્ય કી બાખર, નવરંગ બાઈ નૃત્ય કરે અન્દર ॥૧॥
ઝમક ઝમક પગ ધરત ધરનિ પર, મન્દિર બીચ ઉઠત સ્વર ઝાંઝર ॥૨॥
બારહ હજાર સખિયન મેં વિહરત, પૂરણાનન્દ પિયા સુખ કંદર ॥૩॥
જુગલ સરુપ સુખ સેજ્યા શયન કર, મખમલ તકિયા ધરેં અતિ સુન્દર ॥૪॥
પ્રાગ સખી બલી જાય ચરણ કી, સોય રહીં સખિયાં ચરણ ધર હિય પર ॥૫॥

પૌઢાવની

પૌઢો શ્રી રાજ અવાર ભઈ હે ।
સેજ સમારી દોય પલંગ કી, આધિ ઊપર રૈન ગઈ હે ॥૧॥

શ્રીજી હેત સોં વચન સુનાવત, ધામ સ્વાદ મેં રુહ રહી હે ।
સાથ શ્રવણ મહારાજ સુનત હૈં, સબકી રુહ મગન ભઈ હે ॥૨॥

અર્જ કરત મુસ્કાયે લાડલી, પિયા હૈરત લખિ બાત લઈ હે ।
ઉઠિ પિયા ચાલ ચલત રંગ ભીને, સબહિં સમાજ કો સીખ દઈ હે ॥૩॥

પિયા ધરત પગ સેજ સુરંગી, સબ સખિયન કો બાત કહી હે ।
અપને અપને મંદિર પધારો, ભોમ પાંચમી રતનમયી હે ॥૪॥

બંગલે શ્રીરાજ હિંડોલે પોઢત, ધન ઉન ભાગ જો સેવા મેં રહી હૈ ।
રાજ સખી નિત્ય ચરણ સોહરાવત, દિન દિન બાઢત પ્રીતિ નઈ હૈ ।।૫।।

પૌઢાવની

મદન મોહન શ્યામ, પૌઢો પિયા મદન મોહન શ્યામ ।
આનંદ હોય ચરણારબિંદ ભજો, સકલ પૂરણ કામ ।।૧।।

અષ્ટ સિદ્ધિ નવ નિધ દ્વારે, રાજ ભોગ વિશ્રામ ।
ઉમાપતિ શુક દેવ નારદ, રટત નિસ દિન નામ ।।૨।।

સકલ કલા પ્રવીણ મોહન, સંગ શ્યામાજી શ્યામ ।
કહત રાજ સખી શ્રી રાજ, અખંડ હૈ પરમધામ ।।૩।।

પૌઢાવની

પધારો મેરે વાલાજી, રંગ ભરી રૈન ।
ચુન ચુન કલિયાં મૈં સેજ બિછાઉં, સબ અંગોં સુખ દેન ।।૧।।
લટક મટક પિયા ચાલ ચલત હૈં, ઠુમક ઠુમક પગ દેન ।।૨।।
કબ કી ખડી મૈં અર્જ કરત હૂં, ક્યોં ન સૂનો મેરે બૈન ।।૩।।
એહેલ સખી અબ દેર ન કીજે, ચરણ કમલ ચિત દેન ।।૪।।

પૌઢાવની

હેલી સેજડી રે બિછાઈ, મિલિ આશાવન્તી જુત્થ આઈ ।
કુસુમ અનંત સો રચી હૈ સેજડી, તાપર પિયા અલસાઈ ।।૧।।
નૈન કી સૈન કિયે નાગર દોઊ, રુચિ રુચિ સેજ બિછાઈ ।।૨।।

નિરખત નવલ પ્રેમરસ ભીને, પિયા નિરખે લલચાઈ ॥૩॥
મોહન રસિક ઉઠે રસ રીતે, દમ્પતી દોઊ લપટાઈ ॥૪॥
શ્રી સુન્દર શ્રી જીવન પૌઢે, નવરંગ રસિક ગુણ ગાઈ ॥૫॥

પૌઢાવની

રાજ કે ગુણ ગાઉં મૈં, અપને શ્યામ કે ગુણ ગાઉં ।
ગુણ ગાઉં ચરણન ચિત લાઉં, બહુરિ ન ભવજલ આઉં ॥૧॥
ચુન ચુન કલિયાં મૈં સેજ બિછાઉં, બંગલન ફૂલ ભરાઉં ॥૨॥
સેજ સુરંગી પર પિયાજી પૌઢાઉં, કર સે બીડી આરોગાઉં ॥૩॥
હેત કરકે તરવા સોહરાઉં, કર સોં બિજન ડોલાઉં ॥૪॥
મીઠી મીઠી બાતેં કરત પિયા હમ સોં, સુન સુન કે સુખ પાઉં ॥૫॥
કહત મુકુંદ પિયા મિલે હમ સોં, હંસિ હંસિ કંઠ લગાઉં ॥૬॥

પૌઢાવની

સોયે રહે શ્યામ, સખિયન સંગ મોહોલન ॥ટેક॥

આયે સખિયાં સબ ઝરોખોં ઉતરી ।
છઠી ભોમ આયે સુખપાલન ॥૧॥

વિદા કિયે ધની ખૂબ ખુસાલી ।
લે સિર હુકમ ચલે સબ બંગલન ॥૨॥

પશુ પંખી આજ્ઞા સબ પાયે ।
આયે સબહિં જહાં બન સઘનન ॥૩॥

યુગલ સરુપ સુખ સેજ શયન કર ।
નખ સિખ શોભા લસે અંગ ગહનન ॥૪॥

અતિ સોં પ્રેમ પ્રીતિ સોં પ્યારી ।
ગ્રહિ દોઊ હાથ લગાયે હિય ચરણન ॥૫॥

પ્રાગ સખી બલિ જાય ચરણ કી ।
લીલા હોત જહાં તીન પોહોરન ॥૬॥

સૂતી વેળા બોલવાની પ્રાર્થના : સદા આનંદ મંગલ

તમામ દિનચર્યાના અંતે સૂતાં પહેલાં 'સદા આનંદ મંગલ' બોલવું. સુરતા રંગપરવાલી મંદિરમાં બિરાજમાન યુગલ સરુપનાં ચરણકમલમાં રાખવી.

સદા આનંદ મંગલ મેં રહિયે, સદા આનંદ મંગલ મેં રહિયે ॥૧॥
મહાપ્રસાદ ઔર ચરણામૃત, યહ સુખ સાથ મેં પઈયે ॥૨॥
ઈશ્ક સુરાહી પ્રેમ કા પ્યાલા, અંદર આતમ છકિ રહિયે ॥૩॥
તન સોવે રુહ નિસદિન જાગે, ધામ ધની કે ચરણોં રહિયે ॥૪॥
અષ્ટ પોહોર દિન ચૌસઠ ઘડિયાં, નિશદિન પીઉ પીઉ પીઉ કહિયે ॥૫॥
છત્રસાલ ભજો ધામ ધનીજી કો, ઔર દેવન સોં ક્યા ચહિયે ॥૬॥

આસિક હોના ફિર સોના ક્યા

સખી આસિક હોના ફિર સોના ક્યા, સખી આસિક હોના ફિર સોના ક્યા ॥ટેક॥
જબ નૈનોં મેં નીંદ આવત હૈ, તકિયા ઔર બિછૌના ક્યા ॥૧॥
જિસ નગરી મેં દયા ધર્મ નહીં, ઉસ નગરી મેં રહના ક્યા ॥૨॥
જિસ કે પિયા પરદેસ બસત હૈં, ઉનકો ખુશી ફિર હોના ક્યા ॥૩॥

અપને ધની કી સાહેબી ના જાની, અબ માયા મેં રોના ક્યા ॥૪॥
અંગના જાન ધની આપ જગાયા, કર્મકાંડ સે લેના ક્યા ॥૫॥
ઉઠો જાગો અબ ધામ ચલેં જી, માયા સાગર મેં બહના ક્યા ॥૬॥

શ્રી પ્રાણનાથ પ્યારે કી જય ।
શ્રી સતગુરુ મહારાજ કી જય ।
શ્રી સુંદરસાથ કી જય ।
॥ પ્રણામજી ॥

પ્રસાદ/ભોજન ગ્રહણ પૂર્વેની પ્રાર્થના

શ્રી રાજશ્યામાજીને ભોગ અર્પણ કર્યા બાદ સૌ સુંદરસાથ પ્રસાદ/ભોજન ગ્રહણ કરે તે પૂર્વે અથવા નિત્ય પ્રતિ સવાર, બપોર તથા સાંજના ભોજન પૂર્વે આ પ્રાર્થના શ્રી યુગલ સ્વરુપનાં ચરણોમાં ધ્યાન લગાવી તથા શ્રી આનંદમંગલ ઉચ્ચારણ કરી બોલવી.

શ્રી આનંદમંગલ શ્રી ધામધનીજૂ કી જય
શ્રી બાઈજૂરાજજૂ કી જય
શ્રી મહારાજા છત્રસાલજૂ કી જય
શ્રી સુંદરસાથજૂ કી જય
શ્રી સુંદરસાથ જિયાવર સાહેબજી કે
ચરણારવિંદમેં હિત ચિત દિજીયો

શ્રી રાજ કહે સુખ ઉપજે, શ્રી શ્યામા કહે દુઃખ જાય ।
મહિમા મહાપ્રસાદ કો, પાઓ સુંદરસાથ પ્રેમ લગાય ॥
શ્રી પ્રાણનાથ પરમાર્થી, સબ જગ કીયો પ્રકાશ ।
જીન કે ચરણ પ્રતાપ સે, પાઓ સુંદરસાથ પ્રેમ લગાય ॥

॥ બોલો શ્રી પ્રાણનાથ પ્યારે કી જય ॥

અરજી ધામ ચલન કી

પીછલા બાકી દિન, રહ્યા ઘડી ચાર ।
ધામ વતન ચલન કી, મોમિન કરેં વિચાર ॥૧॥
અરસ કી નિમાજ કા, આએ પહુંચા બખત ।
મોમિન અરજ કરત હૈં, સામેં હોએ તખત ॥૨॥
હમકો ઈન ખેલ સે, સિતાબ કાઢો શ્રી રાજ ।
ભએ મનોરથ પૂરન, રહ્યા ના કોઈ કાજ ॥૩॥
શ્રી ધામ ધની સુનત હૈં, એ બાની જો મકબૂલ ।
દુઆએં જો મોમિનોં કી, હોત હૈ કબૂલ ॥૪॥

અરજી સુંદરસાથ કરેં, ચરણોં મેં હોકે ખડે ।
પિયાજી, ધનીજી, ખેલ કો બસ કરો, દિન બીતેં હૈં બડે ॥
અરજી સુંદરસાથ કરે....

અર્શ મેં પ્રીતમ સે, ક્યોં રબ્દ હમને કી ।
ખેલ ક્યોં માંગ લિયા, યહ સમઝ હમમેં ન થી ।
પિયાજી, ધનીજી, ખેલ કો બસ કરો, દિન બીતેં હૈં બડે ॥
અરજી સુંદરસાથ કરે....

માયાભી દેખી હૈ, દુઃખભી દેખા હૈ ।
ખેલ ભી દેખ લિયા, ઈસ્ક ભી દેખા હૈ ।
પિયાજી, ધનીજી, ખેલ કો બસ કરો, દિન બીતેં હૈં બડે ॥
અરજી સુંદરસાથ કરે....

આપકી જુદાઈ કો, અંગના કૈસે સહે ।
હે શર્મ સાર હમહીં, આપ સે કૈસે કહેં ।
પિયાજી, ધનીજી, લે ચલો, લે ચલો, દિન બીતેં હૈં બડે ॥
અરજી સુંદરસાથ કરે....

અંગના જાન કે હી, આપને જગાયા હૈ ।
લે કે ચલતે ક્યોં નહીં, સમઝ ન આયા હૈ ।
બસ હમરા ન ચલા, સાથ ચરણોં મેં પડે ॥
અરજી સુંદરસાથ કરે....

ચિતવની - તિથિ સૂચી

દર મહિનાની તિથિ પ્રમાણે શુક્લપક્ષ તેમજ કૃષ્ણપક્ષમાં શ્રી પરમધામનાં પચીસ પક્ષમાંના, જે તે પક્ષનું ચિતવન કરવું, જેમ કે પૂનમના રોજ રંગમહોલની દશમી આકાશી પરની લીલાનું તથા અમાસના રોજ શ્રી જમુનાજી કેલપુલ પરની શ્રી રાજજી, શ્રી શ્યામાજી તથા સખીઓની આનંદલીલા તથા શોભાનું ચિતવન કરવું.

વદ - કૃષ્ણપક્ષ - અંધારીયું		
તિથિ	**તિથિ પ્રમાણે અખંડ પરમધામમાં આપણું લીલા સ્થાન**	**શ્રી રાજજી, શ્રી શ્યામાજી તથા આપણ સૌ સખીઓ સુખપાલમાં ક્યાં ઉતરીએ છીએ ?**
એકમ	પાટઘાટ	પાટઘાટ ઉપર
બીજ	બટપૂલ	૨૫૦ મંદિરની પાલ ઉપર
ત્રીજ	બટપીપલની ચૌકી, કુંજ-નિકુંજ	બટ પીપલના ચૌકની ચાંદની ઉપર
ચોથ	ફૂલબાગ, નૂરબાગ	પાંચ હાર બડાવનનાં વૃક્ષોની ચાંદની ઉપર
પાંચમ	પશ્ચિમ ચોગાન	પશ્ચિમ ચોગાન(મેદાન)માં
છઠ	લાલ ચબૂતરા	રંગમહોલની ઉત્તર તરફના ચબૂતરાની રૌંસ ઉપર
સાતમ	બડોવન, મધુવન, મહાવન	બડોવન - મહાવનની ચાંદની ઉપર
આઠમ	પુખરાજની તરહટી	જમીનથી કમર સુધી ઊંચી ૪૦૦ કોસની રૌંસ ઉપર
નોમ	હજાર હાંસની ચાંદની	હજાર હાંસની ચાંદનીની બહારની રૌંસ ઉપર
દશમ	પુખરાજનો આકાશી મહોલ	આકાશી મહોલના એક ભોમ ઊંચા ચબૂતરાની રૌંસ ઉપર
એકાદશી	પુખરાજી તાલ	પુખરાજી તાલની બહારની રૌંસ ઉપર
બારસ	બંગલાજી	બંગલાજીની બહારની ૪૦૦ કોસની કમર સુધી ઊંચી રૌંસ ઉપર
તેરસ	અધબીચનો કુંડ	ખાસ મહોલની બહારની ૭૫ હાંસની રૌંસ ઉપર
ચૌદશ	ઢપો ચબૂતરો, મૂલકુંડ	ઢપો ચબૂતરો - મૂલ કુંડની ચાંદની ઉપર
અમાસ	કેલપૂલ	વનની રૌંસ ઉપર

સુદ - શુક્લપક્ષ - અજવાળીયુ

તિથિ	તિથિ પ્રમાણે અખંડ પરમધામમાં આપણું લીલા સ્થાન	શ્રી રાજજી શ્રી શ્યામાજી તથા આપણ સૌ સખીઓ સુખપાલમાં ક્યાં ઉતરીએ છીએ ?
એકમ	નૂર સાગર	છોટી રાંગ આગળના ૧૨૦૦૦ ચાંદની ચૌકમાં
બીજ	નીર સાગર	ઉત્તર દિશાના ચાંદની ચૌકમાં
ત્રીજ	ક્ષીર સાગર	ઉત્તર દિશાના ચાંદની ચૌકમાં
ચોથ	દધી સાગર	પૂર્વના ચાંદની ચૌકમાં
પાંચમ	ઘૃત સાગર	દક્ષિણના ચાંદની ચૌકમાં
છઠ	મધુ સાગર	દક્ષિણના ચાંદની ચૌકમાં
સાતમ	રસ સાગર	પશ્ચિમના ચાંદની ચૌકમાં
આઠમ	સર્વરસ સાગર	ટાપુ મહોલની ચાંદનીમાં
નોમ	છોટી રાંગની ચારહાર હવેલી	પૂર્વના ચાંદની ચૌકમાં
દશમ	વનની નહેરો	વનની નહેરોની પાલ ઉપર
એકાદશી	માણેક પહાડ	મહાનદની પાલ ઉપર
બારસ	ઝવેરોની નહેરો	ચૌસઠ પહેલના મહોલની ચાંદની ઉપર
તેરસ	ચોવીસ હાંસનો મહોલ	એક ભોમ ઊંચા ચબૂતરા ઉપર
ચૌદશ	હૌજ કૌસર તાલ	પશ્ચિમની વનની રૌંસ ઉપર
પૂનમ	રંગ મહોલની આકાશી	ચાંદનીમાં ૧૦ મંદિરની દેહલાનમાં

॥ પ્રણામજી ॥

:: પ્રકાશક ::

શ્રી નિજાનંદ આશ્રમ

આજવા-નિમેટા ચોકડી, ને.હા.નં.૮, બાયપાસ પો. સયાજીપુરા,

વડોદરા-૩૯૦૦૧૯. ફોન : ૦૯૫૫૮૮૦૦૧૨૪